

BOMENBELEIDSPLAN 2024

BOMEN VOOR EEN BETERE LEEFOMGEVING

2024

BOMENBELEIDSPLAN 2024

BOMEN VOOR EEN BETERE LEEFOMGEVING

COLOFON

Eindversie

Opgesteld door:
Gemeente Huizen, Beheer Openbare Ruimte

Marc de Vries, assetmanager groen
Peter Corbeel, werkvoorbereider groen
Han Brakkee, coördinator bomen

Het bomenbeleidsplan is opgesteld in samenwerking met Bomenwacht Nederland

Josien Hissink, adviseur beleid & communicatie
Merlijn Boeles, adviseur beleid
Susanne Driessen, projectleider / juridisch adviseur
Armando Migchielsen, adviseur beleid
Hugo Roos, adviseur Beleid

INHOUD

Bomen dragen bij aan de leefomgeving!	5
Samenvatting	7
De positie van bomen in de openbare ruimte	7
Beleidskaders	7
Visie	7
1. Inleiding	11
1.1 Aanleiding	11
1.2 Visie	12
1.3 Leeswijzer	12
2. Het groene karakter van de gemeente verbeteren, versterken en vergroten	15
2.1 Introductie	15
2.2 Vergroten van de kwantiteit	16
2.3 Verbeteren van de kwaliteit	23
2.4 Versterken van de diversiteit	28
2.5 Afspraken en uitgangspunten	29
3. De positie van bomen in het integrale proces van ruimtelijke ontwikkelingen	31
3.1 Introductie	31
3.2 Bomenparagraaf	31
3.3 Rolverdeling	31
3.4 Bestuurlijke keuze	32
4. Realistische regels omtrent bomen; Boombescherming	34
4.1 Introductie	34
4.2 Wat gaan we beschermen?	34
4.3 Hoe beschermen we bomen?	36
4.4 Afwegingskader kap	37
4.5 Herplant	40
4.6 Herplant boomstructuren	40
4.7 Afwegingskader herplant of verplant	41
4.8 Overlastprotocol	44
4.9 Werken rond bomen	44
4.10 Toezicht en handhaving	46
4.11 Afspraken en uitgangspunten	46
5. Bomendata op orde	49
5.1 Introductie	49
5.2 Kostenraming	49
5.3 Benodigde boomgegevens	49

5.4 Verantwoording.....	49
5.5 Beleidskeuzes	50
5.6 Beheerkeuzes	50
5.7 Publieksinformatie.....	50
5.8 Afspraken en uitgangspunten	50
6. Communicatie en participatie rondom bomen	52
6.1 Introductie.....	52
6.2 Belang van participatiebeleid en communicatiebeleid rondom bomen en boombeheer..	52
6.3 Afspraken en uitgangspunten	54
Overzicht bijlagen.....	56
Bijlage 1: Resultaten enquête bomenbeleid	56
Bijlage 2: Bomenparagraaf	56
Bijlage 3: Groene Kaart	56
Bijlage 4: Overzichtstekening percentage kroonoppervlakte per wijk.....	56
Bijlage 5: Overzichtstekening afstand tot parken	56
Bijlage 6: De functies van bomen.....	56
Bijlage 7: Beleidskader.....	56
Bijlage 8: Overlastprotocol bomen - publieksversie	56
Bijlage 9: Afwegingskader herplant of verplant	56
Bijlage 10: Tabel standaard datapaspoort	56

* Uitvoerbaarheid

Het Bomenbeleidsplan 2024 is opgesteld in een periode waarin de gemeente belangrijke keuzes moet maken over de inzet van schaarse middelen. Dit betekent dat nog niet al onze ambities direct uitvoerbaar zijn; de komende jaren moet duidelijk worden of we middelen kunnen vrijmaken om (bijvoorbeeld) te investeren in een vervangingsprogramma of uitbreiding van het bomenbestand. Over de uitvoering en uitvoerbaarheid van het bomenbeleid zal jaarlijk verslag worden gedaan aan de gemeenteraad.

BOMEN DRAGEN BIJ AAN DE LEEFOMGEVING!

Op de meeste plekken in Huizen wordt het straatbeeld -letterlijk en figuurlijk- gekleurd door bomen. Ontluikende bomen in het voorjaar en een prachtig kleurenspeel in het najaar, een weerspiegeling in het water of een boomkroon in de ondergaande zon. In elke tijd van het jaar zijn bomen beeldbepalend in onze straten, parken en groenstroken. En zonder dat we er elke dag bij stilstaan, zorgen ze voor een rijkdom aan biodiversiteit, dragen ze bij aan de luchtkwaliteit en zijn ze nodig om opwarming en wateroverlast te voorkomen. Bomen zijn daarom gewaardeerd en onmisbaar!

Helaas is de aanwezigheid van bomen nog niet overal in Huizen even vanzelfsprekend. Bedrijventerreinen en een aantal woonwijken zijn nog te versteend. En omdat het druk is in de openbare ruimte worden de positie en levensverwachting van bomen soms bedreigd. Alle aanleiding dus om het belang van bomen te onderstrepen met een beleidsplan. Hiermee geven we invulling aan onze visie: bomen dragen bij aan de leefomgeving!

De komende jaren gaan we graag aan de slag om in heel Huizen de 3-30-300 norm toe te passen. Iedere inwoner moet vanuit haar of zijn huis ten minste 3 bomen kunnen zien, in elke wijk streven we naar een boomkroonbedekking van ten minste 30 procent en voor iedereen is de loopafstand naar een park of groengebied maximaal 300 meter. Dit alles betekent een toename van het aantal bomen, en ook dat we meer en beter voor de bestaande bomen moeten zorgen. Hoe we dat gaan doen, wordt in dit bomenbeleidsplan vastgelegd. Natuurlijk zullen er in de toekomst nog steeds afwegingen gemaakt moeten worden. Betaalbare woningen, energietransitie of parkeren zijn slechts voorbeelden van belangen die óók zwaar wegen. Het bomenbeleid ondersteunt de bestuurlijke belangenafweging.

Voor het opstellen van het bomenbeleid hebben we dankbaar gebruik gemaakt van de inbreng van veel inwoners; we kregen bijna 400 reacties op onze enquête. Deze respons geeft vertrouwen dat inwoners ook betrokken willen zijn bij de toekomst. Een toekomst waarin kinderen kunnen opgroeien in groene wijken, de biodiversiteit zich ontwikkelt en hitte, wateroverlast en droogte door prachtige bomen worden voorkomen. Een toekomst die vandaag begint!

Karin van Werven
Wethouder

Foto: Driftweg

SAMENVATTING

Dit document omvat het nieuwe bomenbeleid van gemeente Huizen, als nadere uitwerking van de Groenstructuur op hoofdlijnen. Bij het opstellen van dit document is onder andere een enquête onder de inwoners gehouden (zie *bijlage 1 Resultaten enquête bomenbeleid*).

De positie van bomen in de openbare ruimte

Dit bomenbeleidsplan helpt bij het maken van keuzes met bomen ten aanzien van de inrichting, het beheer, ontwikkeling en bescherming van de openbare ruimte. Samen met andere assets is het belangrijk om af te stemmen zodat initiatieven bijdragen aan de kwaliteit van de leefomgeving en niet onnodig ten koste gaan van bomen. Tegelijkertijd moeten initiatieven ten behoeve van veiligheid, wonen, mobiliteit, maatschappelijke voorzieningen ook doorgang vinden, en is inpassing of behoud van bomen niet altijd mogelijk.

Dit beleidsplan legt ambities, richtlijnen en randvoorwaarden neer ten aanzien van het groene karakter, de positie van bomen in de openbare ruimte én in het proces van ruimtelijke ontwikkelingen, boombescherming, het bijhouden van bomendata en communicatie en participatie over bomen. Met dit kader kunnen weloverwogen keuzes gemaakt worden.

Beleidskaders

Het bomenbeleidsplan staat niet op zichzelf. Dit plan draagt bij aan gemeentelijke, regionale en landelijke beleidskaders voor de openbare ruimte (zie *bijlage 7*), zoals de concept Omgevingsvisie, de Groenstructuur op hoofdlijnen en de Nationale Omgevingsvisie.

Visie

Bomen dragen bij aan klimaat, waterhuishouding, luchtkwaliteit en biodiversiteit in de stad. Zo zorgen bomen voor een mooie, gezonde omgeving waar mens en dier prettig kunnen leven.

Vanwege hun functie en toegevoegde waarde is de visie op bomen als volgt:

“Gemeente Huizen laat bomen op een positieve manier bijdragen aan de leefomgeving”

Vijf thema's

De visie is uitgewerkt in vijf thema's. Per thema zijn doelstellingen en werkwijzen beschreven in de volgende hoofdstukken.

1. Het groene karakter van de gemeente verbeteren, versterken en vergroten (hoofdstuk 2)

Het beleid richt zich op het vergroenen van de leefomgeving, het versterken van biodiversiteit en klimaatadaptatie met behulp van bomen ten gunste van de volksgezondheid. Bomen en toegankelijke parken binnen loopafstand dragen bij aan het groene karakter van de gemeente.

Er worden normen gesteld aan de inrichting van de openbare ruimte, de kwaliteit en diversiteit van het bomenbestand. Deze uitgangspunten, criteria en randvoorwaarden bieden houvast bij bestuurlijke besluitvorming en de Intaketafel en Omgevingstafel voor ruimtelijke initiatieven.

Gemeente Huizen streeft naar een groennorm waarbij vooral het boomkroonvolume telt en niet het aantal bomen. Hoe meer groeiruimte een boom krijgt, hoe beter dit is voor zijn gezondheid, levensduur en groei.

Bij de aanplant van nieuwe bomen is de juiste keuze van boomsoort essentieel, en deze keuze moet afgestemd zijn op de specifieke bestemming van de locatie, met als uitgangspunt dat elke boom op de juiste plek wordt geplant.

Duurzaam boombeheer streeft naar gezonde bomen die hun ambitieleeftijd bereiken. Diversiteit in het bomenbestand voorkomt grootschalige uitval door ziekten en plagen. Bomen kunnen overlast veroorzaken, maar dit is meestal geen reden om in te grijpen. Maatregelen worden genomen bij gevaar of problemen zoals slecht zicht of vallende takken, maar boombehoud blijft prioriteit.

2. De positie van bomen in het integrale proces van ruimtelijke ontwikkelingen (hoofdstuk 3)

Bij ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting telt de functie van bomen mee in de afweging die gemaakt wordt tussen de verschillende belangen in een gebied. Met dit beleid maken we de bomenparagraaf een verplicht onderdeel van het project en geven we aan welke onderzoeken moeten worden uitgevoerd. Vanaf de ontwerpfase ligt de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van onderzoeken bij de initiatiefnemer. De afdeling BORG toetst de resultaten van de onderzoeken.

3. Realistische regels omtrent bomen; boombescherming (hoofdstuk 4)

Voor uitvoering van dit beleid zijn concrete regels nodig waar alle actoren in de fysieke leefomgeving, zowel gemeente, projectontwikkelaars als particulieren, zich aan dienen te houden.

Speciale aandacht gaat enerzijds uit naar bomen met een cultuurhistorische en maatschappelijke waarde zoals het beschermde dorpsgezicht en anderzijds naar de groene zones die van invloed zijn op een groene en prettige leefomgeving.

In hoofdstuk 4 wordt ingegaan op boombescherming en het toewijzen van verschillende beschermingsregimes. Tevens wordt er op basis van dit beleidsplan een **boomverordening** opgesteld om de bescherming van bomen te regelen. Als onderdeel hiervan is de **Groene Kaart** ontwikkeld (zie *bijlage 3*). Hierop zijn de gebieden aangegeven waar voor bomen een hoger beschermingsregime geldt.

Onderdeel van werkbare regels is dat de uitkomst kan zijn dat het behouden van een waardevolle boom niet opweegt tegen de kostbare beheerregrepen waarvan geen duurzame verbetering verwacht wordt.

Door zorgvuldig te werken rond bomen, volgens de richtlijnen van het Handboek Bomen¹, wordt schade aan bomen voorkomen.

4. Bomendata op orde (hoofdstuk 5)

Complete en betrouwbare bomendata geeft inzicht in het bomenbestand. Inzicht is nodig om keuzes te maken ten aanzien van beheer, bescherming, investering of vervanging. De data helpt bovendien bij het beantwoorden van klachten en meldingen, maar ook bij het voldoen aan de zorgplicht om het bomenbestand veilig te houden. Toegankelijke bomendata geeft inwoners inzicht in de bomen die in hun buurt staan.

5. Communicatie en participatie rondom bomen (hoofdstuk 6)

Vanwege het grote belang van bomen voor mens, dier en milieu zetten we met dit beleid in op bomen die maximaal bijdragen aan de leefomgeving. Een onderdeel van bomenbeheer is de communicatie met inwoners en stakeholders over het belang van bomen, aanplant en onderhoud en afwegingen ten aanzien van bomen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

¹ (Norminstituut Bomen, 2022), hoofdstuk 2: Werken rond bomen

Het is enerzijds van belang om erkenning van de waarde van bomen te bevorderen om het behoud van bomen te stimuleren. Anderzijds moeten er soms bomen verwijderd worden uit oogpunt van veiligheid of beheer, wat ook uitgelegd moet worden zodat er begrip en draagvlak is. De waarde van bomen wordt niet door iedereen erkend en gekoesterd. Communicatie over boomwaarde is daarom een belangrijk onderdeel van boombescherming. In hoofdstuk 6 worden de manieren en momenten beschreven om de communicatie en participatie ten aanzien van bomen met inwoners en stakeholders vorm te geven.

Implementatie

Voor de implementatie van alle onderdelen zal een aparte planning en begroting worden opgesteld.

Foto: Brede Englaan

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

De gemeente Huizen heeft het doel om een bomenbestand te creëren dat bijdraagt aan een mooie, gezonde leefomgeving voor zowel mensen als dieren. Bomen hebben verschillende waardevolle functies, waaronder landschappelijke, ecologische en economische. Ze verfraaien de omgeving en bieden verkoeling op warme dagen, wat essentieel is voor een prettig leefklimaat. Bovendien nemen bomen CO₂ op, produceren ze zuurstof en dragen ze bij aan de wateropname in de bodem. Ze hebben ook een ecologische functie doordat ze nest- en voedselgelegenheid bieden aan flora en fauna, het bodemleven verbeteren, maar bijvoorbeeld ook als vliegroute fungeren voor vleermuizen (Zie bijlage 6 *De functies van bomen*).

Om een optimale bijdrage van bomen aan de omgeving te waarborgen, is het belangrijk om de juiste boom op de juiste plek te planten, met voldoende ruimte om te groeien. Het is noodzakelijk dat de omstandigheden voor boomplanting optimaal zijn en dat bomen beschermd worden tegen schade of kap tijdens ruimtelijke ontwikkelingen.

Het ontbreken van een bomenbeleidsplan heeft geleid tot het besef dat bomen vaak over het hoofd worden gezien bij mobiliteits- en woningbouwprojecten, zoals bredere wegen en nieuwe bouwlocaties. Om ervoor te zorgen dat bomen een prominentere rol krijgen in het beleid, waardoor bomen beter in het ontwikkel- en beheerproces geborgd gaan worden, is dit bomenbeleidsplan opgesteld.

Het plan biedt duidelijke richtlijnen voor een groene gemeente die zorgvuldig met haar bomen omgaat en streeft naar het behoud en de versterking van de verschillende waarden die bomen bieden, waaronder het bevorderen van de gezondheid, het leveren van ecosysteemdiensten en het verbeteren van de kwaliteit van wijken. Bovendien draagt groen bij aan het aantrekken van bedrijvigheid en de omzet van de toeristisch-recreatieve sector. In het boomonderhoud heeft gemeente Huizen te maken met een achterstand. Het bijhouden van de onderhoudsbehoefte in de beheerdata geeft inzicht in onder andere het benodigde budget voor het verbeteren van de veiligheid en het optimaliseren van de groene waarden van bomen. Zie hiervoor hoofdstuk 5, Bomendata op orde. De gemeente wil meer datagestuurd werken om inzicht te krijgen in het bomenbestand en keuzes te maken ten aanzien van beheer, bescherming, investering of vervanging.

1.1.1 Beleidskaders

Het bomenbeleidsplan draagt bij aan gemeentelijke, regionale en landelijke beleidskaders voor de openbare ruimte (zie bijlage 7), zoals de (toekomstige) Omgevingsvisie, de Groenstructuur op hoofdlijnen en de Nationale Omgevingsvisie. Het beleid richt zich op het vergroenen van de leefomgeving, het versterken van biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid, toegankelijkheid en het waarborgen van de zorgplicht voor bomen. Na 5 jaar wordt beoordeeld of de door de gemeente gestelde ambities bijgesteld moeten worden.

Met dit actuele en integrale bomenbeleidsplan zet de gemeente Huizen zich in voor een duurzame en groene toekomst.

1.1.2 Bomen maken het verschil

In afbeelding 1 op pagina 13, staan de effecten van bomen op de leefomgeving. Ten aanzien van leefbaarheid, klimaat, landschappelijke aankleding, groene uitstraling, biodiversiteit en gezondheid is een duidelijk verschil te zien tussen links en rechts. De waarde van bomen bevat vele aspecten, die gemeente Huizen wil benutten en versterken. Dit wordt vertaald in de visie op bomen.

1.2 Visie

Bomen hebben een positieve invloed op het klimaat, voor de temperatuur en de waterhuishouding, het afvangen van CO₂ in blad, koolstofopslag in het hout, bomen bieden nest- en schuilgelegenheid aan dieren en tal van insecten leven in bomen en dragen bij aan de voedselketen. Een gezond en divers bomenbestand draagt bij aan de biodiversiteit in de bebouwde omgeving. Voor mensen zelf is het zicht op groen al positief voor de gezondheid. Men beleeft de seizoenen, en ook in de bewonersenquête kwam naar voren dat de omgeving een stuk fraaier is dankzij groen (zie *bijlage 1*). Zowel fysiek als mentaal draagt groen bij aan gezondheid. Groen nodigt uit om buiten actief te zijn, te wandelen, spelen of sporten en daardoor ontstaan ook spontane ontmoetingen. De visie op bomen luidt als volgt:

“Gemeente Huizen laat bomen op een positieve manier bijdragen aan de leefomgeving”

Deze visie vormt het uitgangspunt om gebiedsgericht keuzes te maken, maatregelen te nemen, regels op te stellen en budget aan te vragen voor bomen. Van het behouden, vervangen en aanplanten van bomen, het beoordelen van ruimtelijke projecten ten aanzien van bomen tot communicatie over bomen.

1.3 Leeswijzer

De visie is uitgewerkt in vijf hoofdstukken. Per hoofdstuk zijn doelstellingen en werkwijzen beschreven.

- Hoofdstuk 2: Het groene karakter van de gemeente verbeteren, versterken en vergroten
- Hoofdstuk 3: De positie van bomen in het integrale proces van ruimtelijke ontwikkelingen
- Hoofdstuk 4: Realistische regels omtrent bomen; boombescherming
- Hoofdstuk 5: Bomendata op orde
- Hoofdstuk 6: Communicatie en participatie rondom bomen

In de introductie van ieder hoofdstuk worden de aanleiding en de belangrijkste maatregelen genoemd. In het verdere hoofdstuk worden de beleidskaders uitgewerkt die nodig zijn om de visie te bereiken.

Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met een kader afspraken en uitgangspunten.

Waar nodig wordt een uitgebreide toelichting gegeven in een aparte bijlage.

Gemeente Huizen maakt gebruik van Handboek Bomen. Bij het schrijven van dit beleid is uitgegaan van versie 2022. Bij actualisatie van het Handboek Bomen door het Norminstituut Bomen wordt waar mogelijk rekening gehouden met wijzigingen in de richtlijnen en werkwijzen, en kan de dan actuele versie van toepassing worden verklaard.

Figuur 1: Illustratieve weergave van een omgeving met en zonder bomen. Bron: Bomenwacht Nederland.

Foto: Beukenlaan

2. HET GROENE KARAKTER VAN DE GEMEENTE VERBETEREN, VERSTERKEN EN VERGROTEN

2.1 Introductie

De aanwezigheid van bomen draagt bij aan een groene leefomgeving. Onderzoek² toont aan dat groen bevorderlijk is voor gezondheid en welzijn van inwoners.

Afhankelijk van de boomsoort, is de ecologische functie van bomen groter bij een groter kroonvolume. Ook draagt de boom meer bij aan verkoeling, waterafvang, zuurstofproductie en CO2 opslag. Een boom met meer kroonvolume is beter zichtbaar en heeft daarmee een grotere beeldbepalende functie en meer belevingswaarde. Een groot kroonvolume leidt niet alleen tot een hogere financiële waarde; ook de waarde voor mens, natuur en milieu neemt toe met het kroonvolume. Tot slot draagt een groene omgeving bij aan de waarde van woningen. In een groene, boomrijke omgeving is de huizenprijs gemiddeld 10% hoger. De kosten om de omgeving te vergroenen vloeien terug naar de gemeente via een hogere WOZ waarde en gemeentelijke belastingen³.

Gemeente Huizen beheert circa 20.000 bomen en een aanzienlijk areaal groen. Drie bomen zijn opgenomen in het landelijk register monumentale bomen. Alle drie Hollandse linden die rond 1890-1900 zijn geplant in het Oude Dorp. Hier treffen we ook langs de wegen karakteristieke lindebomen aan. Het Oude Dorp ligt centraal in de gemeente op de hoger gelegen zandgronden van de stuwwal en is beschermd dorpsgezicht. Grote delen van de bossen en heidevelden van gemeente Huizen zijn beschermd vanwege de hoge natuurwaarden. In het oostelijk deel van de gemeente liggen de lagere, natte veen- en kleigronden. Hier konden na de inpoldering van de Zuiderzee ook woningen, industrie en bedrijven gebouwd worden. Vanaf de jaren '60 is de Oostermeent gebouwd als uitbreidingswijk, met boomstructuur. Vanwege de natte ondergrond is er zand opgebracht zodat gebouwd kon worden. Voor bomen betekent dit dat de groeiplaatsen beperkt zijn. We spreken hier ook wel van een 'bloempot effect'⁴.

Tijdens de werksessies en uit de bewoners-enquête is naar voren gekomen dat veel waarde wordt gehecht aan de groene omgeving (zie *bijlage 1 Resultaten enquête bomenbeleid*). Met dit beleid stellen we ambities op voor het verbeteren, versterken en vergroten van het bomenareaal. Deze ambities zijn in lijn met de Groenstructuur op hoofdlijnen en het collegeprogramma 2022-2026.

Het verbeteren, versterken en vergroten van het bomenareaal heeft qua inzet en financiering een groot effect op de beheereenheid van de gemeente Huizen. Voor de (verplichte) herplant na kap, maar ook bij de aanplant van extra bomen moet geïnvesteerd worden in goede groeiplaatsen en kwalitatieve aanplant. Door het onderhouden van meer bomen als gevolg van het vergroenen van de leefomgeving, stijgen de jaarlijkse beheerkosten. Deze toename in beheerkosten wordt veroorzaakt door de noodzaak van extra fulltime equivalenten (FTE) én beheerbudgetten om de benodigde maatregelen uit te voeren.

² Zie: <https://www.wur.nl/nl/Dossiers/dossier/Effect-van-natuur-op-gezondheid.htm>

³ Zie: <http://content.alterra.wur.nl/Webdocs/PDFFiles/Alterrapporten/AlterraRapport959.pdf>

⁴ Bij een bloempot effect is de bodem rondom het plantgat verdicht. In deze samengeperste bodem kunnen wortels niet doordringen. De wortels kunnen alleen in het plantgat zelf zuurstof en voedingsstoffen vinden. Dit kan jaren na de aanplant alsnog zorgen voor tegenvallende resultaten en de boom kan zelfs afsterven.

2.2 Vergroten van de kwantiteit

2.2.1 3-30-300 regel

Voor een prettige, gezonde en klimaatbestendige leefomgeving is het nodig om de hoeveelheid groen en bomen te behouden en waar mogelijk te laten toenemen. Onze gemeente streeft waar mogelijk naar het behalen van de 3-30-300 regel (C. Konijnendijk, 2021). Dit streven wordt bij ruimtelijke ontwikkelingen als **ambitie** meegegeven in het programma van eisen. Er wordt met deze richtlijn niet gestreefd naar een minimaal *aantal* bomen, maar wel naar een minimaal kroonbedekkingspercentage. Het maakt daarbij niet uit wie de eigenaar van de bomen is.

Bomen die gezond oud worden, genereren het grootste boomkroonvolume. De kwaliteit van bomen en hun groeiplaatsen zijn onlosmakelijk verbonden.

3-30-300 regel

- Iedere inwoner zou vanuit zijn woning ten minste **3 bomen** moeten kunnen zien.
- **30%** van de oppervlakte in elke wijk bestaat uit bladerdak. Dit wordt het kroonbedekkingspercentage genoemd. Zowel private als publieke bomen worden hierin meegeteld.
- Iedere inwoner kan binnen **300 meter** vanaf zijn woning een park of publieke groene verblijfsruimte bereiken.

3 bomen te zien vanuit de woning.

Per wijk **30%**
boomkroonbedekking.

Binnen **300 meter** een park.

3 bomen vanuit de woning

Het zien van 3 al dan niet gemeentelijke bomen vanuit iedere woning is voor de gemeente niet te controleren. Wel kan deze norm inwoners bewust maken. Zij kunnen het signaal geven dat de omgeving niet voldoet aan de groennorm. Bij (her)inrichtingsprojecten wordt hier rekening mee gehouden.

Figuur 2: Schematische weergave boomgrootte-klassen. Norminstituut Bomen.

30% boomkroonbedekking per buurt

Van de gehele gemeente Huizen is het kroonbedekkingspercentage per buurt bekend dankzij satellietbeelden, en inzichtelijk gemaakt op www.klimaat-effectatlas.nl (zie figuur 3, pagina 18). Hierbij is de kroonbedekking boven zowel openbaar als particulier gebied in kaart gebracht. Deze kaart geeft de stand van zaken in het voorjaar van 2023 weer en wordt gezien als nulmeting. (Zie *bijlage 4 voor de pdf-versie.*)

Aan de hand van de nulmeting is bepaald hoeveel extra bomen nodig zijn om het gewenste kroonbedekkingspercentage van 30%⁵ te realiseren in 40 jaar, als de bomen volgroeid zijn. In tabel 1, pagina 19, is dit per buurt weergegeven, waarbij de buurten met de minste kroonbedekking bovenaan staan. Met de ambitie om in alle buurten 30% boomkroonbedekking te bereiken, zullen in totaal circa 750 extra bomen van de 1^e grootte⁶ moeten worden aangeplant. Met bomen van de 2^e grootte zijn hier circa 2.000 bomen voor nodig, met bomen van de 3^e grootte circa 7.500 bomen. Voor een indicatie van de boomgroottes, zie figuur 2.

Er is bij deze nulmeting geen rekening gehouden met onvolgroeide bomen, waardoor het boomkroonvolume de komende jaren nog zal toenemen. Inzicht in het potentieel van de bomen is daarom ook een vereiste voordat besloten wordt hoeveel extra bomen geplant moeten worden.

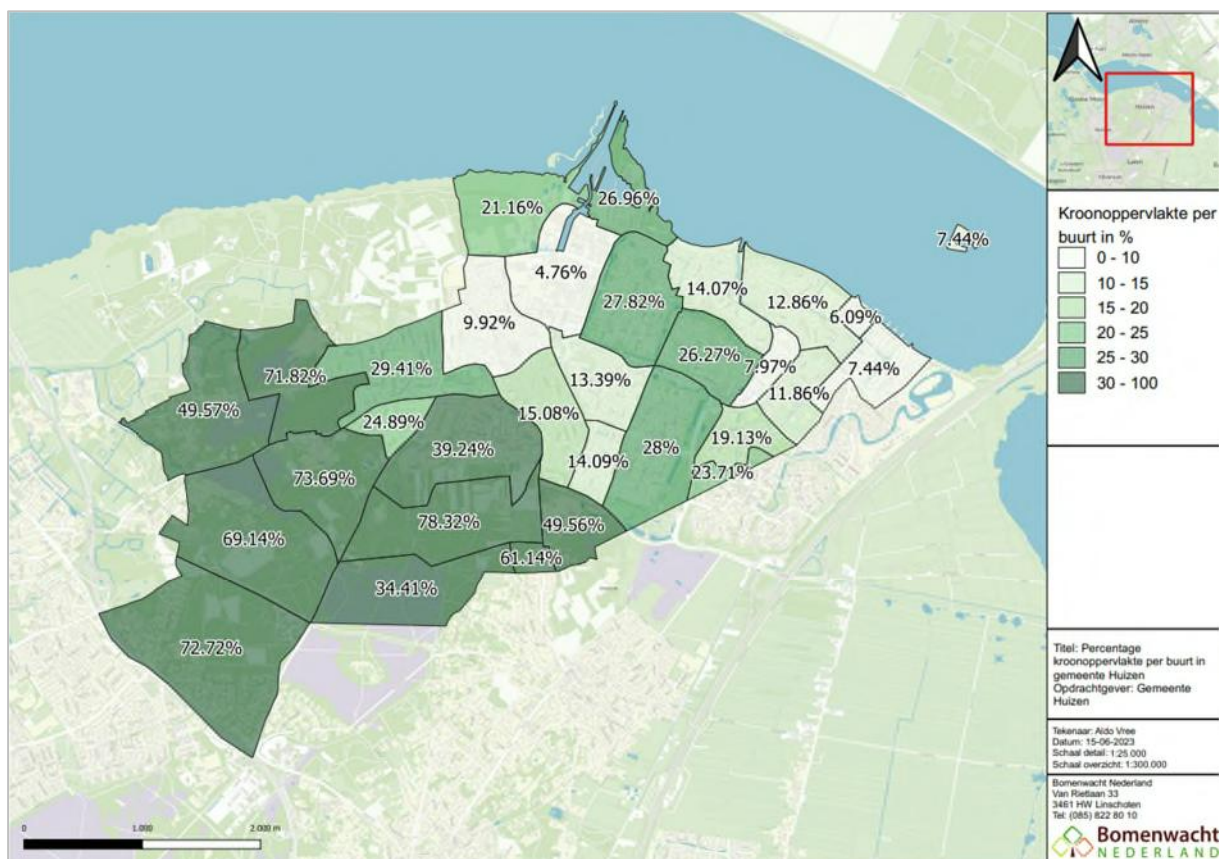
Met deze getallen wordt de ambitie van 30% kroonbedekking over 40 jaar gehaald, maar per gebied moet nader onderzocht worden wat mogelijk is.

⁵ (Snep & Goossen, 2022)

⁶ Bomen van de eerste grootte worden hoger dan 15 meter. Bomen van de tweede grootte worden 8 tot 15 meter. Bomen van de derde grootte worden maximaal 8 meter hoog.

In het Oude Dorp en op industriegebieden zal bijvoorbeeld samen met grondeigenaren gekeken moeten worden naar mogelijkheden, aangezien de gemeente hier relatief weinig terrein beheert.

Op basis van de registratie van aanvullende boomgegevens van gemeentelijke bomen (kroondiameter), kan de kroonbedekking worden gemonitord, zie hoofdstuk 5; Bomendata op orde. Een andere methode, waarbij ook particuliere bomen worden meegeteld, is door satellietbeelden te gebruiken die publiek beschikbaar zijn op www.klimaat-effectatlas.nl.

Figuur 3: Kroonbedekkingspercentage per buurt (zowel op openbaar als particulier terrein) in gemeente Huizen.

Buurtnaam	Huidig boomkroon- bedekkings-percentage (van laag naar hoog)	Benodigd aantal bomen per boomgrootteklasse om 30% boomkroonbedekking te realiseren over 40 jaar.		
		1e grootte > 15 m.	2e grootte 8-15 m.	3e grootte < 8 m.
Industriewijk 't Plaveen	5%	127	351	1.214
De Tuit	6%	13	36	124
Filosofenbuurt	7%	69	192	663
Bovenmaat West	8%	27	76	262
De Noord	10%	95	263	912
Bovenmaat Oost	12%	43	118	410
Bovenweg	13%	55	152	527
Bovenmaat Noord	13%	74	207	716
Zenderwijk	14%	26	71	246
Huizermaat Noord	14%	56	157	543
De Zuid	15%	56	155	538
Bijvanck Noord	19%	23	65	225
Wolfskamer	21%	41	114	396
Bijvanck West	24%	5	14	48
Sijsjesberg	25%	8	21	74
Huizermaat Zuid	26%	13	35	121
Gooierhoofd	27%	7	19	67
Stad en Lande	28%	13	36	123
Huizermaat West	28%	11	31	108
Westereng	29%	3	9	30
Gemiddeld / Totaal	17%	765	2.122	7.347

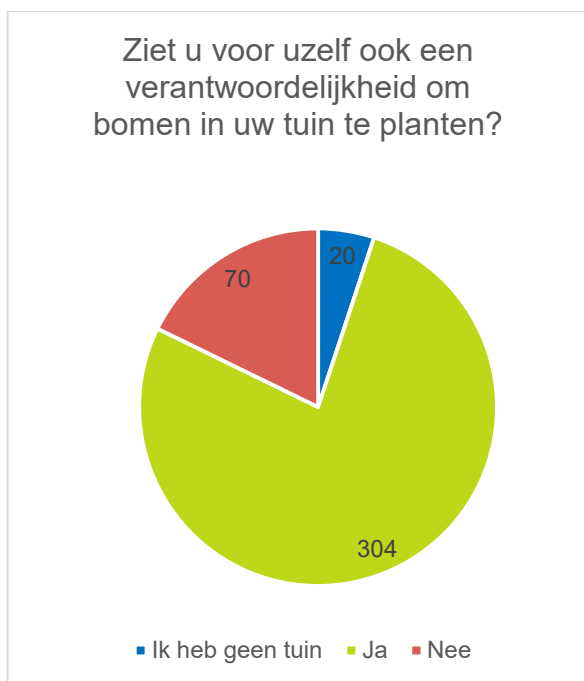
Tabel 1: Huidig boomkroonbedekkingspercentage per buurt en het benodigd aantal bomen per boomgrootteklasse om 30% boomkroonbedekking te realiseren in 40 jaar. Hierbij zijn de kroondiameters van Boommonitor gebruikt.

Particuliere bomen van betekenis

Door het aantal bomen per wijk in eigendom van de gemeente af te zetten tegen het kroonbedekkingspercentage, wordt duidelijk of een wijk uit hoofdzakelijk gemeentelijke of particuliere bomen bestaat. Bij een laag aantal gemeentebomen, dienen de particuliere bomen extra beschermd te worden omdat deze een grote impact hebben op het groene karakter.

Deze gegevens zijn zichtbaar gemaakt op de klimaateffectatlas (zie figuur 3 op pagina 18 of *bijlage 4 Overzichtstekening percentage kroonoppervlakte per wijk*). Er zijn buurten waarin het hoge kroonbedekkingspercentage te danken is aan particuliere bomen. In deze buurten zijn de particuliere bomen beeldbepalend. Daarom wordt er meer nadruk gelegd op de bescherming van particuliere bomen in deze gebieden.

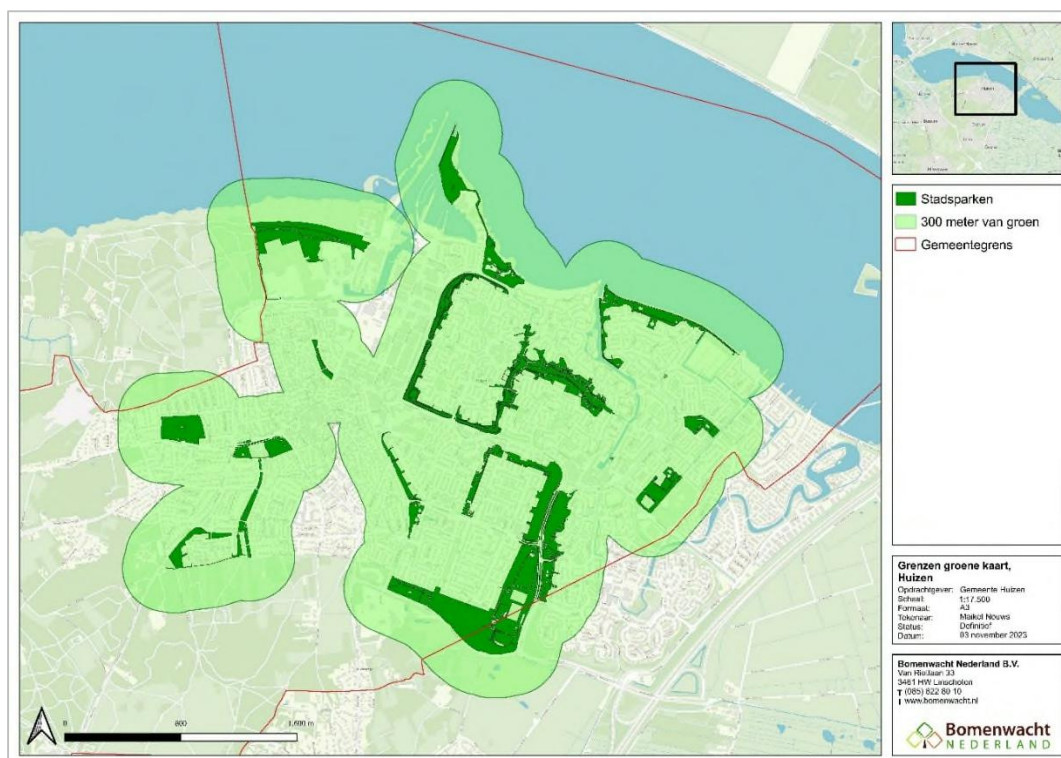
Door één of meerdere bomen op hun terrein dragen inwoners bij aan het groene karakter van de gemeente. Het is daarom essentieel om in de communicatie naar de inwoners de nadruk te leggen op de beschikbare opties voor het planten van bomen en het vergroenen van hun eigen perceel. Uit de inwonersenquête (zie *bijlage 1*) is gebleken dat een grote meerderheid van de respondenten hier positief tegenover staat.

Figuur 4: Resultaat inwonersenquête.

Maximaal 300 meter afstand tot een park

Een groot deel van het dorp voldoet hieraan. Op basis van de gemeentelijke data, zijn de parken in kaart gebracht. Aan een buffer van 300 meter rond de parken is te zien dat de meeste wijken binnen 300 meter een park hebben. In de gebieden buiten de 300-meter grens is het behoud van bomen en groen van belang bij toekomstige ontwikkelingen in Huizen. (Voor een pdf-versie, zie *bijlage 5*). Groene gebieden, in eigendom van andere partijen zoals het Goois Natuur Reservaat zijn niet op deze kaart weergegeven. Het is namelijk niet altijd duidelijk of die publiek toegankelijk zijn.

Figuur 5: Wijkparken met buffer van 300 meter.

2.2.2 Goede groeiplaatsen

De groeiplaats van een boom is bepalend voor de prestatie van die boom. Daarom stellen we specifieke eisen aan de groeiplaats en de inrichting ervan. Deze eisen zijn afhankelijk van de boomsoort, ambitieleeftijd voor de boom en de functie van de locatie waar de boom staat. Bij inrichtingseisen maken we onderscheid tussen bovengrondse eisen, ondergrondse eisen, eisen op niveau van het maaiveld en de kwaliteit van de bodem.

De ambitieleeftijd voor bomen van de eerste en tweede grootte is 60 jaar. Dit is nodig om het gewenste boomkroonvolume te krijgen en duurzaam te behouden. Door de soort aan te passen aan de beschikbare ruimte kan ook in kleinere groeiplaatsen de ambitieleeftijd worden bereikt.

Een boom van de derde grootte heeft een kleinere groeiplaats nodig en is ook op jongere leeftijd volgroeid. **Een groeiplaats voor 40 jaar zal bij bomen van de derde grootte volstaan.** Echter blijft het streven naar grotere bomen daar waar mogelijk.

Elke boomsoort stelt specifieke eisen aan de groeiplaats. Het is daarom belangrijk om bij het aanplanten van bomen rekening te houden met deze eisen zodat de bomen goed kunnen groeien en hun functies optimaal kunnen vervullen. De juiste boom op de juiste plek is hierbij leidend.

Het is van belang om op te merken dat niet overal in Huizen voldoende rekening werd gehouden met het principe van de juiste boom op de juiste plek. Om een betere toekomst te waarborgen, is het noodzakelijk dat we ons houden aan verbeterde aanlegvoorwaarden en zorgvuldig rekening houden met de specifieke groei-eisen van elke boomsoort.

Het ontwerp van de groeiplaats moet gemaakt worden conform de meest recente versie van het Handboek Bomen, Hoofdstuk Bomenontwerp en Hoofdstuk Aanleg groeiplaatsen. De grootte en hoeveelheden die toegepast moeten worden, volgen uit de Boommonitor (<https://klanten.norminstituutbomen.nl/boommonitor>). Tijdens en na de aanleg wordt door middel van toezicht geborgd dat de groeiplaats uit het ontwerp ook werkelijk gerealiseerd wordt.

Het effect van de groeiplaats. De bomen staan beide aan de Enkhuizerzand en zijn op hetzelfde moment geplant. Het effect van de groeiplaatsinrichting is duidelijk zichtbaar aan de ontwikkeling van de bomen.

Groeiplaatsinrichting aan de Augustinuslaan.

2.2.3 Bomen op en nabij kabels en leidingen

De bovengrondse groeiruumte kan betrekkelijk eenvoudig in kaart gebracht worden. Hierop kan de boomsoort worden afgestemd. Ondergronds moet er ook voldoende volume beschikbaar zijn. De beschikbare ruimte voor een groeiplaats is sterk afhankelijk van de aanwezigheid van kabels en leidingen.

Netbeheerders stellen als eigenaar van kabels en leidingen eisen aan de positie van bomen. Zij vinden het onwenselijk om bomen bovenop hun kabels en leidingen te plaatsen. Er is risico op schade als een boom ontworteld wordt bij zware storm bijvoorbeeld. De gemeente wil het risico ook beperken om voor de schade aansprakelijk gehouden te worden. Anderzijds is de netbeheerder verantwoordelijk voor zorgvuldig werken rondom bomen als er onderhoud gepleegd moet worden aan de ondergrondse infrastructuur. Het voorkomen van wortelschade is specialistisch werk.

Het is echter een gemiste kans om beschikbare groeiruumte niet te benutten vanwege de ondergrondse infrastructuur. De ontwikkelingen ten aanzien van het warmtenet, waterstof en energietransitie zullen in de toekomst nog meer ondergrondse ruimte innemen. Hier tegenover staat de ambitie om te vergroenen en de leefomgeving te verbeteren.

Het heeft de voorkeur het gesprek aan te gaan met netbeheerders om te kijken hoe de openbare ruimte van de toekomst ingericht kan worden en welke wijzigingen er mogelijk zijn bij vervangingen. We willen de netbeheerders meenemen in de gemeentelijke visie, maar ook groeiplaatsen inrichten die voldoen aan de eisen die in het Handboek Bomen worden gesteld.

Zo zijn er mogelijkheden om toch bomen te planten op kabels en leidingen. Bijvoorbeeld door een kleinere boomsoort te planten, mantelbuizen toe te passen of wortelwerende schermen te plaatsen. Daarnaast zijn er specifieke situaties die vragen om het verplaatsen van het kabeltracé.

2.3 Verbeteren van de kwaliteit

Door zorgvuldig beheer behouden we de bestaande kwaliteit, terwijl gerichte investeringen de mogelijkheid bieden om de kwaliteit verder te verbeteren. In de volgende paragrafen gaan we dieper in op zorgvuldig beheer en de bereidheid tot investeren.

2.3.1 Zorgvuldig beheer

Gemeente Huizen beheert ruim 20.000 laan-, straat- en parkbomen in de openbare ruimte en draagt zorg voor een veilig, gezond en compleet bomenbestand.

Het huidige budget voor groenbeheer is bestemd voor inspectie en beheer om het huidige bomenbestand in stand te houden. Ook is er budget voor inboet als jonge aanplant niet aanslaat.

Voor alle (boom)eigenaren in Nederland geldt de 'zorgplicht', die zijn oorsprong vindt in het Burgerlijk Wetboek (artikel 6:162). Iedere eigenaar behoort volgens de wet voldoende zorg aan zijn eigendommen te besteden, zodat anderen daarvan geen overmatige overlast of schade ondervinden. Wanneer het nalaten van voldoende zorg leidt tot (letsel)schade, is er sprake van een onrechtmatige daad en kan de eigenaar voor deze schade aansprakelijk gehouden worden. Boomeigenaren en -beheerders hebben de plicht om actueel inzicht te hebben in de staat van hun bomen en waar nodig maatregelen te treffen om schade te voorkomen. Door het registreren van de getroffen maatregelen kan de gemeente aantonen wat er is gedaan indien er toch schade ontstaat.

Gemeente Huizen zet in op zorgvuldig en duurzaam beheer om haar bomen te beschermen tegen uitval en onnodige kap. Hierbij wordt gestuurd op een goed onderhouden en veilig bomenbestand.

Het uitgangspunt is om bomen te behouden en waar mogelijk kwalitatief te verbeteren.

Alleen als de boom slecht is en niet verbeterd kan worden, of als verbetering buitenproportioneel hoge kosten met zich meebrengt, gaat de gemeente over op vervanging. Zie paragraaf 2.3.2; Investeringsbereidheid.

Gemeente Huizen gaat zorgvuldig om met haar eigen bomen, en kapt deze niet zonder goed onderbouwde reden. Er wordt namelijk bestendig beheer gevoerd op basis van het beheerplan. Na kap van gemeentelijke bomen vindt altijd herplant plaats. Ter plekke of nabij. Daarom is bij kap uit oogpunt van veiligheid of regulier beheer geen kapvergunning nodig.

Om extra bomen te planten en zo de gemeente te vergroenen, en voor het tijdig vervangen van oude bomen in verband met ziekte, schade en afsterven, is extra budget en personeel nodig.

Herplantplicht

Herplant vindt bij voorkeur plaats op dezelfde locatie. Hierbij wordt rekening gehouden met de boomsoortkeuze en groeiplaatsinrichting zodat de nieuwe boom zich in 40 jaar tot volle wasdom kan ontwikkelen. Voor bomen van de eerste en tweede grootte wordt een groeiplaats ingericht voor een ambitieleeftijd van 60 jaar. Voor bomen van de derde grootte wordt een ambitieleeftijd van 40 jaar aangehouden omdat deze bomen eerder hun eindbeeld bereiken. Het doel is om met een goede groeiplaatsinrichting en soortkeuze de juiste boom op de juiste plek te planten en daarmee meer boomkroonvolume te genereren, minder overlast en minder omgevingsrisico.

Cyclisch werken

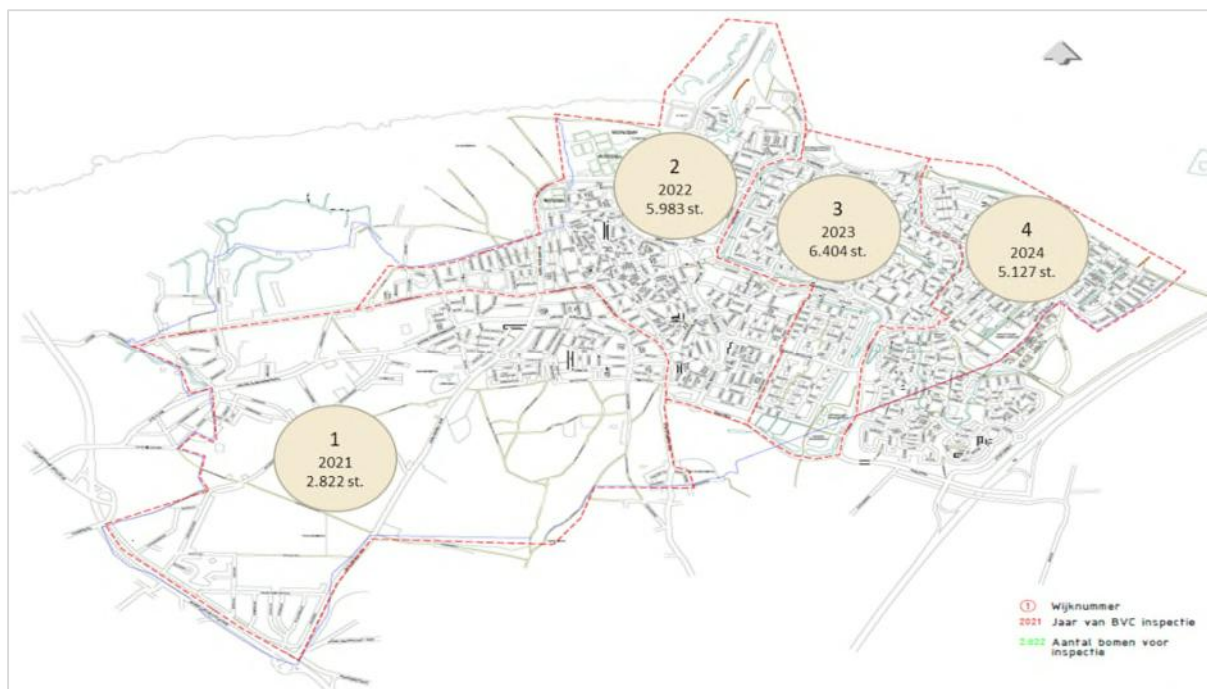
Gemeente Huizen werkt sinds 2021 met cyclisch beheer. Cyclisch beheer is een methodiek om inspectie, besluitvorming, voorbereiding en uitvoering systematisch aan te pakken en alle maatregelen zorgvuldig af te wegen en vast te leggen in de beheerdata. Ook wordt het benodigde budget inzichtelijk zodat vooraf op basis van financiële afwegingen beoordeeld kan worden wat haalbaar is.

De boomveiligheids- en onderhoudsinspecties worden uitgevoerd door een DIB-gecertificeerd⁷ boomadviesbureau, in de herfst, wanneer het takkenstelsel en eventuele schimmels goed zichtbaar worden. Uit de inspectie volgen adviezen en worden keuzes gemaakt ten aanzien van onderhouds- en veiligheidsmaatregelen die vervolgens door een aannemer worden uitgevoerd.

Cyclusindeling

Voor het cyclisch beheer is de gemeente momenteel opgedeeld in vier deelgebieden. Ieder jaar wordt een deelgebied geïnspecteerd, plus de attentiebomen van de overige drie deelgebieden. Dit zijn de bomen die vanwege een verhoogd risico jaarlijks geïnspecteerd moeten worden.

⁷ DIB staat voor Data Inspecteur Bomen.

Figuur 6: Vierjarige cyclusindeling van de gemeente Huizen. In totaal beheert de gemeente 20.336 bomen.

Boombeeld op orde brengen

De gemeente heeft te maken met achterstallig onderhoud en meerdere snoeirondes zijn nodig om de bomen op beeld te brengen. Het doel is om deze beheer- en snoeiachterstanden weg te werken. De kosten voor het snoeien en vervangen van bomen zijn daarom de eerste snoeirondes (2021 tot en met 2028) hoog. Dit is de reden om in eerste instantie te werken met kleinere deelgebieden. Na twee cycli wordt beoordeeld of het beheer voldoende op peil is om naar een driejaarlijkse cyclus te gaan, wat een gangbare frequentie is bij gemeenten.

2.3.2 Investeringsbereidheid

Investeringsbereidheid gaat over de afweging om al dan niet te investeren in het behouden of verbeteren van bomen. De investeringen moeten leiden tot betere groei, duurzame gezondheid en levensduurverlenging van de boom. Hiermee zal uiteindelijk ook het boomkroonvolume toenemen en daarmee de groene waarde voor mens, natuur en milieu. Op basis van de boomwaarde wordt de investeringsbereidheid bepaald.

Financiële boomwaarde

Al dan niet investeren is een financiële afweging op basis van de boomwaarde zoals berekend in de boomwaarde-indextabel, Handboek Bomen, hoofdstuk 15 (zie Figuur 10 op pagina 42). De financiële waarde van een boom wordt berekend op basis van de boomhoogte, de kroonvorm en de beleidsstatus. Beschermwaardige, grote bomen hebben zodoende een hogere financiële waarde.

Correctiefactor

De te compenseren financiële waarde van de oorspronkelijke boom wordt bepaald volgens de Boomwaarde-indextabel uit de meest recente versie van het Handboek Bomen. Afhankelijk van de toekomstverwachting wordt op de waarde in de Boomwaarde-indextabel een correctiefactor berekend. Met een toekomstverwachting van meer dan 15 jaar wordt de waarde uit de boomwaarde-indextabel volledig overgenomen. In Tabel 2: De correctiefactor op basis van de toekomstverwachting, is de correctiefactor weergegeven.

Toekomstverwachting ten opzichte van boomwaarde	
10 tot 15 jaar	60% van de boomwaarde
5 tot 10 jaar	30% van de boomwaarde
1 tot 5 jaar	10% van de boomwaarde
Tot 1 jaar	0% (nihil)

Tabel 2: De correctiefactor op basis van de toekomstverwachting.

Foto Ellertsveld.

Investeringsbereidheid in de groeiplaats moet leiden tot duurzame verbetering van de boom en meer kroonvolume.

2.3.3 Wanneer extra investeren in bomen?

Er zijn drie redenen om extra te investeren in bomen.

Veiligheid

Bij het inspecteren van bomen wordt beoordeeld of er maatregelen nodig zijn om de veiligheid te waarborgen. We investeren in het creëren van een veilige situatie en voldoen daarmee aan de **zorgplicht**. Er zijn diverse maatregelen mogelijk om de omgeving veilig te stellen die zorgvuldig afgewogen moeten worden. Hoe hoger de financiële waarde van de boom, hoe meer investeringsruimte er is voor maatregelen mét boombehoud. Gedacht kan worden aan snoei, kroonverankering⁸, kandelaberen⁹ of ruimtelijke maatregelen zoals het afzetten van de omgeving. Pas als deze maatregelen te kostbaar zijn in verhouding tot de boomwaarde, wordt de boom direct vervangen.

Kwaliteitsverbetering

Als bomen achterblijven in hun groei, kunnen extra zorg en aandacht voor een kwaliteitsimpuls zorgen. Dit is niet altijd het resultaat, dus onderzoek naar het mogelijk effect moet uitwijzen of investeren zinvol is. Als resultaat wordt ingezet op het ontwikkelen van **meer kroonvolume**. Door bijvoorbeeld de groeiplaats te verbeteren is dit bij bepaalde bomen in bepaalde situaties mogelijk. Investeren in betere groei moet een duurzame impuls zijn die niet binnen 10 jaar herhaald hoeft te worden.

De consequenties voor niet investeren staan toegelicht in paragraaf 2.3.4.

Overlast

Wanneer inwoners **overlast** ervaren van bomen kan dit gemeld worden. Intern wordt beoordeeld of actie wordt ondernomen. Het overlastprotocol geeft aan in welke situaties maatregelen worden uitgevoerd. (Lees meer in paragraaf 4.8, pagina 44 en zie *bijlage 8 Overlastprotocol*)

Uitgangspunten investeren in bomen

In het veilig stellen van de omgeving, het verbeteren van de kwaliteit van bomen en het wegnemen van gegronde overlast wordt maximaal 10% van de financiële waarde geïnvesteerd in bomen. De maatregel moet niet vaker dan eens per 10 jaar nodig zijn, met uitzondering van beheermaatregelen zoals vormsnoei na kandelaberen. Een hoger investeringsbedrag en binnen 10 jaar opnieuw investeren worden gezien als buitenproportioneel.

Er wordt 10% van de financiële boomwaarde geïnvesteerd mits:

- De veiligheid wordt hersteld, of
- het kroonvolume zal toenemen, of
- gegronde overlast verholpen wordt.
- En dezelfde maatregel niet binnen 10 jaar herhaald hoeft te worden.

⁸ Kroonverankering wordt gebruikt om takken of stammen van bomen aan elkaar te verbinden zodat bij uitbreken de tak gezeurd is of om het scheuren of uitbreken van takken tegen te gaan.

⁹ Kandelaberen is een snoeitechniek waarbij de takken van een boom worden ingenomen met 35 tot 50% van de taklengte. Een variant hierop is *kandelaren* waarbij takken met 50 tot 75% worden ingenomen. De, dan kale, boom krijgt zo het uiterlijk van een kandelaar.

2.3.4 Consequenties niet extra investeren in veiligheid, kwaliteit of overlast

Na zorgvuldige afweging en onderzoek kan besloten worden om niet te investeren in kwaliteitsverbetering. Dit is van toepassing wanneer de kosten voor maatregelen meer dan 10% van de waarde van de boom bedragen en wanneer deze maatregelen binnen 10 jaar herhaald moeten worden, wat niet duurzaam is. Er zijn dan twee opties: regulier beheer of directe vervanging.

Regulier beheer

Niet investeren betekent dat regulier beheer wordt toegepast zonder extra investeringen, mits de veiligheid hierbij niet in het geding komt. Het gevolg is dat de boom eerder het eindpunt van zijn functionele levensduur zal bereiken. Als de boom is afgestorven vindt vervanging plaats. Bij de vervanging wordt gekeken naar de best passende boomsoort op deze locatie. Ook wordt een groeiplaats ingericht waar de nieuwe boom in 40 jaar kan uitgroeien tot volle wasdom. Het is belangrijk om rekening te houden met deze vervanging in de financiële planning voor de langere termijn.

Directe vervanging

Als besloten wordt dat investeren niet effectief is en boombehoud niet zinvol, dan wordt de boom direct vervangen. Herplant vindt bij voorkeur plaats op dezelfde locatie. Hierbij wordt rekening gehouden met de boomsoortkeuze en groeiplaatsinrichting zodat de nieuwe boom zich in 40 jaar tot volle wasdom kan ontwikkelen. Voor bomen van de eerste en tweede grootte wordt een groeiplaats ingericht voor een ambitieleeftijd van 60 jaar. Voor bomen van de derde grootte wordt een ambitieleeftijd van 40 jaar aangehouden omdat deze bomen eerder hun eindbeeld bereiken. Het doel is om met een goede groeiplaatsinrichting en soortkeuze de juiste boom op de juiste plek te planten en daarmee meer boomkroonvolume te genereren, minder overlast en minder omgevingsrisico.

2.4 Versterken van de diversiteit

Naast het verhogen van de kwantiteit is het ook van belang om de diversiteit van het bomenbestand te versterken. Ziekten slaan vaak toe binnen een specifieke boomsoort. Om te voorkomen dat een groot deel van een bomenareaal aangetast wordt door een ziekte is een diversiteit aan soorten in het bomenbestand essentieel. Ook zijn dieren vaak afhankelijk van een specifieke soort, wat betekent dat diversiteit van boomsoorten ook bijdraagt aan de diversiteit van dieren. In bestaande (historische) structuren is diversiteit tevens een vereiste, maar bij de boomsoortkeuze moet ook de ruimtelijke uitstraling worden meegenomen zodat die aansluit bij eventueel vastgelegde uitgangspunten per project, ontwikkeling of gebied.

2.4.1 Inheems, uitheems en exoot

In de keuze tussen soorten wordt ook onderscheid gemaakt op afkomst. Inheemse soorten komen van nature voor in Nederland. Dit houdt in dat ook de insecten in Nederland zijn aangepast op deze soorten. Uitheemse soorten zijn soorten die van oudsher meer in Zuid- en Oost-Europa voorkwamen, maar door klimaatverandering zich hier via natuurlijke verspreiding kunnen vestigen. Het toepassen van bomen die beter bestand zijn tegen het veranderende klimaat, langere perioden van droogte, zware regenval en gemiddeld hogere temperaturen, draagt bij aan een toekomstbestendig bomenbestand. Op basis van inzichten en onderzoek naar de ecologische bijdrage van uitheemse boomsoorten kunnen bomen geselecteerd worden die het ecosysteem van de toekomst versterken. Exoten zijn soorten die door menselijk introductie in Nederland zijn terechtgekomen. Inheemse en uitheemse soorten worden aangeplant. Exoten zijn minder wenselijk. Invasieve exoten zoals de hemelboom (*Ailanthus altissima*) worden niet aangeplant.

2.5 Afspraken en uitgangspunten

Voor behouden en versterken van het groene karakter van de gemeente zetten we in op:

1. Extra bomen planten om het kroonbedekkingspercentage van groen-arme buurten te verhogen.
2. Het onderzoeken van de mogelijkheid om publiek toegankelijk groen toe te voegen op locaties waar de afstand tot parken groter is dan 300 meter.
3. Goede groeiplaatsen inrichten waar bomen van verschillende groottes gezond kunnen uitgroeien tot respectievelijk 60 jaar (eerste en tweede grootte) en 40 jaar (derde grootte).
4. We gaan het gesprek aan met netbeheerders om te kijken hoe de openbare ruimte van de toekomst ingericht kan worden en welke wijzigingen er mogelijk zijn bij vervanging van bomen, kabels en leidingen. We willen de netbeheerders meenemen in de gemeentelijke visie, maar ook groeiplaatsen inrichten die voldoen aan de eisen die in het Handboek Bomen worden gesteld.
5. Het bomenbestand wordt kwalitatief verbeterd door middel van duurzaam boombeheer in een vierjarige beheercyclus van inspectie en onderhoud.
6. Na twee beheercycli wordt overwogen of het financieel haalbaar is om over te gaan op een driejarige beheercyclus in 2028. Uitgangspunten zijn: kostenbesparing, efficiëntieverbetering en duurzaamheid.
7. Investerings in bomen worden gedaan om de gezondheid en levensduur te verbeteren, wat uiteindelijk leidt tot een toename van het boomkroonvolume en de waarde voor mens, natuur en milieu.
8. We versterken de diversiteit door aanplant van een variatie aan soorten. Hierbij worden ook de mogelijkheden verkend voor het toepassen van ecologisch waardevolle bomen die geschikt zijn voor het klimaat van de toekomst. Bij de soortkeuze in (historische) laanstructuren wordt tevens rekening gehouden met eventuele uitgangspunten ten aanzien van de identiteit en uitstraling.
9. In het kader van vergroening, vervanging van bomen en schade aan bomen is extra budget en personeel nodig.
10. Na kap vindt herplant plaats. Bij voorkeur op dezelfde locatie. Er wordt rekening gehouden met de ambitieleeftijd (40 of 60 jaar) en groeiplaatsinrichting voor gezonde groei gedurende deze periode.

Foto: Kamperzand

3. DE POSITIE VAN BOMEN IN HET INTEGRALE PROCES VAN RUIMTELIJKE ONTWIKKELINGEN

3.1 Introductie

Ruimtelijke ontwikkelingen volgen over het algemeen een standaard proces waarbij een afweging wordt gemaakt of uitvoer van het plan wenselijk is. Voorheen kwam het voor dat groen, en dus ook bomen, onderbelicht werden bij het maken van die afweging. Om het groen als integraal onderdeel op te nemen in ruimtelijke plannen, is naast de ambitie voor een groene gemeente, ook informatie nodig.

Met dit beleid maken we de bomenparagraaf een verplicht onderdeel van het project en geven we aan welke onderzoeken moeten worden uitgevoerd. Team groen van de afdeling BORG (Beheer Openbare Ruimte en Gebouwen) is als adviseur beschikbaar bij het opstellen van de bomenparagraaf en verantwoordelijk voor het toetsen van de onderzoeksresultaten.

3.2 Bomenparagraaf

De bomenparagraaf is het onderdeel van het project waar informatie is opgenomen over bomen. Het bevat informatie over de aanwezige bomen en de effecten op bomen binnen de projectgrenzen en binnen de invloedssfeer van het project. Denk hierbij aan aanvoerroutes, opslagplaatsen, werkruimte en de zone die beïnvloed wordt door eventuele bronbemaling.

De informatie over aanwezige bomen wordt naargelang het project zich ontwikkelt verder uitgewerkt. Hieronder volgt een overzicht van de projectstappen en de vereiste informatie.

<i>Afweging wenselijkheid</i>	: Ambitie voor bestaande bomen
	: Ruwe schatting van % kroonbedekking in nieuwe situatie
<i>Initiatiefase</i>	: Nulmeting kwaliteitsbeoordeling
	: Waardebepaling
<i>Ontwerpfase</i>	: Bomen Effect Analyse (Handboek Bomen 2022, hoofdstuk 16)
	: Verplantbaarheidsonderzoek (Handboek Bomen 2022, hoofdstuk 13).
	: Compensatieplan
<i>Uitvoerfase</i>	: Werkplan (Handboek Bomen 2022, hoofdstuk 2)

3.3 Rolverdeling

De rol van de afdeling BORG is in de *eerste 2 fases* een adviserende en informerende rol. Bij de *laatste 2 fases* betreft het een toetsende rol.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen en herinrichting telt de functie van bomen mee in de afweging die gemaakt wordt tussen de verschillende belangen in een gebied. Met dit beleid maken we de bomenparagraaf een verplicht onderdeel van het projectplan en geven we aan welke onderzoeken moeten worden uitgevoerd. Namens de afdeling BORG is een adviseur beschikbaar bij het opstellen van een plan en verantwoordelijk voor het toetsen van de onderzoeksresultaten. Het beleid maakt onderdeel uit bij het beoordelen van de wenselijkheid bij de Intaketafel van vergunningsplichtige initiatieven die niet binnen het Omgevingsplan passen. De adviseur sluit aan bij de Omgevingstafel waar het initiatief inhoudelijk wordt behandeld en samen met de initiatiefnemer wordt gesproken over de beste oplossing voor het realiseren van het project.

Het is aan team Groen (afdeling BORG) om informatie te verstrekken over een specifieke projectlocatie. Daarbij gaat het over het aantal bomen en kwaliteit van die bomen. Ook is het belangrijk dat de norm voor 30% kroonoppervlak bekend is. Vervolgens kan in samenspraak met BORG bepaald worden welke bomen behouden of vervangen moeten worden of in welke bomen juist zou moeten worden geïnvesteerd om de toekomstverwachting te verbeteren.

Vanaf de ontwerpfase ligt de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van onderzoeken bij de initiatiefnemer. De afdeling BORG toetst de resultaten van de onderzoeken. BORG kan in samenwerking met collega's van het fysiek domein en de initiatiefnemer zoeken naar de balans tussen ambitie en haalbaarheid.

3.4 Bestuurlijke keuze

Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt altijd een integrale afweging gemaakt met oog voor groen, ruimtelijke ordening, stedenbouw, welstand enzovoort. In geval van conflicterende belangen wordt een voorstel voorgelegd aan de betrokken portefeuillehouders. Als de impact van het initiatief op de aanwezige bomen bijvoorbeeld groot is of als er geen integrale afweging gemaakt kan worden, wordt opgeschaald naar de verantwoordelijk wethouder of het volledige college van B&W. Hiervoor wordt een voorstel ingediend waarop de afdeling BORG akkoord geeft.

Bomen aan de Zomerkade

Foto: Karel Doormanlaan

4. REALISTISCHE REGELS OMTRENT BOMEN; BOOMBESCHERMING

4.1 Introductie

Het verbeteren, versterken en vergroten van het groene karakter van gemeente Huizen, zoals in hoofdstuk 3 van dit beleidsplan is beschreven, kan niet zonder regels om bestaande bomen te beschermen. In het vorige hoofdstuk is beschreven hoe er bij initiatieven rekening gehouden wordt met bomen bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit hoofdstuk bevat een omschrijving van de bomen die beschermd worden en vervolgens wordt beschreven hoe deze bomen beschermd worden. De regels hebben gevolgen voor zowel de gemeente als particulieren.

4.2 Wat gaan we beschermen?

Bomen zijn belangrijk voor de leefomgeving voor mens, dier en milieu. Met het koesteren van bomen wordt de groene kwaliteit bewaard. We maken onderscheid in bomen op basis van de structuur die is uitgewerkt in de Groenstructuur op hoofdlijnen. Kwalitatieve en beschermwaardige onderdelen hiervan zijn:

- Parken;
- Bomen en parkways;
- Groengebieden die onderdeel zijn van NatuurNetwerk Nederland;
- Bomen in het Oude Dorp, als onderdeel van het beschermde dorpsgezicht;
- Specifiek aangewezen herdenkingsbomen;

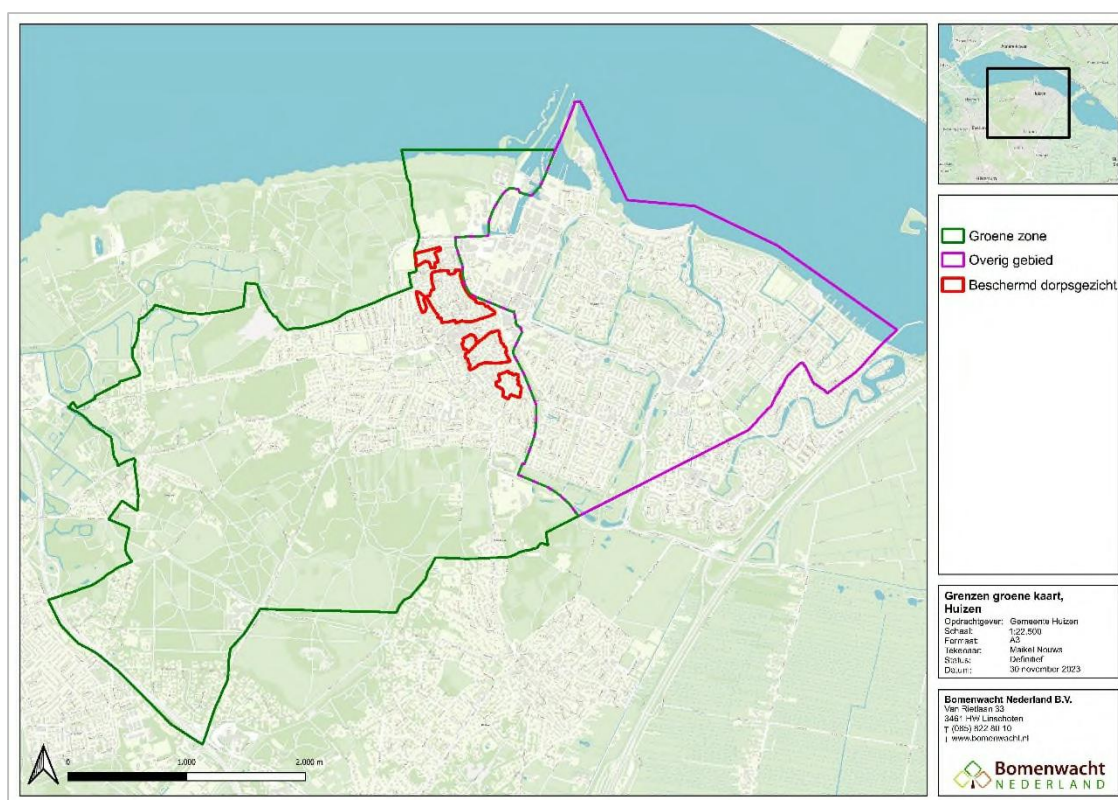

Figuur 7: Groenstructuur op hoofdlijnen

Sturen op kroonbedekking

In Figuur 3 op pagina 18 Figuur 3: Kroonbedekkingspercentage per buurt (zowel op openbaar als particulier terrein) in gemeente Huizen is het groene karakter per wijk uitgedrukt als percentage boomkroonbedekking (Zie ook *Bijlage 4: Overzichtstekening percentage kroonoppervlak per wijk*). Zoals vermeld in hoofdstuk 2 ligt de ambitie bij het realiseren van de 3-30-300 regel. Op basis van de data is het inzicht gekomen dat het kroonbedekkingspercentage van de groenste wijken voornamelijk te danken is aan bomen in bezit van derden zoals terreinbeherende organisaties en particulieren. De gemeente heeft in deze wijken naar verhouding minder bomen in eigendom. Om het groene karakter te behouden, is bescherming van bomen van particulieren in deze gebieden van groot belang. In de wijken met een lager boomkroonbedekkingspercentage ligt het aandeel gemeentelijke bomen hoger dan het aandeel particuliere bomen en draagt de gemeente extra zorg voor haar eigen bomen.

Dit heeft geresulteerd in onderstaande kaart. Binnen de contouren van de groene zone, zowel gemeentelijk als particulier, worden meer bomen beschermd tegen kap, zodat het groene karakter bewaard blijft. In de groene zone geldt vergunningsplicht namelijk vanaf een kleinere diameter dan in het overige gebied. In alinea 4.3.1 en in alinea 4.3.2 worden de criteria voor beschermwaardige bomen in de groene zone en in het overige gebied toegelicht. Zie *bijlage 3 voor de pdf-versie van de Groene Kaart*.

Figuur 8: Groene Kaart gemeente Huizen met Groene zone met daarin het beschermd dorpsgezicht, en overig gebied. Zie voor een pdf versie bijlage 3.

Een aantal soorten is **uitgezonderd van bescherming**: alle sparren (*Picea ssp.*) en schubconiferen (*Chamaecyparuss ssp.*, *Thuja ssp.*, *Juniperus ssp.*) worden niet beschouwd als beschermwaardig. Deze specifieke boomsoorten worden vaak als kerstboom of haag aangeplant en groeien onbedoeld uit.

4.3 Hoe beschermen we bomen?

Bomen worden beschermd met de **kapvergunningsplicht**. Het beschermingsregime bepaalt of het nodig is om een vergunning aan te vragen. Wanneer gesteld is dat voor een boom een vergunning nodig is, mag deze boom niet zonder kapvergunning geveld, verplant of voor het eerst geknot of gekandelaberd worden. In het beschermingsregime en conform de boomverordening, wordt onderscheid gemaakt in regelgeving voor bomen per zone. Deze regels zullen we ook vertalen naar toepasbare regels op de gemeentelijke website. Hiermee kan worden afgewogen of een vergunning al dan niet verleend wordt.

Bij regulier beheer zijn gemeentelijke bomen vrijgesteld van de vergunningsplicht. Er wordt namelijk bestendig beheer gevoerd op basis van het beheerplan. Bomen worden alleen gekapt vanwege niet te verhelpen veiligheidsproblemen of een slechte beheerbaarheid. Als gezonde bomen moeten wijken bij een veranderende situatie, dan geldt wel de kapvergunningsplicht.

4.3.1 Beschermwaardige bomen binnen de groene zone

Binnen de groene zone worden alle bomen, zowel gemeentelijk als particulier of van derden, met een stamdiameter vanaf 20 cm op 1,3 meter boven maaiveld als beschermwaardig beschouwd. Dit komt overeen met een stamomtrek van 63 cm. Het Oude Dorp is als beschermd dorpsgezicht onderdeel van de groene zone.

Gemeentelijke laan- en straatbomen binnen de groene zone, die nog geen stamdiameter van 20 cm hebben bereikt, worden waar mogelijk zo veel mogelijk behouden, ondanks dat deze niet onder een streng beschermingsregime vallen.

De afstand tot de erfgrans is in de hele gemeente 2 meter voor bomen en 50 centimeter voor heesters. Binnen het beschermde dorpsgezicht geldt een aangepaste afstand van 50 centimeter voor bomen en nihil voor heesters. Dit sluit aan bij de opbouw en het beeld van deze wijk, waarbij rekening gehouden moet worden met de beperkte ruimte voor groen.

Lindenlaan en Ceintuurbaan.

4.3.2 Beschermwaardige bomen in het overige gebied

Alle bomen in de overige zone met een stamdiameter vanaf 50 cm op 1,3 meter boven maaiveld zijn beschermwaardig. Dit komt overeen met een stamomtrek van 157 cm.

Herdenkingsbomen zijn in alle gevallen beschermwaardig.

4.3.3 Beschermwaardige herplantbomen

Bomen die in het kader van herplantplicht zijn geplant, zijn direct beschermwaardig en blijven dit ook, ongeacht de stamdiameter. Deze worden geregistreerd met beleidsstatus beschermwaardige boom. Hierbij is het niet van belang of de boom in de groene zone staat of in de overige zone.

4.4 Afwegingskader kap

Voor het al dan niet afgeven van een kapvergunning, wordt een weloverwogen keuze gemaakt op basis van informatie en advies. Onder het begrip “vellen” valt niet alleen de volledige verwijdering van een boom, maar ook het verplanten van een boom en het zodanig rigoureus snoeien dat de boom zijn oorspronkelijke vorm verliest. Dit is bijvoorbeeld snoei van meer dan 25% van de kroon, het voor de eerste keer kandelaberen, kandelaren of knotten.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Als een kapvergunning voor één of meer gezonde, beschermwaardige bomen wordt aangevraagd ten behoeve van een ruimtelijke ontwikkeling, dan is daarvoor een onderbouwing nodig waaruit blijkt dat een alternatief ontwerp met boombehoud is onderzocht maar niet haalbaar is. Ook moet uit een recente Bomen Effect Analyse (BEA) blijken dat boomsparende maatregelen niet mogelijk zijn. Recent betekent maximaal 1 jaar oud. De BEA moet uitgevoerd zijn door een boomtechnisch deskundige¹⁰.

Verminderde veiligheid

Als een kapvergunning voor één of meer beschermwaardige bomen wordt aangevraagd ten behoeve van veiligheid, dan moet ook hierbij de noodzaak voor kap worden onderbouwd. Het gaat bijvoorbeeld om bomen met een sterk teruglopende kwaliteit of conditie waarvan men risico op letsel of ernstige schade wil voorkomen. De aanvrager moet een rapport van een recente boomveiligheidscontrole (BVC) aanleveren. Recent betekent hier maximaal 3 jaar oud. De BVC moet uitgevoerd zijn door een boomtechnisch deskundige.

4.4.1 Wanneer wordt een kapvergunning geweigerd?

De kapvergunning wordt geweigerd als een beschermwaardige boom een levensverwachting heeft van 10 jaar of meer, of één of meer van de volgende waarden vertegenwoordigt:

Landschappelijke waarde / Beeldbepalend

- Boom van de 1e grootte: vanuit 1 zijde zichtbaar vanaf de openbare weg.
- Boom van de 2e grootte: vanuit 2 zijdes zichtbaar vanaf de openbare weg.
- Boom van de 3e grootte: vanuit 3 zijdes zichtbaar vanaf de openbare weg.
- De boom is onderdeel van de Gewenste Groenstructuur op hoofdlijnen.

¹⁰ Onder een boomtechnisch deskundige verstaan we een gecertificeerd Boomveiligheidscontroleur, Data inspecteur bomen, ETW'er of ETT'er. Het is een vakbekwame specialist met minimaal certificaat Boomveiligheid van Groenkeur of gelijkwaardig.

Cultuurhistorische waarde

- De boom is aangeplant als herdenkingsboom met een speciale betekenis: ter gedachtenis van een speciale gebeurtenis of locatie (bijvoorbeeld geboorte prins, einde van oorlog en baken- of kroezeboom) of is onderdeel van een historische aanleg (bijvoorbeeld beschermd dorps- of stadsgezicht).
- De boom is onderdeel van het beschermd dorpsgezicht (Oude Dorp).
- De boom is onderdeel van een historische structuur en vastgelegd op de Groenstructuur op hoofdlijnen.

Ecologische waarde

- Bomen zijn van ecologische waarde wanneer ze bijdragen aan het behoud van planten- en diersoorten, bijvoorbeeld als een voedselbron, schuilplaats of verbinding tussen verschillende leefgebieden. Het is daarbij mogelijk dat een individuele boom meerdere functies vervult.
- Het is niet altijd zo dat bomen met een lange levensverwachting de grootste ecologische waarde hebben. Juist dode bomen of bomen met een verminderde levensverwachting kunnen van grote waarde zijn voor flora en fauna. Dit kan aangetoond worden door het in kaart brengen van de soortenrijkdom in de boom en zijn directe omgeving of het tellen van specifieke (doel)soorten planten en dieren.
- Vanwege de ecologische waarde is de boom onderdeel van de Groenstructuur op hoofdlijnen.

Nieuwekerklaan

Monumentale leeftijd

Gemeente Huizen hanteert geen monumentale bomenlijst, maar een monumentale leeftijd kan wel worden aangehaald als weigeringsgrond bij het beoordelen van een kapvergunningsaanvraag. De Bomenstichting hanteert 80 jaar als één van de voorwaarden voor opname van bomen in het Landelijk Register Monumentale Bomen. Gemeente Huizen ziet 80 jaar ook als monumentale leeftijd. Of een boom werkelijk zo oud is, moet blijken uit de beheergegevens (plantjaar), vermeldingen en/of foto's of afbeeldingen.

Binnen de contouren van de groene zone worden bomen met een stamdiameter vanaf 20 cm beschermd tegen kap. In het overige gebied geldt de kapvergunningsplicht voor bomen met een stamdiameter vanaf 50 cm. Hiermee worden automatisch de oudere bomen beschermd. De stamdiameter van een boom neemt gemiddeld 1 cm per jaar toe. Een boom van 80 jaar heeft over het algemeen een diameter die groter is dan 50 cm en is dus automatisch vergunningsplichtig.

4.4.2 Wanneer wordt een kapvergunning verstrekt?

Een kapvergunning wordt verstrekt als **minimaal één** van de volgende factoren van toepassing is op de boom.

Geen bijzondere waarden

Als een boom geen van bovengenoemde waarden vertegenwoordigt, zoals beschreven in paragraaf 4.4.1, kan een kapvergunning worden overwogen.

Beperkte toekomstverwachting

Een kapvergunning wordt verstrekt als uit de Bomen Effect Analyse of boomveiligheidscontrole blijkt dat de boom een levensverwachting heeft van minder dan 10 jaar. Daarnaast moet er geen reële technische mogelijkheid zijn om de resterende levensduur te verlengen.

Zwaarwegend belang

Als uitzondering op de weigeringsgronden kan bij een zwaarwegend maatschappelijk of individueel belang een kapvergunning verstrekt worden terwijl het een beschermwaardige boom betreft. Het laten kappen van een boom is dan een integrale belangenafweging die door het college van B&W wordt gemaakt.

Gedacht kan worden aan noodzakelijke bodemsanering waarbij niet (voldoende) om de boom heen gewerkt kan worden, de bouw van een maatschappelijke voorziening, of gemeentelijke projecten ten behoeve van de energietransitie.

Het bouwen van een zorgwoning of een uitbouw ten behoeve van levensloopbestendige woning zijn voorbeelden van zwaarwegend individueel belang. De verminderde opbrengst van zonnepanelen geldt uitdrukkelijk niet als zwaarwegend individueel belang, net als natuurlijke overlast door blad, zaden et cetera. Deze en andere zaken staan beschreven in *Bijlage 8: Overlastprotocol*.

4.5 Herplant

Elke gekapte boom moet worden vervangen door een nieuwe boom in een goede groeiplaats met de ambitieleeftijd van 60 jaar voor bomen van de 1^e en 2^e grootte en 40 jaar voor bomen van de 3^e grootte (zie ook paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**). Hierbij gaan we uit van de boomhoogteklasse bij eindbeeld. Bij de berekening dienen de getallen achter de komma altijd naar boven te worden afgerond.

Om het boomkroonvolume in de gemeente te behouden is gelijkwaardige compensatie het uitgangspunt. Hiervoor wordt onderstaande compensatietabel gehanteerd.

Compensatietabel herplant van bomen			
Te verwijderen element (eindbeeld)	Kan vervangen worden door		
	Boom 1 ^e grootte	Boom 2 ^e grootte	Boom 3 ^e grootte
1 boom 1e grootte*	1	2	3
1 boom 2e grootte*	0,5*	1	1,5*
1 boom 3e grootte*	0,33*	0,66*	1

Tabel 3: Compensatietabel voor herplant van bomen.

* Voor kommagetallen geldt dat deze naar boven worden afgerond. Er wordt altijd minimaal 1 boom herplant.

4.5.1 Herplant elders

Als het niet mogelijk is om (voldoende) bomen ter plekke te planten, kan het boomkroonvolume elders in de gemeente worden aangevuld door extra bomen te planten. Hierbij wordt onderzocht of de witte vlekken, ofwel de gebieden met minder boomkroonbedekking geschikt zijn als herplantlocatie (zie figuur 3, pagina 18).

4.5.2 Financiële compensatie

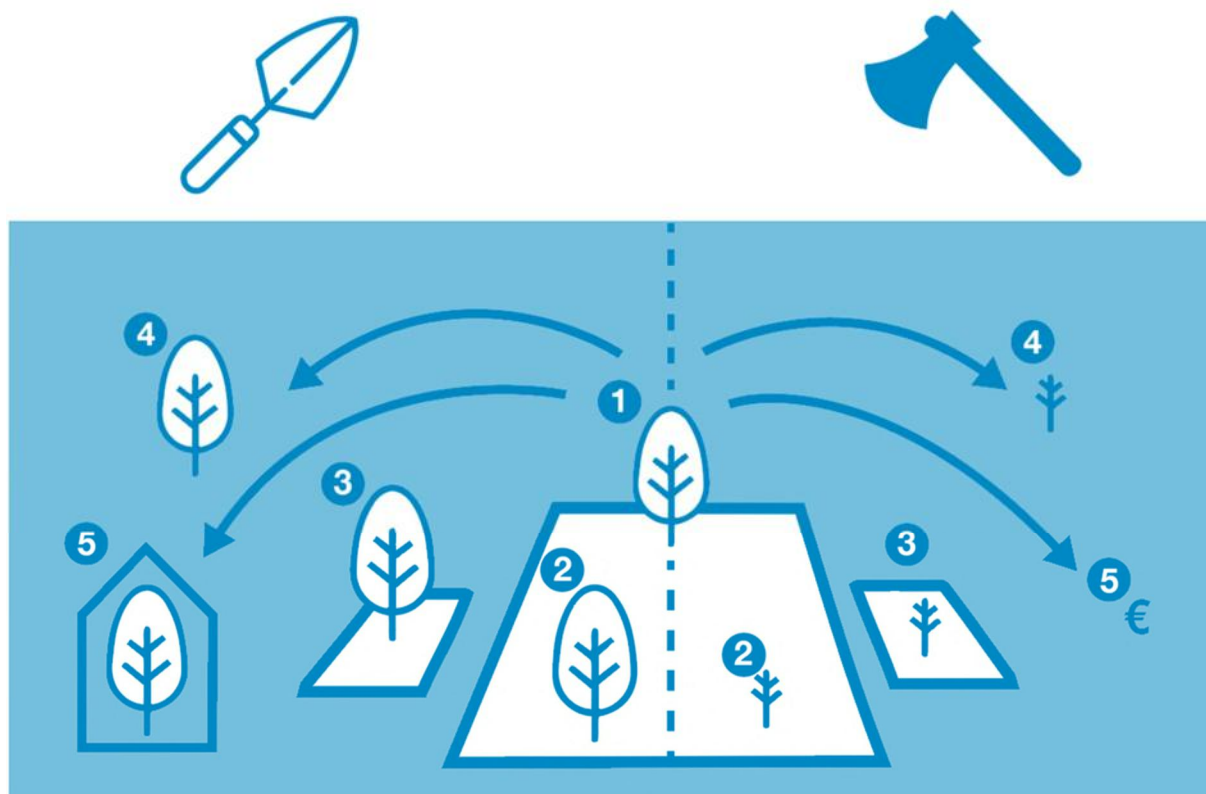
Als herplant niet mogelijk is, kunnen de bomen financieel gecompenseerd worden door een bedrag over te maken aan het Bomenfonds (zie paragraaf 4.7.1 **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**, op pagina 42). Het college van B&W kan nadere regels stellen wanneer financiële compensatie niet in het belang is van de omgeving.

4.6 Herplant boomstructuren

Als in de nabije toekomst herinrichting of vervanging van een gehele laan gepland is, kan de herplant ook tot dat moment worden uitgesteld. Deze afspraken dienen wel in het beheersysteem te worden geborgd. Bijvoorbeeld door bij een niet-aanwezige boom te vermelden dat herplant is uitgesteld tot het moment van laanherstel. Bij doorgaande boomstructuren, waar bomen vaak op kortere afstand staan en boomkronen elkaar raken, is herplant met een jongere boom niet altijd wenselijk. De grotere bomen zullen de nieuwe aanplant overschaduwen. Door concurrentie kan een jonge boom vaak moeilijk aanslaan. We stellen in deze situatie de verplichte herplant uit tot er meer ruimte is ontstaan (doordat meer bomen in de structuur zijn uitgevallen). Voor een goede structuur is de vuistregel dat maximaal 20% van de rij mag ontbreken, en dat er niet meer dan 2 bomen naast elkaar zijn uitgevallen. Als hier niet aan wordt voldaan, kan de structuur worden aangevuld door nieuwe bomen aan te planten. Boomstructuren zoals parkways zijn doorgaans eigendom van de gemeente. In het beheerplan wordt vastgelegd hoe de boomstructuren op beeld gehouden worden. Per jaar kan hiervoor vervolgens een herstelplan worden opgesteld met bijbehorende financiering.

4.7 Afwegingskader herplant of verplant

In de aanvraag van een kapvergunning wordt aangegeven welke trede in de keuzeladder wordt gehanteerd (zie Tabel 4: Keuzeladder verplant of herplant, op pagina 41). Ook wordt aangegeven waarom boombehoud niet mogelijk is. Bij het maken van deze keuze wordt gebruik gemaakt van de keuzeladder *verplant of herplant*.

Figuur 9: Schematische weergave verplant of herplant

Keuzeladder verplant of herplant	
1a. Allereerst dient ontworpen te worden met behoud van bestaande boom/bomen. <i>Als dat niet kan, worden de volgende opties onderzocht.</i> 1b. Kan de boom verplant worden?	
Ja, de boom kan verplant worden	Nee, de boom wordt gekapt en er wordt een nieuwe boom geplant (herplant)
2. Verplanten binnen de projectgrenzen. <i>Is dit niet mogelijk, dan volgt:</i>	2. Verwijderen en binnen de projectgrenzen herplanten. <i>Is dit niet mogelijk, dan volgt:</i>
3. Verplanten naar de nabije omgeving. <i>Is dit niet mogelijk, dan volgt:</i>	3. Verwijderen en in de nabije omgeving herplanten. <i>Is dit niet mogelijk, dan volgt:</i>
4. Tijdelijk verplanten naar locatie elders, zoals een bomendepot. <i>Is dit niet mogelijk, dan volgt:</i>	4. Verwijderen en elders in de gemeente herplanten. <i>Is dit niet mogelijk, dan volgt:</i>
5. Financiële compensatie ten gunste van het gemeentelijk bomenbestand (via Bomenfonds).	5. Financiële compensatie ten gunste van het gemeentelijk bomenbestand (via Bomenfonds).

Tabel 4: Keuzeladder verplant of herplant.

4.7.1 Financiële compensatie

Indien het aantoonbaar niet mogelijk is de boomwaarde volledig te compenseren met de investering in herplant, dan wordt bij het verlenen van de kapvergunning een financiële compensatie geëist. Om de financiële compensatie te berekenen, wordt de Boomwaarde-indextabel uit de meest recente versie van het Handboek Bomen gebruikt, zoals de tabel hieronder uit Handboek Bomen 2022, hoofdstuk 15. Bij een actualisatie is de tabel uit de meest recente versie van het Handboek Bomen van toepassing.

BOOMWAARDE-INDEXTABEL (1)

Boomwaarde:

- A. Regulier groeiende boomsoorten | lange levensduur (eik/beuk/linde/esdoorn et cetera.)
- B. Snelgroeiende boomsoorten | kortere levensduur (wilg/els/populier et cetera.)
- BKV = Boomkroonvolume (m³)

Maatvoering bomen (indextabel)

Kroon- diameter- klasse (m)	Boomhoogte- klasse (m)	Boomkroon- projectie stelpost (m ²)	Boomkroon- volume BKV stelpost (m ³)	A. Bomen Regulier groeiend	Bomen A. met boom- beleidsstatus: Beleidsklasse I of II (A x 1,5)	B. Bomen Snel- groeiend (A x 0,6)	Bomen B. met boom- beleidsstatus: Beleidsklasse I of II (B x 1,5)
Aanplant: BKV (stelpost) 5 m ³				Vervangingskosten (aanplant)		Vervangingskosten (aanplant)	
ca. 2 m	Aanplant maat 14 - 16	3 m ²	5 m ³	A. Stelpost aanplant 14-16 (€ 1.500)		B. Stelpost aanplant 14-16 (€ 900)	
Zeer smalle kroon: < 5 m				Boomwaarde-index (euro's)		Boomwaarde-index (euro's)	
< 5 m	< 6 m	12,5 m ²	20 m ³	€ 1.800	€ 2.700	€ 1.080	€ 1.620
< 5 m	6 tot 12 m	12,5 m ²	40 m ³	€ 2.100	€ 3.150	€ 1.260	€ 1.890
< 5 m	12 tot 18 m	12,5 m ²	90 m ³	€ 2.850	€ 4.275	€ 1.710	€ 2.565
Smalle kroon: 5 tot 10 m							
5 tot 10 m	< 6 m	45 m ²	75 m ³	€ 2.625	€ 3.940	€ 1.575	€ 2.365
5 tot 10 m	6 tot 12 m	45 m ²	150 m ³	€ 3.750	€ 5.625	€ 2.250	€ 3.375
5 tot 10 m	12 tot 18 m	45 m ²	270 m ³	€ 5.550	€ 8.325	€ 3.330	€ 4.995
5 tot 10 m	18 tot 24 m	45 m ²	450 m ³	€ 8.250	€ 12.375	€ 4.950	€ 7.425
Reguliere (normale) kroon: 10 tot 15 m							
10 tot 15 m	6 tot 12 m	125 m ²	415 m ³	€ 7.725	€ 11.590	€ 4.635	€ 6.955
10 tot 15 m	12 tot 18 m	125 m ²	750 m ³	€ 12.750	€ 19.125	€ 7.650	€ 11.475
10 tot 15 m	18 tot 24 m	125 m ²	1.250 m ³	€ 20.250	€ 30.375	€ 12.150	€ 18.225
Brede kroon: 15 tot 20 m							
15 tot 20 m	6 tot 12 m	240 m ²	800 m ³	€ 13.500	€ 20.250	€ 8.100	€ 12.150
15 tot 20 m	12 tot 18 m	240 m ²	1.440 m ³	€ 23.100	€ 34.650	€ 13.860	€ 20.790
15 tot 20 m	18 tot 24 m	240 m ²	2.400 m ³	€ 37.500	€ 56.250	€ 22.500	€ 33.750
15 tot 20 m	≥ 24 m	240 m ²	3.360 m ³	€ 51.900	€ 77.850	€ 31.140	€ 46.710
Zeer brede kroon: ≥ 20 m							
≥ 20 m	12 tot 18 m	400 m ²	2.400 m ³	€ 37.500	€ 56.250	€ 22.500	€ 33.750
≥ 20 m	18 tot 24 m	400 m ²	4.000 m ³	€ 61.500	€ 92.250	€ 36.900	€ 55.350
≥ 20 m	≥ 24 m	400 m ²	5.600 m ³	€ 85.500	€ 128.250	€ 51.300	€ 76.950

Overzicht 15.16.a | Boomwaarde-indextabel | HB2022 | H15

Figuur 10 Boomwaarde-indextabel uit Handboek Bomen 2022, hoofdstuk 15.

Correctiefactor

De te compenseren financiële waarde van de oorspronkelijke boom wordt bepaald volgens de Boomwaarde-indextabel uit de meest recente versie van het Handboek Bomen. Afhankelijk van de toekomstverwachting wordt op de waarde in de Boomwaarde-indextabel een correctiefactor berekend. Met een toekomstverwachting van meer dan 15 jaar wordt de waarde uit de boomwaarde-indextabel volledig overgenomen. In Tabel 5 is de correctiefactor weergegeven.

Verminderde toekomstverwachting betekent verminderde boomwaarde	
10 tot 15 jaar	60% van de boomwaarde
5 tot 10 jaar	30% van de boomwaarde
1 tot 5 jaar	10% van de boomwaarde
Tot 1 jaar	0% (nihil)

Tabel 5: De correctiefactor op basis van de toekomstverwachting.

Als een boom gekapt wordt, gaat groene waarde verloren die dankzij de hierboven toegelichte rekenmethode financieel kan worden uitgedrukt. Deze financiële waarde dient geheel gecompenseerd te worden. Dit gebeurt zoveel mogelijk via herplant en investering in een passende, toekomstbestendige groeiplaats. Als deze investering lager is dan de financiële waarde van de boom, wordt het verschil gestort in het bomenfonds. Als de boom niet via herplant vervangen kan worden, wordt het gehele bedrag aan boomwaarde in het bomenfonds gestort.

Overige kosten, zoals een verplichte bodemsanering worden bij de investering in de herplant opgeteld. Dit betekent dat een lager (of geen) restbedrag in het Bomenfonds gestort hoeft te worden.

Bomenfonds

Bomen die met een kapvergunning worden verwijderd en waarbij herplant niet mogelijk blijkt te zijn, worden financieel gecompenseerd met een bijdrage in het Bomenfonds. Dat geldt eveneens wanneer de investering van het herplanten van bomen lager is dan de waarde van de oorspronkelijke boom. Ook bomen die zonder benodigde vergunning zijn geveld worden door de overtreder of rechthebbende op deze wijze gecompenseerd.

De gelden in het Bomenfonds worden gebruikt voor:

- Aanplant van nieuwe bomen en daarmee de versterking van het bomenbestand.
- Groeiplaatsverbetering bij bestaande bomen.
- Geld in het fonds wordt geormerkt voor toekomstige aanplant-/vergroenings-/verbeterprojecten. Daarmee wordt voorkomen dat gelden na tig jaar vervallen.

De gemeentelijke jaarrekening dient als interne verantwoording en biedt tevens de gelegenheid om een vooruitblik te geven op de voorgenomen vergroeningsprojecten voor de fondsen.

In *bijlage 9* is het afwegingskader herplant of verplant verder uitgewerkt met inventariseren groene waarden, mogelijkheden locatie, boomsoorten, uitvoering, nazorg en financiële afwikkeling.

4.8 Overlastprotocol

De gemeente grijpt in bij overlast van bomen in verschillende gevallen. Er zijn normen voor gegronde overlast en mogelijke maatregelen om de overlast te verhelpen (zie *bijlage 8 Overlastprotocol*).

In het geval overlast ontstaat doordat een veiligheidsnorm niet gehaald wordt, zal de gemeente passende maatregelen nemen. Denk aan onvoldoende zicht in het verkeer, overhangende takken of vallend hout, of bestratingsopdruk (CROW richtlijn).

Als kan worden aangetoond dat in huis te weinig zonlicht komt, getoetst aan de TNO norm, zullen passende maatregelen genomen worden. Als een bewoner zonnepanelen wil plaatsen, moet rekening gehouden worden met de reeds aanwezige bomen. De gemeente zal geen ingrepen aan bomen uitvoeren om de energieopbrengst te verhogen.

Seizoensgebonden en andere tijdelijke overlast door bijvoorbeeld bladeren, vruchten, noten, luizenplak of vogels hoort bij de aanwezigheid van bomen, en is voor de gemeente nooit reden om in te grijpen.

4.9 Werken rond bomen

4.9.1 QuickScan en Bomen Effect Analyse

Wanneer (vergunningsplichtige) ruimtelijke activiteiten plaatsvinden, zoals graven, bouwverkeer of bronbemaling rondom bomen, moet er een **QuickScan bomen** worden uitgevoerd. Deze scan bepaalt of er bomen aanwezig zijn en wat hun beleidsstatus is, ongeacht hun diameter. Daarnaast wordt beoordeeld of beoogde werkzaamheden mogelijk van invloed kunnen zijn op de bomen. Bronbemaling binnen 1 km, maar wel van zeer korte duur of beperkte omvang, of met al geplande maatregelen om de omgevingsinvloed te beperken, hoeft dan bijvoorbeeld geen probleem te zijn.

Als uit de QuickScan blijkt dat de ontwikkeling redelijkerwijs negatieve invloed kan hebben op de bomen en/of beplanting, moet er een **Bomen Effect Analyse** worden uitgevoerd. Met deze analyses kunnen ook de uiteindelijke financiële consequenties worden berekend.

De systematiek van de BEA is een landelijk gehanteerde richtlijn om de mogelijke effecten van het uitvoeren van plannen op bomen in kaart te brengen, en die voorziet in advies en alternatieven.

4.9.2 Randvoorwaarden bij werkzaamheden

Het is een belangrijke voorwaarde dat bij graafwerkzaamheden alle wortels in de **stabiliteitskluit**¹¹ behouden blijven conform de bomenposter, zie pagina 45. Buiten de stabiliteitskluit mogen wortels met een diameter van meer dan 4 cm niet beschadigd worden. Beschadiging van deze wortels kan namelijk directe gevolgen hebben voor de stabiliteit en de conditie van de bomen, wat kan leiden tot onveilige situaties. Als binnen de stabiliteitskluit werkzaamheden moeten worden uitgevoerd, moet daarbij een Toezichthouder Bomen (in- of extern) aanwezig zijn, die bij ingrepen kan meekijken, en kan adviseren en bepalen wat wel en niet toelaatbaar is voor de boom.

Bedrijven die grondwerkzaamheden uitvoeren, moeten zich houden aan de Verordening Fysieke Leefomgeving c.q. de nog nader vast te stellen Boomverordening van de gemeente Huizen als het gaat om het vellen en/of beschadigen van bomen en andere beplanting. De gemeente kan de schade aan beplanting door werkzaamheden verhalen op de veroorzaker.

¹¹ De stabiliteitskluit is een denkbeeldige cirkel rondom de stamvoet van de boom. Hoe dikker de stam, hoe groter de cirkel.

Bij werkzaamheden in openbaar gebied, is een vergunning nodig van de gemeente Huizen. De vergunningsaanvraag wordt beoordeeld op mogelijke negatieve effecten van het graafwerk op aanwezige bomen en andere beplanting. Onze gemeente werkt, als licentiehouder van het Norminstituut Bomen, volgens de normen en richtlijnen van Handboek Bomen. De **bomenposter** ‘Werken rond bomen’ geeft overzichtelijk de belangrijkste aandachtspunten weer, zie de bomenposter hieronder. Het is daarom verplicht om bij werkzaamheden nabij bomen deze poster zichtbaar op te hangen en ernaar te handelen.

BOMENPOSTER

WERKEN ROND BOMEN

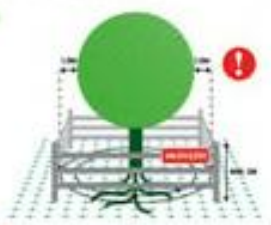
OPSLAG, PARKEREN EN TRANSPORT

Voor opslag, parkeren en transport gelden randvoorwaarden ten opzichte van de beschermzone boomzone. Bijvoorbeeld het plaatsen van draaibare ladders.

1 Randvoorwaarden moeten worden opgevolgd in een goedgekeurd Werkplan!

KWETSBAARE BOOMZONE

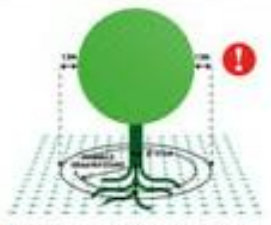

1 Werkzaamheden en de opslag van materiaal en materialen zijn binnen de KWETSBAARE BOOMZONE alleen toegestaan MET TOESTEMMING (goedgekeurd Werkplan).

RANDVOORWAARDEN EN EISEN

1. Plaats een niet-verplaatsbare fysieke bescherming rond de boom tenzij 10 cm tot minimaal 2 meter het maaiveld en markeren deze als beschermzone boomzone.
2. Binnen elke kwetsbare boomzone zijn de volgende vijf werkzaamheden en de opslag van materiaal en materialen alleen toegestaan met toestemming via een door de opdrachtgever of directe goedgekeurde Werkplan.
3. Binnen elke kwetsbare boomzone geldt een randvoorwaarde die uitgevoerd moet zijn in het goedgekeurde Werkplan. Deze randvoorwaarden worden in de regel opgesteld aan de hand van een Bomen Effect Analyse (BEA).
4. Het Werkplan moet het gebied waar de boom staat, waar de werkzaamheden worden uitgevoerd, en met welk materiaal en welke hulpmiddelen werkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone moeten worden uitgevoerd.
5. Werkzaamheden mogen de beschermzone overschrijden van de boom naar de gewasgrens.
6. Op alle werkzaamheden binnen de kwetsbare boomzone zijn uitsluitend toegestaan met toestemming via het goedgekeurde Werkplan.

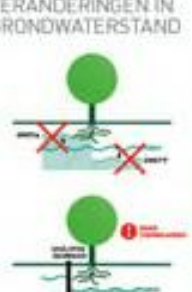
LEIDRAAD MINIMALE GRAAFDIEPTEN (INDICATIEF)		
Stem Ø	Minimale graafdiepte vanuit het hart van de stamboom	Benodigde verticale ontlasting of uitbreidingszone boom (druklicht)
30 cm	+ 1,25 m	1,5 m
40 cm	+ 1,50 m	2,5 m
60 cm	+ 1,75 m	3,0 m
80 cm	+ 2,25 m	3,5 m
100 cm	+ 2,50 m	4,0 m
150 cm	+ 3,00 m	5,0 m

1 Kwetsbare boomzone = Wasmoppot + 1,5 meter

Kijk voor aanvullende informatie voor randvoorwaarden in een goedgekeurd Werkplan op: www.bomenposter.nl

BRONBEMALING EN VERANDERINGEN IN GRONDWATERSTAND

Voor bronbemaling en veranderingen in de grondwaterstand of graven moet binnen de kwetsbare boomzone rekening worden gehouden met het mogelijk optreden van grondwaterverandering.

1 Randvoorwaarden moeten worden opgevolgd in een goedgekeurd Werkplan!

GRAVEN, OPHOGEN EN ANDERE BOOMBEWERKINGEN

Voor graven, ophogen en andere boombewerkingen gelden randvoorwaarden ten opzichte van de beschermzone boomzone. Bijvoorbeeld het maken van graafputten en wortelbescherming.

1 Randvoorwaarden moeten worden opgevolgd in een goedgekeurd Werkplan!

Hulpmiddelen, materialen en gereedschap bomen boren soms een groot gat in het maaiveld. Let op: grond- en graafwerkzaamheden ook op lokale en regionale PLEI-richtlijn, 19030.

VLOEISTOFFEN EN GASSEN

Buizen en vloeistoffen of gasen kunnen grote schade veroorzaken aan de grondstam van een boom.

Houd gasen en vloeistoffen, maar ook cementmortel en lijm, af van de boomzone.

SNOEIWERKZAAMHEDEN

Het maken van bomen is alleen toegestaan met toestemming van de opdrachtgever of directe, niet-actieve of indirecte opdrachtgever van een grader of snoeiadviseur.

Kijk voor meer info op www.bomenposter.nl

Figuur 11: Bomenposter Werken rond bomen van Norminstituut Bomen.

4.10 Toezicht en handhaving

Het is belangrijk dat de gemeente adequaat optreedt bij overtredingen op het gebied van bomen. Met adequaat toezicht en handhaving kan de gemeente de bomen beschermen en behouden voor de toekomstige generaties.

Bij het constateren van overtredingen in de zin van beschadigen, bekladden, beplakken, et cetera, kan worden bestraft met een geldboete van de tweede categorie of een hechtenis van ten hoogste drie maanden. Specifiek voor het illegaal vellen of rooien van bomen binnen de groene zone geldt dat er een boete opgelegd kan worden tot maximaal de vijfde categorie en in het overige gebied een boete van maximaal de tweede categorie¹². Naast een geldboete dient ook de boomwaarde te worden gecompenseerd. Voor het bepalen van de hoogte van de boomwaarde wordt gebruik gemaakt van de boomwaarde-indextabel (zie pagina 42).

Bij ruimtelijke ontwikkelingen moeten er voldoende bomen gecompenseerd worden om de balans tussen bebouwd en onbebouwd gebied te behouden. De gemeente zal erop toezien dat deze compensatie daadwerkelijk plaatsvindt en dat de bomen van voldoende kwaliteit zijn. Ook wordt toezicht gehouden op het fysieke werk dat bij en aan bomen wordt uitgevoerd, zodat ook de reeds aanwezige bomen duurzaam behouden blijven.

Ten slotte is het van belang dat we als gemeente samenwerken met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties om de groene waarden binnen de gemeente te behouden en te vergroten. Dit kan bijvoorbeeld door het faciliteren van buurtinitiatieven op het gebied van groenbeheer en het betrekken van inwoners bij groencompensatieprojecten. Door deze samenwerking kan de gemeente de groene waarden op een duurzame manier beschermen en versterken, en is mogelijk ook minder toezicht en handhaving nodig, omdat er draagvlak is voor de groene waarden.

4.11 Afspraken en uitgangspunten

Om te komen tot realistische regels voor boombescherming zetten we in op:

1. In gebieden waar particuliere bomen een groot aandeel hebben op het totale kroonbedekkingspercentage, worden deze bomen extra beschermd met de kapvergunningsplicht.
2. De kapvergunningsplicht geldt voor;
 - a. Groene zone: Alle bomen met een stamdiameter vanaf 20 cm, gemeten op 1,3 meter boven maaiveld.
 - b. Overig gebied: Bomen met een stamdiameter vanaf 50 cm, gemeten op 1,3 meter boven maaiveld.
 - c. Specifiek geregistreerde herdenkingsbomen.
 - d. Herplantbomen zijn direct kapvergunningsplichtig, ongeacht de stamdiameter.
3. Een kapvergunning wordt verleend als een boom een levensverwachting van minder dan 10 jaar heeft en er geen reële mogelijkheid is om de levensverwachting te verlengen.
4. Bij zwaarwegend maatschappelijk of individueel belang kan een kapvergunning worden verstrekt, zelfs als het om een beschermwaardige boom gaat.

¹² Maximale geldboetes Rijksoverheid 2022: tweede categorie € 4.500,-; vijfde categorie: € 90.000,-.

5. Bij de aanvraag van een kapvergunning moet uit onderzoek naar alternatieven blijken dat boombehoud niet mogelijk is.
6. Elke gekapte vergunningsplichtige boom wordt vervangen. De nieuwe boom of bomen worden aangeplant met als doel om binnen 40 jaar het verloren kroonvolume te compenseren.
7. Verwijderde bomen zonder herplanting of waarbij de investering voor herplanting lager is dan de waarde van de oorspronkelijke boom, worden via het Bomenfonds financieel gecompenseerd tot het totale boomwaardebedrag.
8. Bij illegale kap wordt naast herplantplicht een geldboete opgelegd op basis van de financiële boomwaarde. Maximaal 2^e categorie in de overige zone en 5^e categorie in de groene zone.
9. Het Bomenfonds wordt gebruikt voor het aanplanten van nieuwe bomen en verbetering van groeiplaatsen.
10. Bij vergunningsplichtige ruimtelijke ontwikkelingen rondom bomen wordt een QuickScan uitgevoerd om de aanwezigheid en beleidsstatus van bomen te bepalen.
11. Als de QuickScan negatieve invloed op de bomen en beplanting aantoon, wordt een Bomen Effect Analyse (BEA) uitgevoerd om financiële consequenties te bepalen.
12. Bij openbare werken is het verplicht om de poster 'Werken rond bomen' zichtbaar op te hangen en hiernaar te handelen.
13. Bij graafwerkzaamheden moeten wortels in de stabiliteitskluit behouden blijven en mogen wortels buiten de kluit met een diameter van meer dan 4 cm niet beschadigd worden.
14. Het behouden van bomen en bomen tot volle wasdom laten komen, vereist extra inzet en capaciteit op het gebied van toezicht en handhaving.

Foto: Oud Bussumerweg

5. BOMENDATA OP ORDE

5.1 Introductie

Voor het behouden, verbeteren en vergroten van het bomenbestand, boombescherming en beheer is data onmisbaar. Op basis van de inzichten in boomkroonbedekking, kwaliteit en veiligheid kunnen keuzes ten aanzien van beheer en inrichting gemaakt worden.

In het rapport *Dataregistratie; meten is weten*¹³ is een analyse uitgevoerd. Hierin is uitgezocht welke instrumenten gebruikt worden bij het beheer van bomen, welke data hiervoor nodig is en welke data op dit moment bij de gemeente voorhanden is. Uit de analyse blijkt dat op dit moment een beperkt deel van de data op orde is. In dit hoofdstuk wordt inzicht gegeven in de data die momenteel beschikbaar is, wat het belang van betrouwbare data is en hoe de bomendata op orde kan worden gebracht.

5.2 Kostenraming

Voor het opstellen van een bruikbare kostenraming zijn betrouwbare gegevens onmisbaar. Op dit moment is er een gebrek aan dergelijke gegevens met betrekking tot het vervangen van bomen, wat aandacht behoeft en actie vereist. Het is echter belangrijk om op te merken dat de gemeente op dit moment niet beschikt over de juiste software om deze gegevens optimaal te benutten. Het implementeren van geschikte software voor het beheer en de analyse van bomendata is dan ook een belangrijke wens voor de toekomst. Bij een gebrek aan gegevens wordt verwacht dat jaarlijks 2% van het bomenbestand wordt vervangen. Dit is gebaseerd op een landelijk gemiddelde waarbij gesteld wordt dat bomen 50 jaar oud worden. Elke 50 jaar wordt 100% van de bomen vervangen wat neerkomt op een jaarlijks vervangingspercentage van 2%.

Tijdens de cyclische inspecties (zie paragraaf **Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**) worden de beheerdata geactualiseerd en aangevuld in het bomenbeheersysteem Greenpoint. Wanneer het volledige bomenbestand is geïnventariseerd kan op grond van betrouwbare gegevens een exacte kostenraming worden opgesteld.

5.3 Benodigde boomgegevens

In Handboek Bomen 2022, hoofdstuk 14 Dataregistratie Bomen, is het standaard (basis) datapaspoort opgenomen in overzicht 14.13. In gemeente Huizen zijn nog niet alle gegevens opgenomen op het moment van het opstellen van dit beleidsplan zoals geometrie positie (X, Y coördinaten), conditie, boombeeld en beleidsstatus. In *bijlage 10* is het standaard datapaspoort met alle paspoortvelden overgenomen, waarin met groene arcering is aangegeven welke velden al wel zijn opgenomen en welke keuzes bijvoorbeeld gemaakt kunnen worden op basis van de informatie.

5.4 Verantwoording

De data helpt bij het beantwoorden van klachten en meldingen, bijvoorbeeld over de conditie en veiligheid, uitgevoerde en geplande maatregelen. Ook bij het verantwoorden van de verplichting om het bomenbestand veilig te houden kan met de dataregistratie worden aangetoond dat de gemeente zich houdt aan de zorgplicht. Hierbij vindt de inspectie- en onderhoudscyclus met regelmaat plaats (drie- of vierjaarlijks) en de uitgevoerde maatregelen worden door de uitvoerende dienst geregistreerd.

¹³ (Bomenwacht Nederland , 2023)

5.5 Beleidskeuzes

Op basis van complete data kunnen beleidskeuzes gemaakt worden. Als bekend is welke soorten er nu staan, kan ook bepaald worden welke soorten moeten worden aangeplant om de diversiteit en/of ecologische waarde te verhogen. Op basis van boomkroonoppervlak kan worden bepaald op welke locaties vergroening nodig is. Ook kan via managementrapportages worden teruggekoppeld hoe het staat met cijfermatige beheerambities, zoals het percentage bomen in voldoende tot goede conditie.

5.6 Beheerkeuzes

Of geïnvesteerd wordt in boomverbetering, blijkt uit toekomstverwachting en conditie. Het is daarom belangrijk dat deze gegevens goed in de data zijn opgenomen. Hoe hoog de investering is, hangt af van de financiële waarde. Kroondiameter en kroonvorm zijn daarbij belangrijke parameters die ook in de data vastgelegd dienen te worden.

5.7 Publieksinformatie

Toegankelijke bomendata biedt inwoners de mogelijkheid om inzicht te krijgen in de bomen in hun buurt. Om dit te realiseren, is het van belang dat de beheerdata compleet en betrouwbaar is. Belangrijke informatie, zoals het boomnummer, de boomsoort, het aanplantjaar en de boomhoogte, kan vervolgens beschikbaar worden gesteld via een online viewer. Deze gegevens worden vastgelegd in een paspoort, dat tevens een essentieel onderdeel is van het inspectieprotocol. Op die manier kan elke inwoner deze informatie opvragen en verkennen.

Het is een ambitie van de gemeente om dit in de komende jaren te realiseren. Met de implementatie van een geschikt systeem en het zorgvuldig verzamelen van de benodigde data, kunnen bewoners een beter beeld krijgen van de bomen in hun omgeving. Ze kunnen bijvoorbeeld ontdekken welke boomsoorten er in hun buurt groeien, hoe oud de bomen zijn en hoe hoog ze zijn gegroeid.

Dit initiatief bevordert de betrokkenheid van inwoners bij het groenbeheer. Door toegang te bieden tot deze informatie wordt het voor bewoners mogelijk om de waarde van bomen te begrijpen en zo kunnen ze actief betrokken worden bij het behoud en de bescherming van het groene erfgoed in hun directe omgeving.

5.8 Afspraken en uitgangspunten

Om de bomendata op orde te krijgen zetten we in op:

1. Betrouwbare, complete en actuele boomgegevens: Het registreren van de standaard paspoortvelden dient onderdeel te worden van het inspectieprotocol.
2. De gemeente wil betere software om meer inzicht te krijgen in de boomgegevens.
3. Bomendata publiek toegankelijk maken.

Foto: Enkhuizerzand

6. COMMUNICATIE EN PARTICIPATIE RONDOM BOMEN

6.1 Introductie

Communicatie met aanwonenden en stakeholders over de waarde van bomen, aanplant, onderhoud en afwegingen bij ruimtelijke ontwikkelingen is essentieel. Het bevorderen van erkenning en begrip voor boomwaarde is belangrijk om het behoud te stimuleren. Gemeente Huizen heeft voorkeur voor een positieve benadering en wil de communicatie ten aanzien van bomen bevorderen. Hiervoor worden diverse strategieën ingezet, het ondersteunen van particuliere eigenaren van monumentale bomen, het verstrekken van bomendata en algemene informatie over de waarde van bomen en het organiseren van publieksacties zoals het uitdelen van bomen.

6.2 Belang van participatiebeleid en communicatiebeleid rondom bomen en boombeheer

Bomen roepen diverse emoties op, variërend van waardering tot frustratie vanwege ervaren overlast. Uit een enquête onder inwoners blijkt dat bomen zeer belangrijk worden gevonden, met een gemiddeld rapportcijfer van 9,2. Een groot deel van de respondenten is bereid verantwoordelijkheid te nemen voor vergroening door een boom in hun eigen tuin te planten (zie *bijlage 1 Resultaten enquête bomenbeleid*, pagina 8).

Bij boom gerelateerde werkzaamheden is het daarom belangrijk om de omgeving goed te betrekken. De impact voor en de inbreng van inwoners is groter naarmate de werkzaamheden dicht bij hun woongebied plaatsvinden.

Om een goede basis te leggen voor bijvoorbeeld kap en aanplant, onderhoud en ruimtelijke projecten met bomen, werkt de gemeente Huizen volgens een communicatiebeleid, en voor participatie heeft gemeente Huizen een Participatiebeleid opgesteld "Wij maken Huizen". Afhankelijk van het type werk, wordt bepaald welke trede van de participatieladder wordt toegepast.

Uit de gehouden enquête (zie *bijlage 1*) komt naar voren dat inwoners graag beter geïnformeerd willen worden op het gebied van bomen (zie *bijlage 1, pagina's 13 en 14*). Ook is het niet altijd bekend dat inwoners mogen meebeslissen over bijvoorbeeld een soortenlijst of geschikte locaties, binnen de kaders van de gemeente (zie *bijlage 1, pagina 10*).

5.2.1 Uitgangspunten rondom bomen en boombeheer

- Als bomen verwijderd (moeten) worden, zullen we uitleggen wat de reden daarvan is.
- We communiceren tijdig over ingrepen of voorstellen en geven mensen de gelegenheid te reageren.
- We geven een goed beeld van voor- en nadelen, verschillende argumenten en de afwegingen die we maken bij het behoud of verwijderen van bomen.

6.2.2 Online

Op de gemeentelijke website staat een webpagina met de globale planning van reguliere werkzaamheden aan bomen. In het participatiebeleid van de gemeente is bovendien vastgelegd dat er bij een groot project, zoals bijvoorbeeld de herinrichting van een gebied, een aparte webpagina wordt ingericht. Hierop worden onder meer de werkzaamheden aan bomen beschreven. Via social media kunnen websiteberichten worden gedeeld en kunnen inwoners meepraten over de onderwerpen.

6.2.3 Offline

Op de gemeentepagina in de lokale krant plaatst de gemeente minimaal 1 keer per jaar een special van 1 pagina over boomonderhoud, bijvoorbeeld over de organisatie van cyclisch beheer, het vergroten van biodiversiteit of het versterken van 30% boomkroonbedekking per wijk en het belang van de 3-30-300 norm. Over grote projecten waar bomen mee gemoeid zijn, worden aparte artikelen geplaatst.

Tijdens projectmatige informatiemomenten, kunnen bewoners worden geïnformeerd over uit te voeren werkzaamheden aan bomen, maar het is afhankelijk van het project of het ook een gelegenheid is voor adviseren of (mee)beslissen. Daarnaast worden inwoners op andere manieren geïnformeerd: het liefst zowel online als offline.

Een bewonersbijeenkomst wordt bij voorkeur op de locatie van de werkzaamheden of nabijgelegen gegeven, om ter plekke de inwoners te informeren.

Bij groot onderhoud van woonwijken, of bij projecten die veel impact hebben, bestaat de mogelijkheid een bomenwandeling te organiseren met omwonenden en een onafhankelijk deskundige. De wandeling gaat langs de bomen binnen het project en de deskundige kan toelichten wat er met de bomen gaat gebeuren en waarom. We gaan het gesprek aan, waarbij argumenten en behoeften van bewoners en het vakmanschap van de gemeente tot elkaar komen.

6.2.4 Klachten en meldingen

Meldingen met betrekking tot de openbare ruimte (MOR-meldingen) en overlast komen ten tijde van het opstellen van dit beleid binnen via verschillende kanalen: het Klantcontactpunt / Telefonisch Informatiecentrum (KCP/TIC), het Omgevingsloket, de afdeling Omgeving, website www.huizen.nl/mor of de Mijngemeente-app. De meldingen kunnen verschillende zaken betreffen, zoals bijvoorbeeld een overhangende tak. MOR-meldingen worden verzameld en geregistreerd door de afdeling Omgeving en ter afhandeling doorgezet naar de afdeling Openbare Werken. Openbare Werken is verantwoordelijk voor de afhandeling. Het streven is om meldingen zo snel mogelijk op te pakken en binnen een termijn van 2 weken af te handelen. Soms kan een melding echter complex zijn en vereist het bijvoorbeeld een nader onderzoek of specifieke maatregelen. De afdeling Omgeving beschikt over het overlastprotocol en weet bij welke groenmedewerker ze de melding moeten neerleggen.

6.2.5 Incidenteel en projecten

Niet alle communicatie kan vooraf gepland worden. Dit geldt bijvoorbeeld voor communicatie over stormschade en maatregelen om de omgevingsveiligheid te waarborgen.

6.2.6 Taken en verantwoordelijkheden

De afdeling Openbare Werken is verantwoordelijk voor bewonerscommunicatie op straat-, buurt- en wijkniveau. Hierbij wordt uiteraard afgestemd met de initiatiefnemer en samengewerkt met relevante afdelingen waaronder Omgeving. Deze communicatie kan plaatsvinden met brieven en bewonersbijeenkomsten.

Publiekscommunicatie loopt via de afdeling Communicatie. De communicatiemedewerkers zullen conform hun communicatiebeleid en in overleg met de relevante afdelingen zorgen voor de inzet van de juiste communicatiemiddelen. Denk hierbij aan het plaatsen van berichten op de website, social media, de pers en dergelijke. De inhoudelijke informatie hierover wordt tijdig aan de afdeling Communicatie aangeleverd door de collega's van Openbare Werken. Dit geldt ook voor het initiëren en het bewaken van de planning.

6.3 Afspraken en uitgangspunten

Om de communicatie en participatie rondom bomen op te pakken, zetten we in op:

1. Het verbeteren van de communicatie over bomen. Het bieden van een plek met informatie over bomen, het aangeven en uitdragen van de mogelijkheden om mee te beslissen en het inzetten van participatietrajecten bij projecten en werkzaamheden met een grote impact op mensen.
2. Per situatie bepalen we welke communicatiekanalen en -middelen het meest geschikt zijn; dat hangt onder meer af van de betrokkenheid, werkzaamheden en schaalgrootte.
3. De manier van communicatie laten aansluiten bij de doelgroepen, in taal en communicatiemiddelen. We dragen er zorg voor dat de communicatie toegankelijk en inclusief is.
4. Afhankelijk van het participatieniveau is het communicatie- en participatietraject intensiever.
5. Het klantcontactcentrum zet vragen die binnenkomen door aan verantwoordelijke collega's, onder andere van Openbare Werken, als zij die niet direct zelf kunnen beantwoorden. Indien nodig, wordt de inwoner direct doorverbonden met een collega van Openbare Werken.
6. Een punt van aandacht is het afhandelen van de Meldingen Openbare Ruimte en overlast. Hiervoor is een overlastprotocol ontwikkeld met een publieksversie waarnaar verwezen kan worden.

Foto: Ellertsveld

OVERZICHT BIJLAGEN

Bijlage 1: Resultaten enquête bomenbeleid

Bijlage 2: Bomenparagraaf

Bijlage 3: Groene Kaart

Bijlage 4: Overzichtstekening percentage kroonoppervlakte per wijk

Bijlage 5: Overzichtstekening afstand tot parken

Bijlage 6: De functies van bomen

Bijlage 7: Beleidskader

Bijlage 8: Overlastprotocol bomen – publieksversie

Bijlage 9: Afwegingskader herplant of verplant

Bijlage 10: Tabel standaard datapaspoort

BIJLAGE 1: ENQUÊTE BOMENBELEID

PERSBERICHT

De oproep om mee te denken over het nieuwe bomenbeleid leverde 394 reacties op. Inwoners gaven aan welke onderwerpen zij belangrijk vinden en hoe zij denken over bomen. Naast het nieuwe bomenbeleid worden ook de regels rondom kap en bescherming van bomen herzien. Beide documenten worden naar verwachting in mei gepubliceerd.

Bomen zijn belangrijk!

Alle deelnemers geven aan bomen belangrijk te vinden. Ze zorgen voor een mooie leefomgeving, vindt het merendeel. Bomen hebben een positieve invloed op onze gemoedstoestand. 'Woongenot' werd door de deelnemers aan de enquête Bomenbeleid ook vaak genoemd. 'Zonder bomen zouden we doodongelukkig zijn!', reageerde een deelnemer. Verder bieden bomen volgens inwoners van Huizen nest- en voedselgelegenheid voor dieren, met name voor vogels. Ook verkoeling en luchtkwaliteit werden als belangrijkste voordelen van bomen genoemd.

De gemeente mag volgens de deelnemers strenge eisen stellen aan het kappen van bomen in tuinen. Door terughoudender te zijn met het verlenen van kapvergunningen, behoudt een wijk zijn groene uitstraling.

Driekwart van de respondenten vindt dat boombehoud het uitgangspunt moet zijn bij ruimtelijke ontwikkelingen. Als voorbeeld gaven we de mogelijkheid om de snelheidslimiet omlaag te brengen waardoor wegen niet verbreed hoeven te worden en er ruimte blijft voor bomen. Dit wordt niet unaniem omarmd, maar de helft is hier wel voorstander van.

Meer bomen planten

Hoe beleven inwoners hun buurt als het gaat om bomen? In de meeste buurten vindt men dat er genoeg bomen staan, met uitzondering van de Filosofenbuurt en Bovenmaat Noord. Daar staan volgens de inwoners te weinig bomen. Genoeg bomen of niet, in alle buurten is men van mening dat de gemeente meer bomen zou moeten planten. Maar waar? Om bomen te planten zou volgens de helft van de respondenten de ruimtelijke inrichting anders moeten als de gelegenheid zich aandient. Een groenstrook met bomen aan de ene kant van de weg. Paden en ondergrondse kabels en leidingen aan de andere kant.

Kwaliteit omhoog

De bomen in Bikbergen en in de Filosofenbuurt kregen van de deelnemers het hoogste rapportcijfer: een 8,3 en een 7,1. De laagste cijfers gingen naar Stad en Lande en Huizermaat Noord (een 5,9 en een 5,6). De cijfers zeggen iets over het onderhoud en de staat van de bomen. De manier waarop bomen ooit zijn aangeplant, is terug te zien in hun huidige verschijning. Met nieuwe richtlijnen zal er vooral voor meer groeiruimte worden gezorgd. Dan wordt de hedendaagse boom ook een gezonde boom die lang meegaat. Bomen die het niet zo goed doen, kunnen soms met zorg en aandacht weer bijtrekken, bijvoorbeeld door extra voeding te geven en meer groeiruimte te creëren. De respondenten vinden het belangrijk dat de gemeente de haalbaarheid hiervan serieus onderzoekt en hierin investeert. Het verwijderen van grote, oude bomen heeft namelijk veel impact op de omgeving voor mens, dier én milieu.

Steentje bijdragen

Dat iedereen kan bijdragen aan een groene, gezonde, klimaatbestendige leefomgeving, blijkt uit het resultaat dat 300 respondenten vinden dat ze zelf ook verantwoordelijkheid kunnen nemen door een boom in hun tuin te planten.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen waarbij nieuwe bomen geplant worden, mogen direct aanwonenden meedenken over de boomsoort. We vroegen of mensen dat zouden willen. Ja, zegt 89%, het is alleen bij de meesten niet bekend. Houd dus de plannen in uw buurt in de gaten! Dit sluit aan bij de wens om beter door de gemeente geïnformeerd te worden over bomen. Van plannen en werkzaamheden tot boomsoorten en hun eigenschappen en tips voor het onderhoud van eigen bomen. Dit is iets dat aandacht krijgt in het nieuwe beleid.

RESULTATEN

DENK MEE OVER HET NIEUWE BOMENBELEID VAN GEMEENTE HUIZEN

Deze oproep leverde 394 reacties op. In de enquête werden vragen voorgelegd om inzicht te krijgen in de publieke mening. Hoe beleven de inwoners hun buurt als het gaat om bomen? Wat vindt men belangrijk aan bomen? Welke ideeën en mogelijkheden zijn er om slimmer met bomen, boombehoud en andere zaken om te gaan die de gemeente kan meenemen in haar nieuwe bomenbeleid?

In dit verslag worden de resultaten gepresenteerd.

GROENBELEVING PER BUURT

Zie grafiek 1 op de volgende pagina.

Omdat er ook buurten zijn waarbij het aantal respondenten erg laag is, stellen we dat we vanaf 20 reacties kunnen we uitgaan van een algemene trend in de wijk.

De resultaten zijn zo gesorteerd dat de grafiek begint met de 'groenste' wijken. Het percentage inwoners dat heeft geantwoord dat de wijk voldoende bomen bevat neemt steeds verder af. Aan de rechterkant van de grafiek staan dus de wijken waarvan men zegt dat er bomen bij zouden moeten.

Kwantiteit

Of er voldoende bomen in de buurt staan, en of de gemeente meer bomen zou moeten planten is als volgt beantwoord. 227 respondenten vinden dat er in hun buurt voldoende bomen staan, 167 vinden dat niet. 297 respondenten vinden dat er meer bomen geplant moeten worden door de gemeente. 24 vinden dat niet en 73 staan hier neutraal in.

In onderstaande tabel staan de resultaten van de wijken met meer dan 20 respondenten. Opmerkelijk is de Filosofenbuurt. Hier zijn de respondenten unaniem voor het planten van meer bomen door de gemeente.

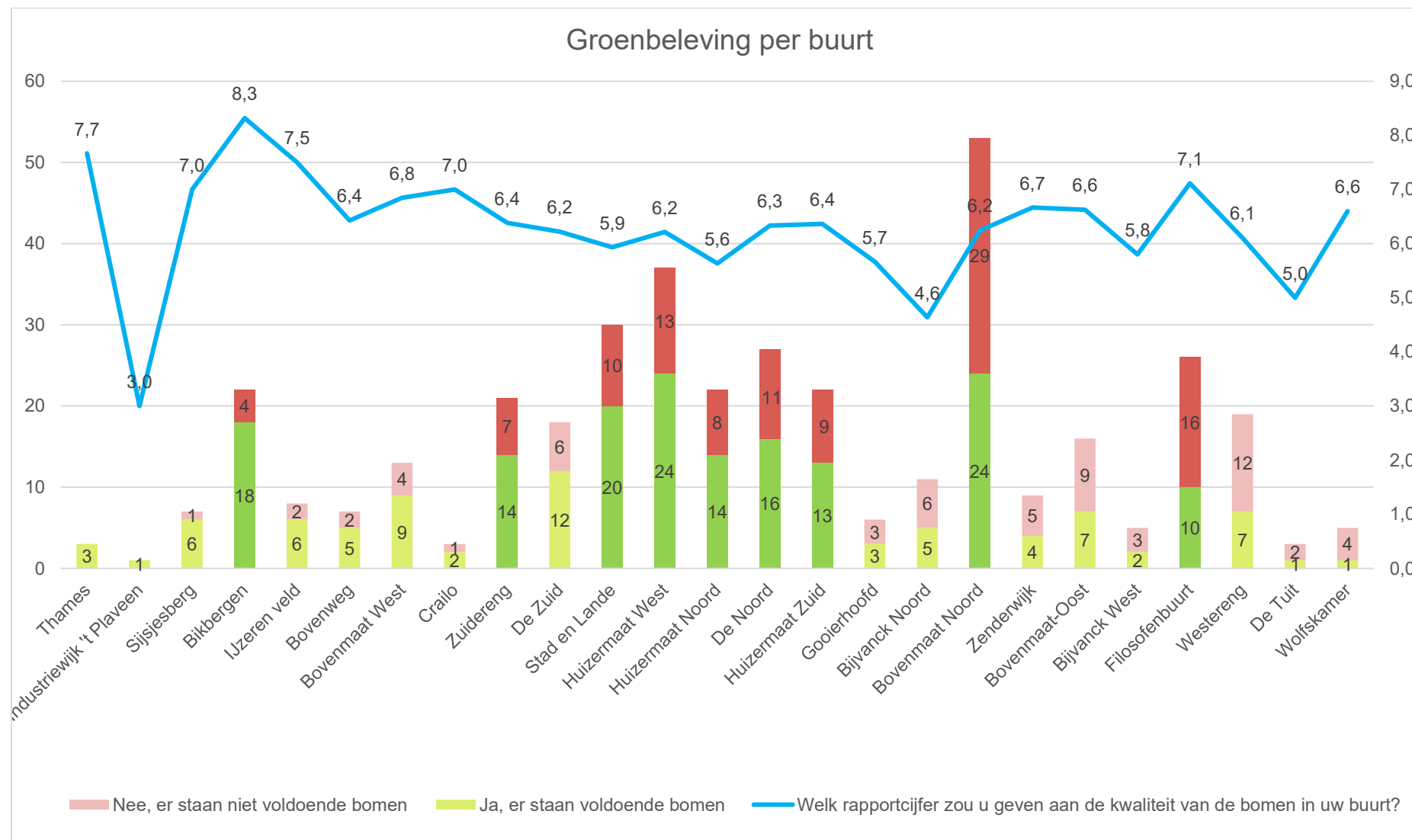
Buurt	Staan er voldoende bomen in de buurt?		Moet de gemeente meer bomen planten?		
	Ja	Nee	Ja	Neutraal	Nee
Bikbergen	18	4	15	7	
Stad en Lande	20	10	19	9	2
Zuidereng	14	7	14	5	2
Huizermat West	24	13	24	10	3
Huizermat Noord	14	8	15	5	2
De Noord	16	11	20	7	
Huizermat Zuid	13	9	18	3	1
Bovenmaat Noord	24	29	44	5	4
Filosofenbuurt	10	16	26		

Kwaliteit

De kwaliteit van bomen wordt gemiddeld gewaardeerd met een **6,3**. Van de buurten met meer dan 20 respondenten zien de rapportcijfers er als volgt uit:

Buurt	Rapportcijfer
Bikbergen	8,3
Filosofenbuurt	7,1
Zuidereng	6,4
Huizermaat Zuid	6,4
De Noord	6,3
Bovenmaat Noord	6,2
Huizermaat West	6,2
Stad en Lande	5,9
Huizermaat Noord	5,6

Grafiek 1

BELANG VAN BOMEN

Zie grafiek 1

Gemiddeld geven de respondenten aan bomen zeer belangrijk te vinden; rapportcijfer 9,2.

Slechts 7 respondenten gaven een 5 of lager.

303 mensen hebben aangegeven waarom zij bomen zo belangrijk vinden. Dit is gecategoriseerd in de volgende kernwoorden:

Kernwoorden	Wat valt eronder	Aantal
Uitstraling	Mooi, sfeer/karakter, uitzicht, groene uitstraling, rustig straatbeeld, aanzicht	175
Woongenot	Een gezonde leefomgeving. Prettig wonen, goed gevoel, geluk, leefbaarheid, ontspanning, gemoedelijke uitstraling, gezelligheid, je wordt er blij van. Geestelijke gezondheid. Zonder bomen zouden we doodongelukkig zijn. Goed tegen stress. Welbevinden. Van levensbelang	122
Dieren	Nestgelegenheid, vogels, dieren, schuilplek Vogels worden 63 keer specifiek genoemd.	88
Verkoeling	Schaduw, zonlichtfiltering	85
Lucht	Zuurstof, schone lucht, fijnstoffiltering	84
Biodiversiteit	Ecologie, natuur, stuifmeelleverancier, hoge ecologische waarde. Brengt de natuur dichtbij huis.	61
Co2	Co2 vastlegging, co2 opname	42
Klimaat	Bewoonbare omgeving, woonklimaat, milieu, microklimaat	39
Wateropvang	Drinkwater filteren, vochtregulatie, sponswerking hemelwater	15
Gebiedseigen	Passend bij de omgeving, landelijke uitstraling van de gemeente, natuurlijk karakter van Huizen. Bomen geven structuur en spanning in een landschap	14
Bodemkwaliteit	Blad/bodem, bodemleven, erosie beperken	12
Seizoensbeleving		12
Geluidsbuffer		7
Recreatie		3
Verkeersgeleiding		3
Windbreking		3
Privacy		2
Vruchten		2
Betaalbaar	Bomen goedkoper dan andere vormen van groen	1
Inpasbaar	Ze nemen weinig ruimte in beslag	1
Waardeverhogend		1
Stikstof	Opname stikstof	1

WAAR VINDEN WE RUIMTE OM BOMEN TE PLANTEN?

De vraag luidde: *Vanwege de beperkte ruimte in de bebouwde kom is het zoeken naar plekken om bomen te planten. Welke mogelijkheden zou de gemeente in uw ogen moeten benutten?*

Maatregel	Aantal keer aangevinkt
Door kabels en leidingen onder de verharding te leggen en niet in de groenstrook of onder bomen. Dat we hierdoor meer klinkerwegen krijgen vind ik geen probleem.	200
Door een andere weginrichting. Bijvoorbeeld door het trottoir aan één kant van de weg om te vormen naar groenstrook met bomen.	185
Door parkeervakken op te heffen zodat er meer bomen geplant kunnen worden.	72

HOE VOORKOMEN WE DAT BOMEN GEKAPT MOETEN WORDEN??

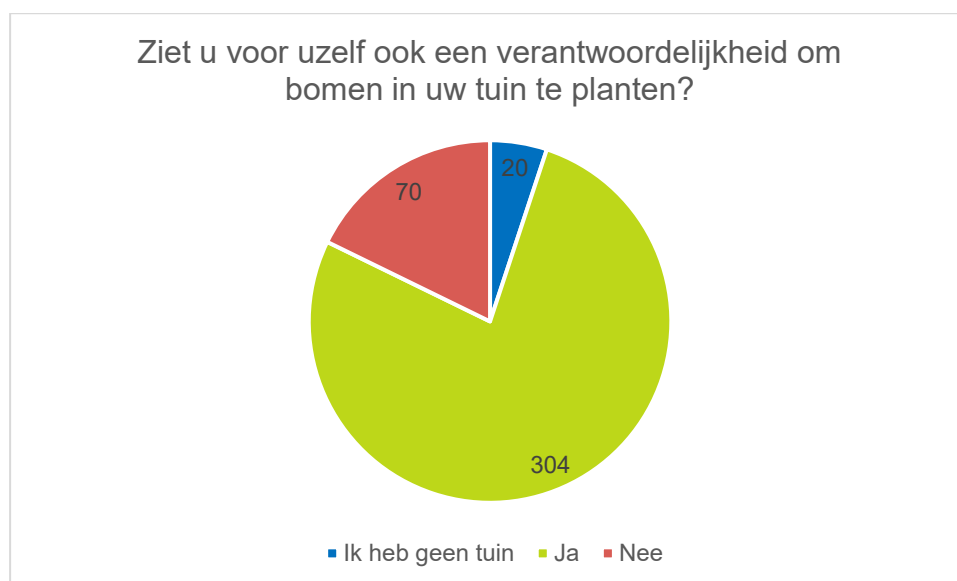
De vraag luidde: *Welke maatregel(en) vindt u dat de gemeente moet nemen om minder bomen te hoeven kappen?*

Maatregel	Aantal keer aangevinkt
De gemeente moet bij ruimtelijke projecten het uitgangspunt hanteren dat er zo min mogelijk bomen worden gekapt.	282
De gemeente moet stoppen met het verbreden van wegen zodat er minder bomen weg hoeven. Dat hierdoor de maximum snelheid omlaag moet vind ik geen probleem. <i>Ook suggereert iemand om meer straten als eenrichtingsweg in te richten.</i>	215

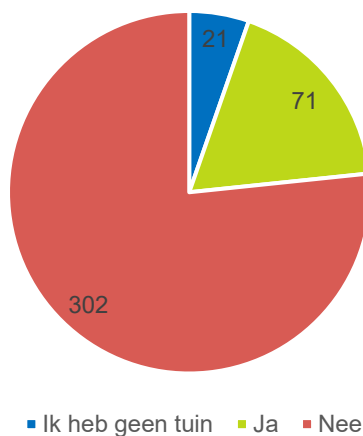
Er was ook de mogelijkheid om zelf een idee aan te dragen. Hier is 89 keer gebruik van gemaakt. De antwoorden zijn als volgt gecategoriseerd:

Maatregel	Aantal keer genoemd
Behoud <i>Dit betreft vooral suggesties om terughoudender te zijn bij het verlenen van een kapvergunning. <u>Een kritisch afwegingskader voor het al dan niet verstrekken van de kapvergunning is wenselijk.</u></i>	22
Herplant <i>Sowieso het herplanten van de gekapte bomen, of zelfs extra bomen terugplanten.</i>	22
Boomsoortkeuze <i>Hierbij is het uitgangspunt 'de juiste boom op de juiste plek'. Vooral schaduwwerking wordt als overlast ervaren. <u>Afwegingskader aanplant is wenselijk.</u></i>	22
Onderhoud <i>Goed onderhoud, water geven, tijdig snoeien en bomen vervangen leidt tot minder kap, is in de reacties te lezen. <u>Uitleg over IBVU cyclus.</u></i>	14
Groeiplaatsinrichting <i>Toekomstbestendige groeiplaatsen met minimaal 40 jaar perspectief.</i>	8
Focus op natuur	2
Participatie	2
Boomnorm	1

EIGEN VERANTWOORDELIJKHEID

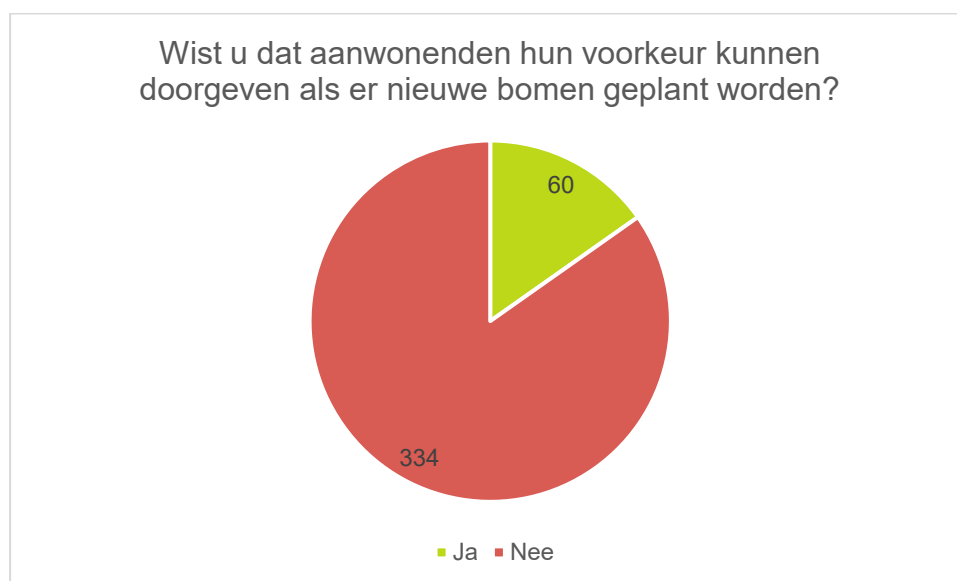
Heeft u behoefte aan ondersteuning bij het onderhoud van bomen in uw tuin?

Bij ja: Welke vorm van ondersteuning verwacht u dan? (66 antwoorden)

Maatregel	Aantal keer genoemd
Hulp bij snoeien <i>Tips en Tricks publiceren, eventueel praktische hulp bij afvoer takken. Snoeicampagne?</i>	32
Advies <i>Over onderhoud, rechten en plichten, eigenschappen boomsoorten om betere boomsoortkeuze te kunnen maken, bescherming auto's tegen vallende eikels.</i>	25
Bladkorven	8
Inspectie	7
Participatie <i>"Meer overleg over gezamenlijk toezicht. De gemeente mag meer aandacht richten aan bewoners die in gesprek willen gaan."</i>	1
Water geven	1

PARTICIPATIE

Dat inwoners mogen meedenken, is bij 85% van de respondenten **niet bekend**.

Slechts 11% van de respondenten vindt het *geen* goed idee.

Als toelichting wordt gegeven dat visie belangrijk is en dat er een onderbouwde keuzelijst met informatie over de mogelijke boomsoorten moet worden gepresenteerd. Inwoners willen mogelijke overlast voorkomen, houd hier bij de boomsoortopties rekening mee.

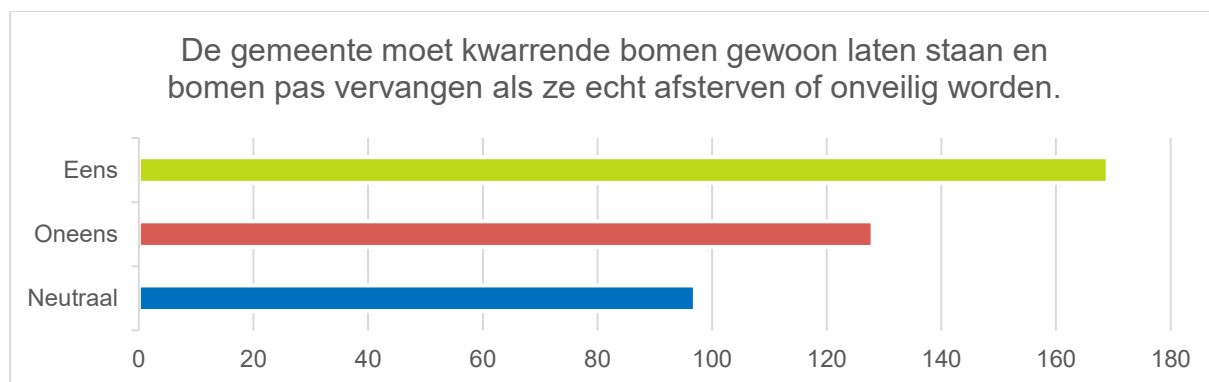
DE BATEN VAN OUDE BOMEN

Behoud en verbetering

De bijdragen van bomen aan een fijne, gezonde leefomgeving, zoals verkoeling op hete dagen, CO₂ opslag, fijnstoffiltering en de ecologische functie van bomen, gaan pas echt meetellen bij gezonde bomen van 40 jaar en ouder.

Veel stadsbomen halen deze leeftijd echter niet, of zijn in onvoldoende conditie. Dit komt vaak doordat de groeiplaats niet goed is ingericht. Er is bijvoorbeeld onvoldoende doorwortelbare ruimte. De wortels krijgen daardoor te weinig voeding, water en zuurstof en de boom groeit dan nauwelijks. Een boom kan er tientallen jaren over doen voordat hij echt afgestorven is, en hij staat al die tijd te 'kwarren'.

Bij de volgende stellingen over het nemen van maatregelen bij bomen met een matige gezondheid konden mensen aangeven of ze het eens of oneens waren.

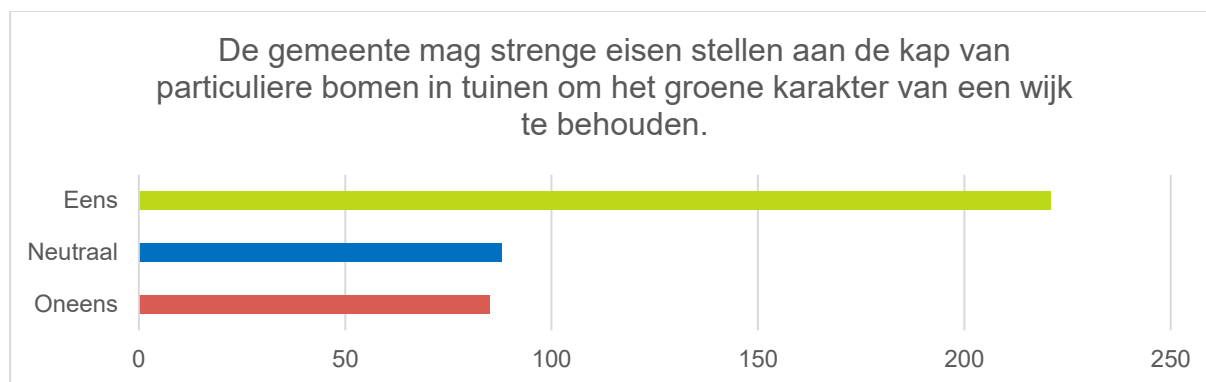
Dood hout

Wist u dat dood hout leeft? Tal van insecten en schimmels voeden zich met dood hout en hierdoor is er meer voedsel voor vogels en andere dieren.

KAPVERGUNNINGEN

In sommige wijken wordt het groene karakter voor een deel bepaald door de aanwezigheid van particuliere bomen in tuinen.

Om uiteenlopende redenen worden kapvergunningen aangevraagd. Soms staan bomen in de weg bij bijvoorbeeld het bouwen van een schuur, het aanleggen van een oprit of een aanbouw plaatsen. In andere gevallen veroorzaken bomen schade aan een woning, of zijn mensen bang dat dat in de toekomst kan gebeuren. In deze gevallen moet er voor bepaalde bomen een vergunning worden aangevraagd door de eigenaar van de boom.

De respondenten konden aangeven of ze het eens waren met diverse vergunningseisen. De grote meerderheid was het eens met de volgende eisen:

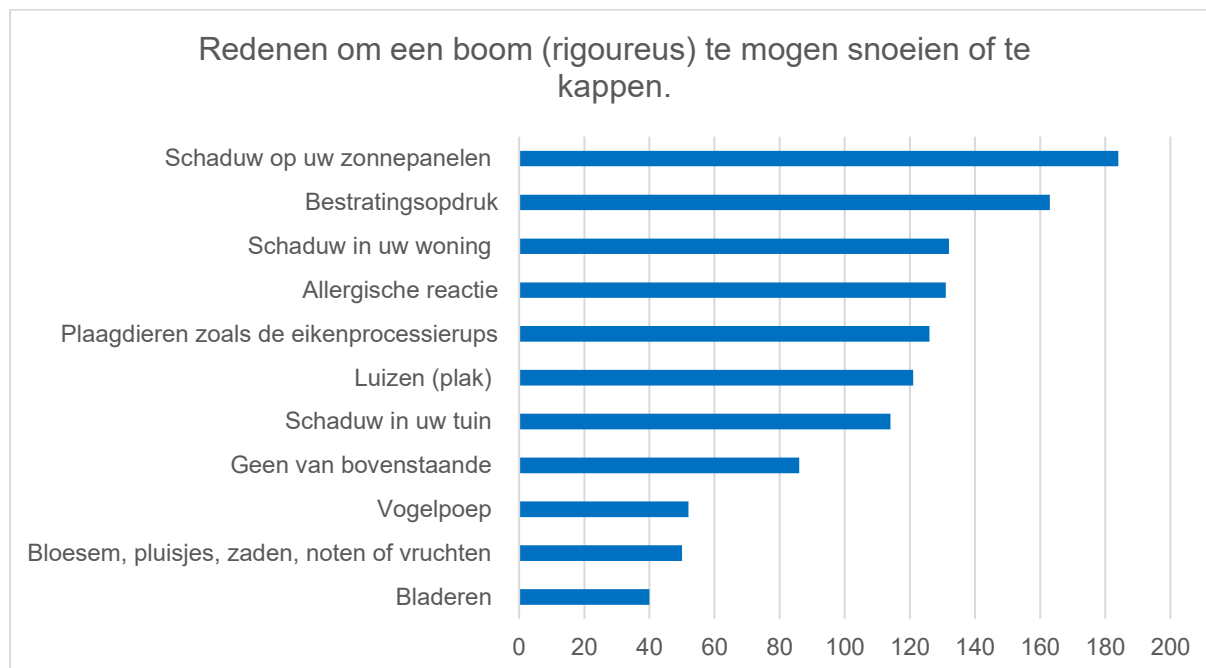
Eis	Eens	Neutraal	Oneens
Bij bouwplannen waarvoor bomen weg moeten, moet de aanvrager van de kapvergunning aantonen dat een alternatief ontwerp met boombehoud echt niet mogelijk is.	65%	18%	16%
Bij gevaarlijke situaties moet de aanvrager van de kapvergunning aantonen dat de boom een reëel veiligheidsrisico vormt.	72%	15%	13%
De aanvrager van de kapvergunning moet aantonen dat de boom schade veroorzaakt aan de woning en dat hiervoor geen andere oplossing te vinden is dan de boom te kappen.	70%	14%	16%
De aanvrager van de kapvergunning moet na de kap van een boom altijd een nieuwe boom herplanten.	51%	25%	24%
De herplantboom moet even groot kunnen worden als de verwijderde boom.	27%	36%	37%
Als er geen boom herplant kan worden, moet de aanvrager van de kapvergunning een geldbedrag storten naar het gemeentelijk Bomenfonds om de gekapte boom te compenseren.	40%	22%	38%
De bovenstaande regels moeten zowel voor de gemeente als voor particulieren gelijk zijn.	65%	17%	18%

OVERLAST

De meeste vormen van overlast zijn voor de gemeente geen reden om een boom (rigoureuus) te snoeien of te kappen. Het is echter wel belangrijk om dit standpunt uit te leggen omdat inwoners er anders over blijken te denken.

Bijna de helft van de respondenten vindt schaduw op zonnepanelen een reden om een boom (rigoureuus) te mogen snoeien of te kappen. Bestringsopdruk staat op de tweede plek, schaduw in de woning op nummer drie, vlak gevolgd door het hebben van een allergische reactie.

20% van de respondenten vindt dat geen enkele vorm van overlast ernstig genoeg kan zijn om een boom (rigoureuus) te snoeien of te kappen.

Nieuwe zonnepanelen buurtbewoner

Als een buurtbewoner nieuwe zonnepanelen plaatst, dan vindt slechts 18% het goed dat hiervoor een boom gesnoeid of gekapt wordt.

60% van de respondenten geeft aan dat de boom alleen gesnoeid zou mogen worden.

23% zegt dat er geen maatregelen aan de boom getroffen mogen worden.

INFORMATIE EN COMMUNICATIE

Het overgrote deel van de respondenten (61%) is niet tevreden over de wijze waarop de gemeente hen informeert over werkzaamheden aan bomen in de buurt (20% is wel tevreden). Als voorbeeld van goede communicatie werd de informatie over het laten liggen van blad in de tuin genoemd.

Inwoners geven aan eigenlijk nooit actief te worden geïnformeerd over plannen ten aanzien van bomen. In de Omrooper staat weleens informatie, maar dit kan beter (meer uitleg, betere tekeningen of kaarten). Mensen zouden graag informatie over werkzaamheden aan bomen in hun buurt ontvangen, of een seintje dat er iets gebeurt.

Een website over het IBVU-proces, de planning op buurtniveau en wat men kan verwachten is misschien een idee.

Welke informatie

Op de vraag welke informatie men zou willen ontvangen, konden de respondenten zelf een antwoord typen. Dit hebben 234 mensen gedaan. De antwoorden zijn in de volgende categorieën gevat:

Onderwerp	Aantal
Besluitvorming <i>Voorlichting en uitleg over beslissingen op basis van gemaakte afwegingen. Mensen willen meegenomen worden en het 'waarom' begrijpen. Een enkeling (4 mensen) wil ook inspraak in de soortkeuze bij aanplant of herplant.</i>	112
Boominformatie <i>Over de bomenbalans (het saldo), maar ook weetjes over individuele bomen zoals de boomsoort, eetbaarheid, leeftijd, groene waarden zoals CO2 opvang, eventuele monumentale status, welke bijdrage bomen leveren aan biodiversiteit en wat de ecologische waarde is. Enkelen zijn ook geïnteresseerd in de onderhoudsstatus (inspectierapport).</i>	82
Beleid <i>Wat is de visie, wat zijn de plannen? Hoe gaat de gemeente om met behoud, bescherming, verbetering en vervanging van bomen? Met als doel om verrassingen en voor inwoners onbegrijpelijke keuzes te voorkomen.</i>	35
Werkzaamheden <i>Mensen willen rekening kunnen houden met werkzaamheden in de buurt, zodat ze bijvoorbeeld hun auto kunnen verzetten. Via Facebook bijvoorbeeld.</i>	26

Op welke manier zou de gemeente u kunnen informeren?

De manier waarop mensen geïnformeerd willen worden is vooral via de **krant** en via de **gemeentelijke website**. Vervolgens worden op plek 3, 4 en 5 een **folder**, **brief** en **social media** genoemd.

De top 10 gaat verder met het geven van voorlichting, mailings versturen, informatieborden plaatsen, QR-codes gebruiken en een app over bomen in de gemeente.

Wilt u nog iets kwijt?

Van deze optie hebben 220 mensen gebruik gemaakt.

De meeste reacties gaan over het beantwoorden van vragen, klachten en meldingen over bomen door de gemeente. In gesprek gaan is een grote wens van inwoners, vooral bij overlastsituaties.

Ook benadrukken velen het belang om bomen te behouden, te beschermen en te herplanten. Dit houdt ook verband met de grootschalige kap ten behoeve van de HOV lijn. Velen gebruiken het opmerkingenveld om nogmaals te wijzen op het belang van bomen, het vergroten van ecologische waarde door gevarieerde, inheemse soorten en vruchtdragende bomen aan te planten, maar ook onderbeplanting en struiken op de bomen af te stemmen.

Er worden tot slot nog suggesties gegeven, zoals:

- Huizer Bomendag met bomenroute.
- Hout lokaal hergebruiken in duurzame producten of bouw.
- Inwoners laten meedenken over aanplantlocaties.
- Percentage bomen bij projecten in programma van eisen zetten.
- Voedselbos/microbos planten.
- In welke situaties zouden buurtbewoners mogen beslissen? Beslis niet voor maar met buurtbewoners. Leg meer verantwoordelijkheid bij bewoners neer.
- Kapbeleid afstemmen op grootte van de tuin (kleine tuin <150 m² vergunningsvrij).
- Speelbomen creëren door niet te hoog op te kronen.
- Ook andere dienstverleners in de openbare ruimte moeten zorgvuldig met bomen en groen omgaan.
- Bomen in weilanden.
- Leefbaarheid en andere belangen gaan soms ten koste van bomen, dit moet ook mogelijk zijn.

BIJLAGE 2: BOMENPARAGRAAF

Met de introductie van de Bomenparagraaf wordt in projectplannen beschreven wat de gevolgen van de ontwikkeling zijn voor bestaande bomen en hoe eventueel verlies van bomen wordt gecompenseerd. Hieronder volgt de informatie over de bomen, die per fase aan het projectplan wordt toegevoegd. Het totaal van deze paragrafen vormt de 'Bomenparagraaf'. Bij ruimtelijke ontwikkelingen is het uitgangspunt dat bestaande bomen zoveel mogelijk behouden blijven, en dat eventueel verlies aan kroonvolume binnen 40 jaar wordt hersteld.

INITIATIEFFASE

Informatie over aanwezige bomen binnen de projectgrenzen en binnen de invloedssfeer van het project wordt weergegeven op kaart en als lijsoverzicht. Denk hierbij aan aanvoerroutes, opslagdepots, werkruimte en zone die beïnvloed wordt door eventuele bronbemaling.

Behoudenswaardige bomen vanwege de hoge groene waarden dragen bij aan lokale opgaven en toekomstige bestemmingen/activiteiten. Bekeken wordt of met investering de groene waarden verbeterd kunnen worden of dat het niet opweegt tegen het effect dat binnen 10 jaar verwacht mag worden. Te behouden bomen met positief verplantbaarheidsadvies, worden uit voorzorg voorbereid om verplant te worden. Als een boom niet verplant wordt, kan hij blijven staan.

ONTWERPFASE

Indienen programma van eisen, met daarin advies van de boombeheerder en aandachtspunten voor de bomen en gemeentelijke kaders. Denk hierbij aan het verbeteren of vervangen van aanwezige bomen, aantallen, boomkroonvolume, behoud van groene structuren en beschermwaardige bomen, groeiplaatsinrichting.

ONDERZOEKSFASE

Uitvoeren Bomen Effect Analyse. Hieruit komt een advies over de mogelijkheid om bomen te behouden binnen de toekomstige ruimtelijke inrichting en de werkzaamheden die daarmee gepaard gaan.

DEFINITIEF ONTWERP

Afwegen advies, of aanpassing van het ontwerp mogelijk is. Als vergunningsplichtige bomen niet behouden kunnen blijven, fungeert de bomenparagraaf als onderbouwing van de vergunningsaanvraag.

REALISATIEFASE

Uitvoering, bomen worden beschermd, verplant of gekapt. Een Toezichthouder Bomen houdt toezicht op de uitvoering.

BEHEERFASE

Beheerfase, nazorg van zowel de nieuwe als de verplante bomen. Als de bomen niet aanslaan en binnen de nazorgperiode uitvallen, worden ze ingeboet. Hierna geldt opnieuw een nazorgperiode van 3 jaar.

OVERDRACHT

Na een succesvolle nazorgperiode worden de bomen (en de beheerdata) overgedragen aan Beheer Openbare Ruimte. Het betreft de locatie en beheergegevens van zowel de nieuwe als de verplante bomen.

AANTEKENINGEN

De kaders hiervoor zijn:

- Handboek Bomen
- Bomenverordening
- Afwegingskader kap
- Groennorm 3-30-300
- Herplant en compensatie

Bomenverordening

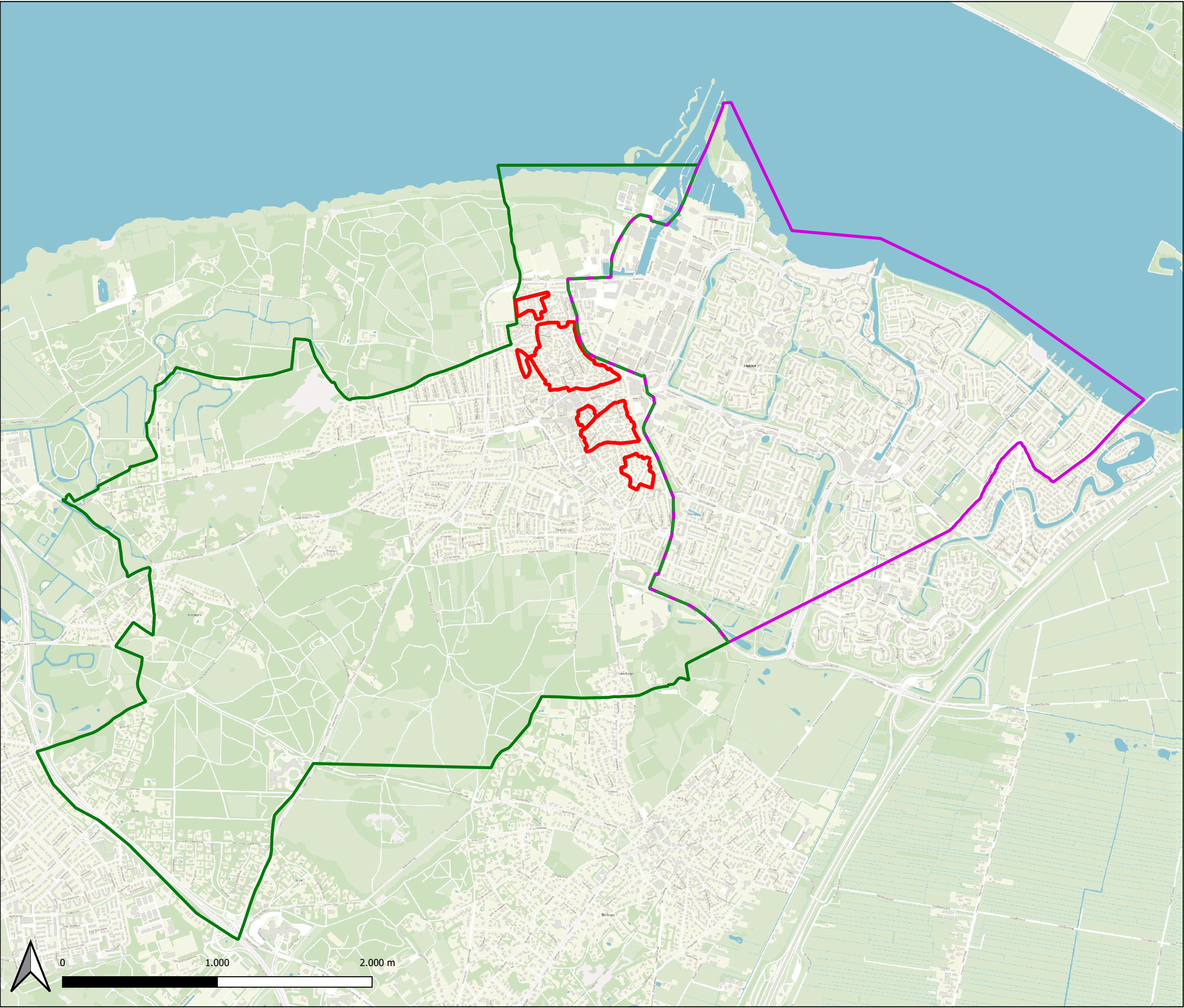
Voor alle gemeentelijke én particuliere bomen die aan de volgende kenmerken voldoen, moet een kapvergunning worden aangevraagd:

- Boom staat in de groene zone en heeft een stamdiameter groter dan 20 centimeter, gemeten op 130 centimeter boven maaiveld.
- Boom staat buiten de groene zone en heeft een stamdiameter groter dan 50 centimeter, gemeten op 130 centimeter boven maaiveld.
- Boom is vastgelegd in het Landelijk Register Monumentale Bomen van de Bomenstichting.
- Boom is geplant in het kader van herplantplicht.
- Het betreft een herinneringsboom geplant bij speciale gelegenheden, zoals een Koningslinde.

Afwegingskader kap

Alleen een rapportage die is opgesteld door een boomtechnisch deskundige (minimaal ETT'er of gelijkwaardige deskundigheid) en een inhoudelijk deskundige ten aanzien van de werkzaamheden, geldt als aantoonbaar bewijs voor het noodzakelijk kappen van bomen.

BIJLAGE 3: GROENE KAART

- Groene zone
- Overig gebied
- Beschermd dorpsgezicht

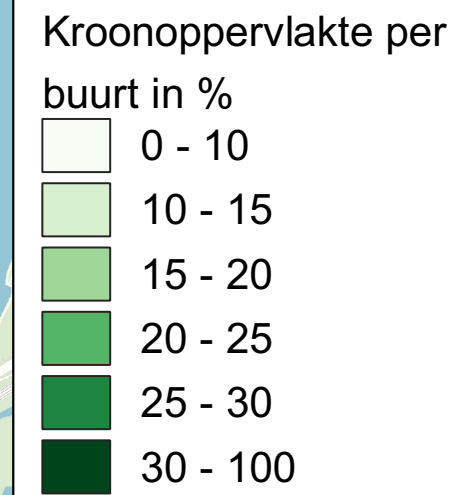
**Grenzen groene kaart,
Huizen**

Opdrachtgever: Gemeente Huizen
Schaal: 1:22.500
Formaat: A3
Tekenaar: Maikel Nouws
Status: Definitief
Datum: 30 november 2023

Bomenwacht Nederland B.V.
Van Rietlaan 33
3461 HW Linschoten
T (085) 822 80 10
I www.bomenwacht.nl

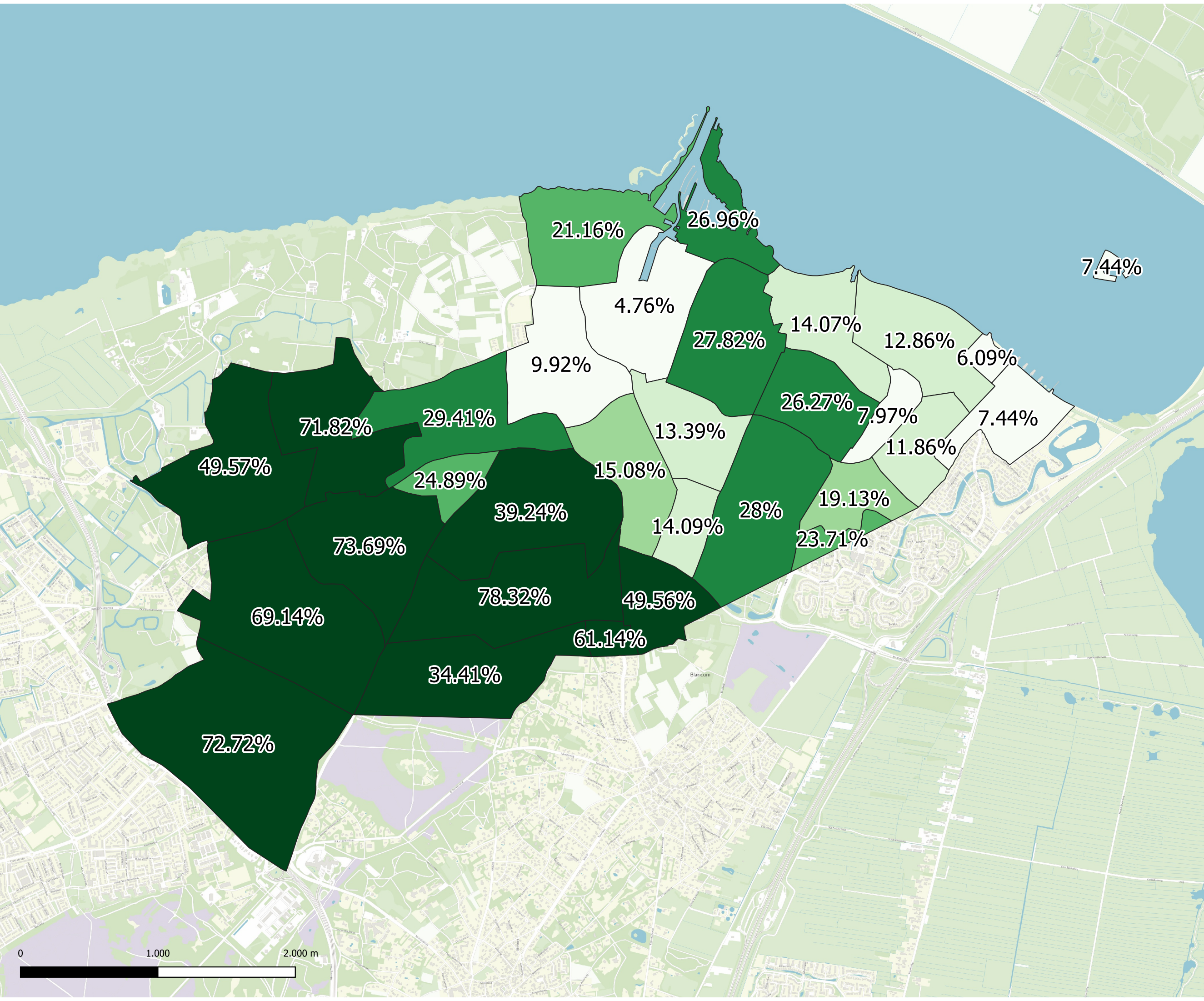
BIJLAGE 4: OVERZICHTSTEKENING PERCENTAGE KROONOPPERVLAKTE PER WIJK

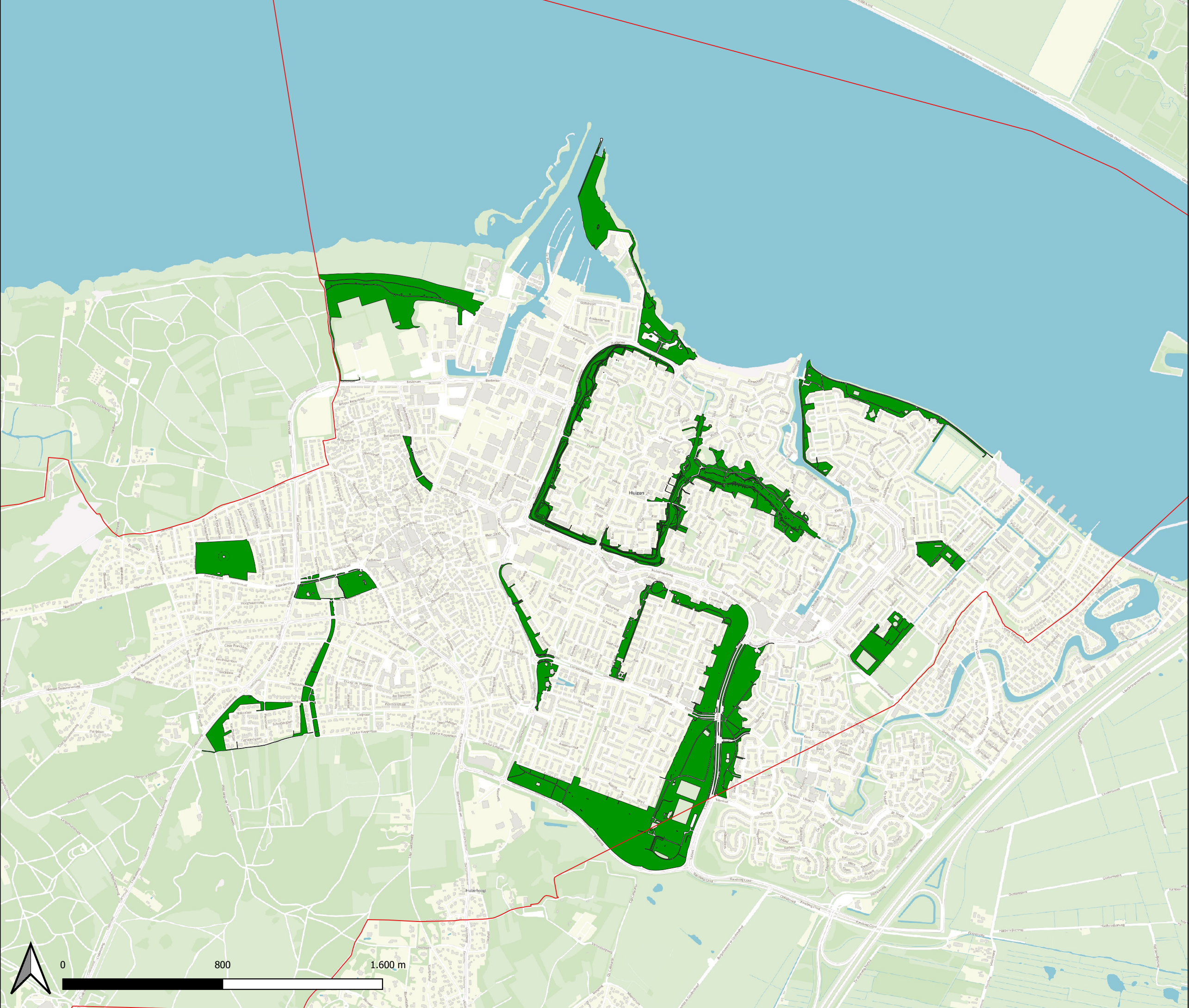
Titel: Percentage kroonoppervlakte per buurt in gemeente Huizen
Opdrachtgever: Gemeente Huizen

Tekenaar: Aldo Vree
Datum: 15-06-2023
Schaal detail: 1:25.000
Schaal overzicht: 1:300.000

Bomenwacht Nederland
Van Rietlaan 33
3461 HW Linschoten
Tel: (085) 822 80 10

BIJLAGE 5: OVERZICHTSTEKENING AFSTAND TOT PARKEN

- Stadsparken
- 300 meter van groen
- Gemeentegrens

Grenzen groene kaart, Huizen

Opdrachtgever: Gemeente Huizen
Schaal: 1:17.500
Formaat: A3
Tekenaar: Maikel Nouws
Status: Definitief
Datum: 03 november 2023

Bomenwacht Nederland B.V.
Van Rietlaan 33
3461 HW Linschoten
T (085) 822 80 10
I www.bomenwacht.nl

BIJLAGE 6: DE FUNCTIES VAN BOMEN

In dit bomenbeleidsplan wordt vaak verwezen naar de groene waarden en de functies die bomen vervullen. Vanwege het grote belang van bomen voor mens, dier en milieu werken we vanuit de visie om bomen te laten bijdragen aan de leefomgeving. In dit hoofdstuk worden de kenmerken van bomen toegelicht. Deze informatie kan ook worden aangehaald bij publieksinformatie en het onderbouwen van beleidskeuzes, het aanvragen van budgetten en het positioneren van bomen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

1. Beschrijving van functies en kenmerken van bomen

Bomen vervullen verschillende functies die bijdragen aan een mooie, gezonde omgeving waar mens en dier prettig kunnen leven. De functie van bomen dient per locatie te worden bepaald om zo de best passende boomsoort te kunnen selecteren. De positieve bijdrage aan klimaat, waterhuishouding, luchtkwaliteit en biodiversiteit in de stad is in beeld gebracht in de soortentabel¹.

In het verleden ging het vaak over de kosten van bomen, maar nu wegen de baten van bomen, met de huidige uitdagingen om de leefomgeving te vergroenen, daar tegenop. Bomen zijn namelijk waardevol voor mens, klimaat en natuur vanwege de ecosysteemdiensten die ze leveren. Deze diensten kunnen financieel worden berekend met behulp van i-Tree². De ecosysteemdiensten van bomen zijn onder te verdelen in producerende diensten, regulerende diensten en culturele diensten.

Hoewel gemeente Huizen bomen en daarmee samenhangende beplanting erg belangrijk vindt, is het vaak lastig om deze in te passen in de volle openbare ruimte.

Bij inrichtingsvraagstukken in de openbare ruimte moet een integrale afweging gemaakt worden tussen de belangen van bomen, wegen, parkeerruimte, kabels en leidingen, en andere inrichtingselementen. Een alternatieve indeling van die openbare ruimte is daarvoor een mogelijke oplossing; denk daarbij aan grotere vakken op plaatsen waar het kan, beplanting aan één kant van de weg of halfverharding bij parkeren

Alle diensten/functies van bomen zijn belangrijk en het is niet eenvoudig om per deelgebied één hoofdfunctie aan te wijzen. Ook kunnen andere vormen van groen, zoals beplanting, gevelgroen en tuinen, dezelfde functies vervullen als bomen. Het is daarom belangrijk om integraal te kijken naar de openbare ruimte. Grote bomen zijn niet per definitie waardevoller dan kleine bomen, het hangt namelijk af van de functie die centraal staat. Een grote plataan kan bijvoorbeeld wel veel schaduw geven, maar er leven minder dieren of insecten in. Eigenaren van zonnepanelen kunnen ook de schaduw op hun dak als overlast ervaren en daarom pleiten voor kleinere bomen.

¹ (Wageningen Universiteit, Soortentabel)

² softwarepakket waarmee de waarde en voordelen van stedelijke bomen kunnen worden geanalyseerd en gekwantificeerd.

Functies van bomen (afhankelijk van de boomsoort):

- Stuifmeelbron insecten
- Voedselbron vogels
- Nectarbron insecten
- Beperken opwarming
- Interceptie neerslag
- Kan tegen overvloedige regenval
- Is bestand tegen droge periodes
- Leveren van zuurstof en vastleggen CO₂

2. Ruimtelijke functie

Bomen hebben diverse ruimtelijke functies, waaronder recreatieve en cultuurhistorische functies. Ze zijn zeer bepalend voor de uitstraling van de openbare ruimte en nodigen mensen uit om naar buiten te gaan, te bewegen en anderen te ontmoeten. Hierdoor ervaren mensen minder stress en draagt dit bij aan het terugdringen van obesitas. Bomen hebben ook invloed op de woningwaarde (de WOZ-waarde van huizen en gebouwen in een omgeving met veel bomen is doorgaans hoger dan in een omgeving met geen of weinig bomen) en hebben een cultuurhistorische waarde als herdenkingsboom of als boom in ensemble met een gebouw.

Kenmerken van bomen met een ruimtelijke functie zijn onder andere de historisch verantwoorde boomsoort, het eindbeeld in hoogte en breedte, de kroonvorm, bloeiwijze en herfstkleur. Alles tezamen beïnvloeden deze kenmerken het menselijk welzijn en dragen bomen bij aan hoe inwoners hun omgeving ervaren en waarderen. Het is dus belangrijk om bij het kiezen van bomen in de openbare ruimte niet alleen te kijken naar praktische aspecten zoals ruimtegebrek, maar ook naar de ruimtelijke functies die de bomen kunnen vervullen.

Het effect van deze functies op wonen, werken, leren, zorg en in zijn algemeen, is in diverse onderzoeken aangetoond³.

Kenmerken bomen met ruimtelijke functie

- Historisch verantwoorde boomsoort
- Eindbeeld (hoogte en breedte)
- Kroonvorm
- Bloeiwijze
- Herfstkleur

2.1 Deelgebieden

Elk deelgebied (zie *afbeelding 1 op de volgende pagina*) heeft zijn eigen kwaliteiten en uitdagingen. De gemeente kent ook groene structuren; die de gebieden doorkruisen (zie *afbeelding 2 op pagina 4*). De volgende thema's kunnen handvatten bieden voor het inrichten met bomen en het selecteren van de juiste boomsoorten.

Ecologie

- Bomen hebben een belangrijke rol in de ecologie van een gebied. Ze bieden bijvoorbeeld nestgelegenheid en voedsel voor vogels en insecten.

Klimaat

- Waar sprake is van hittestress, bieden bomen verkoeling in de zomer, maar ook beschutting tegen wind en regen.
- Voor het aanwijzen van probleemgebieden kan de stresstest van het Waterschap worden gebruikt.

³ zie <https://degroenestad.nl/factsheets/> voor factsheets over de meerwaarde van groen, (Wageningen Universiteit, Factsheets over Groen)

Recreatie

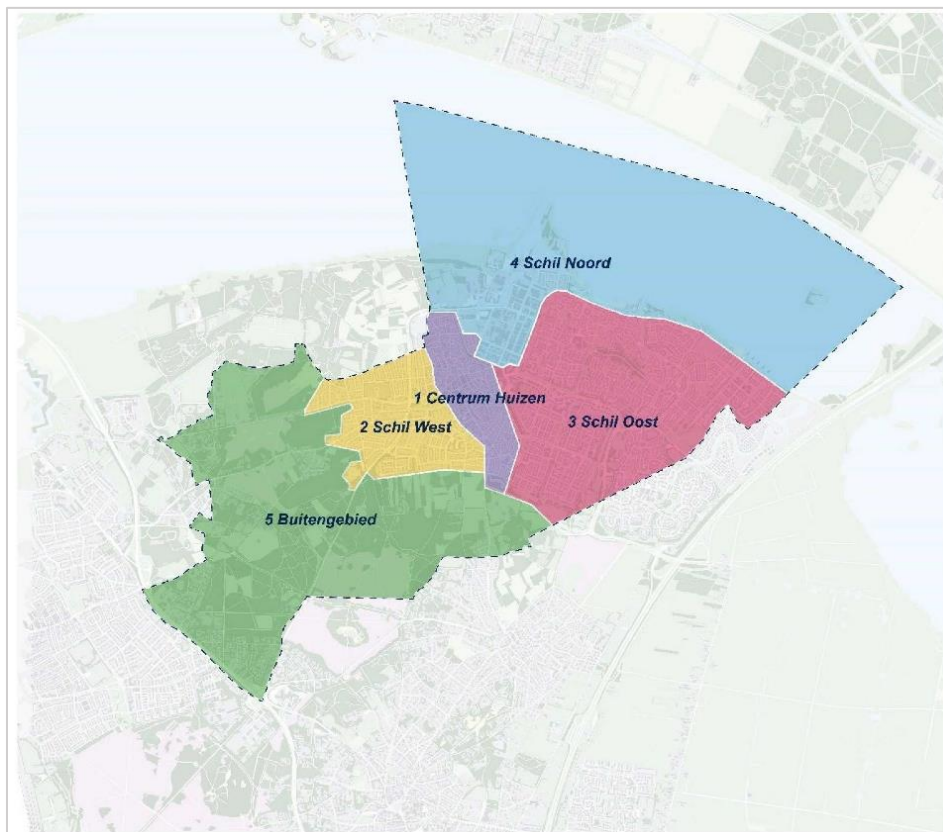
- Bij sportvelden staat veiligheid voorop, dus het is belangrijk hier bomen te kiezen die geen vruchten laten vallen. Ook kan de juiste beplanting plaagdieren in de grasmat van sportvelden voorkomen.
- Bomen bieden schaduwrijke plekken om te picknicken of te rusten.

Cultuurhistorie

- In het Oude Dorp is weinig ruimte. De 3-30-300 regel zou een groene inrichting waarborgen, maar het groen van bewoners wordt niet automatisch meegenomen. Het is eerlijk om dit op kaart inzichtelijk te maken: particulier groen een andere kleur geven. Omdat het groene karakter afhangt van particulier groen, beschermen we dit groen met strengere

regels ten aanzien van kap. Aan de andere kant kan het vergroenen van tuinen worden gestimuleerd met subsidies bijvoorbeeld.

- In het Oude Dorp staan van oudsher lindebomen (circa 95% van de gemeentelijke straat- en laanbomen zijn linden). Het is wenselijk om voor meer diversiteit te zorgen en bij vervanging te kiezen voor een andere boomsoort.
- Laanbeplanting kan in het gedrang komen vanwege de ruimteclaims van andere functies (verlichting, breder wegprofiel nodig voor zwaarder / drukker verkeer). Hierbij is het belangrijk om de waarde van het historische karakter en de andere functies af te wegen, en wellicht te kiezen voor een lagere snelheid zodat het wegprofiel niet verbreed hoeft te worden.

Afbeelding 1: Deelgebieden gemeente Huizen

Afbeelding 2: Concept versie gewenste groenstructuur op hoofdlijnen (Groenstructuurvisie 2022)

Legenda

Ecologische habitats

- Landtong
- Parken en park(ways)
- Water in parken
- Open graslanden
- Lanen
- Overgang stad en land
- Bebouwde omgeving met (blijvend) groen
- Gooimeer
- Habitat ringslang

- Kwalitatief hoogwaardig groen
- Kwalitatief te verbeteren huidige groenstructuren
- Vergroenen het oude dorp en het Plaveen
- Nieuwe groen verbindingen
- Nieuwe water verbindingen
- Aanvullen laanstructuur
- Lanen (bestaand)

Gebieden en zones

- Natura 2000
- Natuur- en recreatiegebied
- Gooimeer
- Stillegebied
- Ecologische verbinding
- Kernrand
- Kustlijn
- Blauwe dooradering
- Gemeentegrens

3. Ecologische functie

Bomen hebben een belangrijke ecologische functie, omdat ze voedsel, nest- en schuilgelegenheid bieden aan dieren en insecten. Bijvoorbeeld, vleermuizen gebruiken bomen als vliegroute naar hun fourageergebieden en vogelzwermen verzamelen zich op bomen om te rusten of te slapen. De grootste ecologische voordelen van bomen worden behaald door gezonde, oude bomen met een groot kroonvolume en de keuze van boomsoorten speelt hierbij ook een rol. Boomsoorten die van nature in een gebied voorkomen, hebben zich aangepast aan de lokale omstandigheden. Insecten en diersoorten hebben hun voedingspatroon afgestemd op de bloei- en vruchtperiodes van deze boomsoorten, wat een perfecte match creëert.

Het belang van de ondergrond waarop de boom groeit, kan niet worden onderschat. De ondergrond is belangrijk voor de boom zelf, maar ook voor de natuurlijke kringloop van bodemleven en schimmels. Dode bomen zijn van groot belang voor insecten en schimmels.

Om een bijdrage te leveren aan de ecologie, is het belangrijk om naar het bomenbestand zelf te kijken. Ziekten en aantastingen moeten worden voorkomen, zodat bomen gezond oud en groot kunnen worden. Het is ook belangrijk om variatie in boomsoorten te hebben, omdat dit de vatbaarheid bij ziekten en plagen vermindert. Hierdoor zullen niet alle bomen tegelijkertijd bezwijken als er een besmetting optreedt, omdat de verschillende boomsoorten elkaar niet besmetten.

Kenmerken bomen met ecologische functie

- Stuifmeel voor insecten
- Nectarbron voor insecten
- Nest- en schuilgelegenheid voor vogels

4. Klimaatfunctie

Uit de bewonerenquête (bijlage 2) blijkt dat verkoeling, leveren van zuurstof, CO₂-opslag en waterafvang worden gezien als belangrijke functies van bomen. Deze functies kunnen worden gemeten en gewaardeerd op basis van de boomsoort, het kroonvolume en de stamdikte. Het is belangrijk om bomen gezond oud te laten worden, omdat de omvang van de boom in kroonvolume en stamdikte naar verloop van tijd toeneemt en zo bijdraagt aan de klimaatfunctie. Het is daarom mogelijk om klimaatbestendige soorten te gebruiken die bestand zijn tegen extreme weersomstandigheden zoals lange droogte- of regenperiodes, hitte of een zure bodem met hoge stikstof-concentraties. Echter, deze bomen passen ecologisch gezien mogelijk (nog) niet goed in het natuurlijke systeem omdat niet alle inheemse diersoorten en insecten hierop zijn ingesteld.

Kenmerken bomen met klimaatfunctie

- Kroonprojectie bij eindbeeld
- Waterbufferend vermogen
- Verdraagzaamheid natte periodes
- Verdraagzaamheid droge periodes
- Verkoeling tot 10 graden

5. Wat vinden inwoners belangrijk?

Inwoners van gemeente Huizen hebben in de enquête (zie bijlage 2) aangegeven dat zij bomen belangrijk vinden, met een gemiddeld rapportcijfer van 9,2. Uit de ruim 300 toelichtingen op het rapportcijfer komen de volgende kernwaarden naar voren.

Uitstraling

Meer dan de helft van de mensen benoemt de mooie, sfeervolle, karakteristieke omgeving met dank aan bomen. Het groene uitzicht zorgt voor een rustig straatbeeld en een prettig aanzicht.

Woongenot

In 40% van de toelichtingen lezen we wat de groene uitstraling met mensen doet. Ze geven aan zich prettig, gelukkig, goed en ontspannen te voelen dankzij bomen. De aanwezigheid van groen heeft een positief effect op het welbevinden.

Biodiversiteit

Een kleine 30% koppelt bomen aan het belang voor dieren en dan met name vogels.

Ecosysteemdiensten

Op de vierde plek staat verkoeling door de schaduwfunctie van bomen. De productie van zuurstof staat op nummer 5.

Vervolgens worden CO2 vastlegging en een prettig woonklimaat genoemd.

Minder vaak genoemd zijn wateropvang, het feit dat bomen in het gebied thuis horen en dus ook in de bebouwde omgeving, seizoensbeleving en bodemkwaliteit.

Heel zelden worden bomen in verband gebracht met de functie van geluidsbuffer, recreatie, verkeersgeleiding, windbreking, privacy en vruchtgebruik.

BIJLAGE 7: BELEIDSKADER

Door uit te zoomen naar gemeentelijke, regionale en landelijke kaders voor de openbare ruimte, identificeren we de opgaven en doelstellingen waaraan het gemeentelijk bomenbeleid kan bijdragen. Dit bomenbeleidsplan staat daarmee niet op zichzelf, maar draagt bij aan algemene beleidsdoelen. In dit hoofdstuk worden deze raakvlakken benoemd.

1. Gemeentelijke beleidskaders

1.1 Concept Omgevingsvisie

De omgevingsvisie beschrijft de maatschappelijke opgave en de te beschermen kernkwaliteiten van een gemeente. In de omgevingsvisie worden talloze belangen afgewogen, van bodem tot lucht, en integraal benaderd. Voor gemeente Huizen is ten tijde van het schrijven van dit bomenbeleidsplan een concept Omgevingsvisie in ontwikkeling, waarbij aandacht zal zijn voor de gemeentelijke opgaven op het gebied van:

- 1) **Energietransitie en klimaatadaptatie.**
- 2) **Het vergroenen van de leefomgeving en het versterken van de biodiversiteit.**
- 3) **Het creëren van een gezonde leefomgeving met voldoende ruimte en mogelijkheden om te bewegen.**

Ook zijn er verschillende doelstellingen die raken aan bomen, namelijk:

Leefbaar en fijn wonen;

- Waar mogelijk proberen we het aandeel groen in de wijken verder te vergroten, zowel in de openbare ruimte als in (privé)tuinen. Dit draagt bij aan een gezonde leefomgeving en behoud of verbetering van biodiversiteit.

Waardevol en aantrekkelijk;

- We zijn trots op onze twee gezichten: blauw & groen. Dit koesteren we. We willen ze beter met elkaar verbinden, via aantrekkelijke routes en een samenhangende groenstructuur. Ons fraaie buitengebied is er niet alleen voor de planten en dieren, er wordt ook gewerkt, gewoond, gezorgd en gerecreëerd. Al deze functies moeten in goede balans naast en met elkaar kunnen functioneren.

Duurzaam, klimaatneutraal en klimaatbestendig.

- Versterking van het groen, 'ontstening' en het versterken van biodiversiteit zijn belangrijke onderdelen van het beleid voor klimaatadaptatie. Vergroening leidt tot meer opname van CO₂.

Bereikbaar en toegankelijk;

- Aantrekkelijk fietsen voor inwoner, werknemer & toerist.

Gezond en veilig;

- Verbeteren gezondheid via groen en bewegen.
- Bodemkwaliteit: behoud en waar mogelijk verbeteren van kwaliteit.

Afbeelding 1: collage uit Concepthoofdlijnen koepelthema's en gebieden voor de Omgevingsvisie Huizen, pagina 11.

1.2 Groenstructuur op hoofdlijnen

De Groenstructuur op hoofdlijnen is in november 2023 vastgesteld door het college. Hierin wordende belangrijke laanstructuren aangegeven en de verbetermogelijkheden hieraan. Het resultaat is zicht op de gewenste groenstructuur voor de gemeente Huizen (zie afbeelding 2 hieronder), waarin onderscheid is gemaakt in bestaande en ontbrekende groene en blauwe structuren.

In de Groenstructuur op hoofdlijnen wordt de gemeente ingedeeld in vijf gebieden, waarvoor specifieke maatregelen worden voorgesteld, te weten:

Centrum Huizen

Gaten in lanen opvullen, klimaatadaptieve soorten planten.

Schil West

Samenhang versterken door begraafplaats als Parkway aan groenstructuur te verbinden. Lanen aanvullen en groeiplaatsproblemen oplossen (asfalt tot aan de stam).

Schil Oost

Groeiplaatsverbetering Bad Vibelpark.

Schil Noord

Inzetten op ecologische verbinding.

Buitengebied

Laanstructuur langs o.a. Crailoseweg verbeteren en aanvullen.

Afbeelding 2: Concept gewenste groenstructuur. Uit: Groenstructuur op hoofdlijnen.

2. Regionale beleidskaders

2.1 Koersdocument Gooi en Vechtstreek

De regio Gooi- en Vechtstreek heeft in 2021 het Koersdocument opgesteld als bouwsteen voor omgevingsvisies. Het is niet bedoeld als blauwdruk van hoe de regio er over 20 jaar uitziet. Dat is niet te voorspellen en ook niet het doel van dit document. Het kan wel houvast bieden voor het omgaan met bovenregionale opgaven en vraagstukken die op het gebied afkomen. Het koersdocument vormt daarmee een bouwsteen voor de omgevingsvisies van de gemeenten.

Ten aanzien van bomen worden als bouwstenen gegeven:

Sterk netwerk van steden en dorpen

Groen en water in de stad dragen bij aan het voorkomen van hittestress, klimaat-adaptatie en een gezonde leefomgeving. Ontwikkelingen zijn zoveel als mogelijk natuurinclusief. Als we de teruggang in biodiversiteit willen omkeren, is het in ieder gebied belangrijk om versterking van biodiversiteit te betrekken bij de plannen.

- Het vasthouden van water en beperken van verdamping is van groot belang. Naast klimaatdoelen speelt de ambitie om de bossen (nog) aantrekkelijker maken voor recreanten uit de omgeving en de biodiversiteit te vergroten.
- Het vitaliseren van de bossen door het (gestaag) transformeren van aangeplante bosdelen (productiehout), vaak met uitheemse soorten, naar soorten loofbomen. Bomen die hier overigens ook van oorsprong stonden.

Robuust en vitaal landelijk gebied;

Bij alle ontwikkelingen moet rekening worden gehouden met de landschappelijke kwaliteiten. Het behouden of versterken van deze kwaliteiten horen bij een landschapsinclusieve ontwikkeling:

- Dragende structuren (zoals dijken, vaarten of bomenrijen).
- Het streven om klimaatneutraal te worden vraagt om inzet om uitstoot van broeikasgassen te verminderen.
- Juist de groen/blauwe kwaliteiten kunnen worden ingezet om CO2 te reduceren. Het planten van nieuwe of andere bomen draagt bij.
- Het bouwen met hout in een voorbeeld van circulair bouwen en opslaan van CO2 door hout niet te laten vergaan of te verbranden

'Groen en water in de stad dragen ook bij aan het voorkomen van hittestress, klimaatadaptatie en een gezonde leefomgeving.'

Afbeelding 3: Quote uit Koersdocument Gooi en Vechtstreek

3. Landelijk beleid en landelijke regelgeving

3.1 Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) is de langetermijnvisie van het Rijk op de toekomstige inrichting en ontwikkeling van de leefomgeving in Nederland. Het kabinet verwacht in 2024 de aangescherpte NOVI definitief te kunnen vaststellen.

In de huidige versie lezen we dat Nederland in 2050 klimaatbestendig en robuust moet zijn ingericht, wat betekent dat we moeten inspelen op hogere rivierafvoeren, stijging van de zeespiegel, langere periodes van droogte. In de steden betekent dat meer groen en water, ook om regenwater vast te houden bij hevige buien. Kortom, water en groen worden sterker leidend bij alle facetten van de inrichting van de fysieke leefomgeving.

De openbare ruimte heeft een belangrijke katalysatorfunctie bij een sterkere samenwerking tussen het ruimtelijke domein en het sociale gezondheidsdomein. Hierbij wordt ook bedoeld het bevorderen van interactie tussen stadsbewoners. 'Groen' is bovendien het medicijn tegen moderne kwalen.

3.2 Zorgplicht

Voor alle (boom)eigenaren in Nederland geldt de zogenaamde 'zorgplicht', die zijn oorsprong vindt in het Burgerlijk Wetboek (artikel 6:162). Iedere eigenaar behoort volgens de wet voldoende zorg aan zijn eigendommen te besteden, zodat anderen daarvan geen overmatige overlast of schade ondervinden. Wanneer het nalaten van voldoende zorg leidt tot (letsel)schade, is er sprake van een onrechtmatige daad en kan de eigenaar voor deze schade aansprakelijk gehouden worden.

Schuldaansprakelijkheid

Voor schade die ontstaat door gebreken bij bomen geldt in beginsel de zogenaamde schuldaansprakelijkheid. Dit houdt in dat een boomeigenaar in principe alleen aansprakelijk is indien er sprake is van schuld of verwijtbaarheid. Er wordt dan gesproken van voorzienbare schade: de eigenaar of beheerder had de schade kunnen voorzien en is bij nalatigheid verwijtbaar.

Bij onvoorzienbare schade, veroorzaakt door verborgen gebreken bij bomen is er feitelijk sprake van 'overmacht'.

Afwijkingen die bij bomen een verhoogd veiligheidsrisico met zich (kunnen) meebrengen, zijn in veel gevallen goed zichtbaar of herkenbaar. Het is van belang om dergelijke afwijkingen tijdig te signaleren en waar nodig maatregelen te treffen, ze kunnen immers leiden tot voorzienbare schade.

Boomeigenaren en -beheerders zijn dan ook wettelijk verplicht hun bomen periodiek visueel te (laten) controleren.

Visual Tree Assessment

Voor het uitvoeren van een boomveiligheidscontrole wordt gebruik gemaakt van de zogenoemde VTA-methodiek (Visual Tree Assessment = visuele boombeoordeling). Doelstelling van deze methodiek is een indruk te krijgen van de huidige veiligheid van de bomen in relatie tot hun omgeving. Is er bij een boom sprake van een verhoogde kans op takbreuk, stambreuk of windworp ('omvallen'), dan brengt deze de veiligheid van de (directe) omgeving in gevaar.

De visuele beoordeling kan tevens inzicht geven in de conditie (huidige gezondheidstoestand) van de boom. Hierbij dient te worden opgemerkt dat er geen verband hoeft te bestaan tussen conditie en veiligheid. Een boom met een goede conditie kan qua veiligheid slecht zijn (en andersom). Zo kan een boom die volop in blad staat, van binnen grotendeels hol zijn en daardoor een verhoogd veiligheidsrisico vormen voor de omgeving.

Zichtbare afwijkingen

Er kan bij een boom sprake zijn van zichtbare afwijkingen die breuk- en/of instabiliteitsgevaar met zich meebrengen. Voorbeelden van zulke zichtbare afwijkingen zijn overbelaste takken, plakoksels, holten, scheuren, verdikte wortelaanzetten en de aanwezigheid van vruchtlichamen van houtrotveroorzakende schimmelsoorten.

Niet-zichtbare afwijkingen

Daarnaast kan er sprake zijn van afwijkingen die niet direct zichtbaar zijn, maar die wel instabiliteit en/of gevaarlijke situaties kunnen veroorzaken. Voorbeelden hiervan zijn soortspecifieke eigenschappen en (negatieve) externe invloeden.

Soortspecifieke eigenschappen zijn eigenschappen die specifiek horen bij een bepaalde boomsoort. Deze kunnen de stabiliteit en/of breukveiligheid van de boom negatief beïnvloeden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan takbreuk bij oudere populieren of uitgestelde onverenigbaarheid bij geënte iepen.

Wortelschade door graafwerkzaamheden is een voorbeeld van een negatieve externe invloed. Ook wanneer de boomeigenaar of -beheerder in het kader van de zorgplicht op de hoogte had moeten zijn van niet-zichtbare afwijkingen, zal hij aansprakelijk gehouden worden voor de ontstane schade. Deze schade was immers te voorzien.

BIJLAGE 8: OVERLASTPROTOCOL BOMEN PUBLIEKSVERSIE

WANNEER GRIJPT DE GEMEENTE IN BIJ OVERLAST VAN BOMEN?

Normen voor gegronde overlast door bomen en mogelijke
maatregelen om de overlast te verhelpen

GEMEENTE HUIZEN

JULI 2023

PUBLIEKSVERSIE

INHOUD

1	Inleiding.....	3
1.1	Veiligheid.....	3
1.2	Schaduwwerking, uitzicht en beschutting.....	4
1.3	Woongenot en seizoensgebonden overlast	4
1.4	Vellen en kapvergunningsplicht	5
1.5	Normen	5
1.5.1	Handboek Bomen 2022.....	5
1.5.2	CROW	5
1.5.3	TNO	5
1.6	Boom van uw burens	5
1.6.1	Wat mag ik zelf (laten) doen?.....	6
2	Veiligheid	7
2.1	Onvoldoende zicht in verband met de verkeersveiligheid.....	7
2.2	Overhangende takken/takken tegen de gevel	8
2.3	Takken tegen straatmeubilair.....	9
2.4	Vallend hout.....	9
2.5	Schade door wortels	9
2.5.1	Bestringsopdruk.....	9
2.5.2	Overlast door boomwortels in tuinen, riool en aan gevels/funderingen	9
2.6	Eikenprocessierups	10
2.6.1	Bestrijding door middel van wegzuigen	10
3	Schaduwwerking, uitzicht en beschutting.....	11
3.1	Onvoldoende daglicht in huis	11
3.2	Zonnepanelen, zonneboilers en dergelijke/schaduw in de tuin	11
3.2.1	Zonnepanelen zonneboilers en dergelijke.....	11
3.2.2	Schaduw in de tuin	12
3.3	Vrij uitzicht	12
3.4	Beschutting wegnemen	12
4	Seizoensgebonden overlast.....	13
4.1	Bloesem, pluisjes, Bladeren, naalden, zaden, vruchten en stank.....	13
4.2	Plak door luizen	13
4.3	Vogelpoep/geluidsoverlast door vogels	13
4.4	Allergische reacties.....	13

1 INLEIDING

Het is mogelijk dat u overlast ervaart van een boom. Is het een gemeentelijke boom? Dan kunt u melding maken bij de gemeente. De boombeheerder bekijkt de situatie en besluit of de overlast gegrond is en of er maatregelen genomen worden. Op deze pagina staat beschreven in welke gevallen sprake is van gegronde overlast.

De gemeente zal bij beschermwaardige bomen wat terughoudender zijn om iets aan de boom zelf te doen omdat deze bomen een grote waarde hebben voor de leefomgeving. De beschermwaardige bomen zijn te vinden op de Groene Kaart (bijlage 4).

1.1 Veiligheid

Een veilige omgeving is van groot belang. Gemeentelijke bomen worden iedere 4 jaar gecontroleerd op veiligheid en gebreken. Indien nodig worden bomen gesnoeid of gekapt. Attentiebomen hebben een verhoogd veiligheidsrisico en worden ieder jaar geïnspecteerd.

Als u een boom als onveilig ervaart, kunt u dit altijd aan de gemeente melden.

Hieronder staat per situatie beschreven wanneer er sprake is van gegronde overlast waarbij de gemeente maatregelen zal overwegen.

VEILIGHEID	
Reden van overlast	Overweegt de gemeente maatregelen als u overlast ervaart?
Onvoldoende zicht in het verkeer	Ja, we spreken van gegronde overlast bij onvoldoende zicht in het verkeer als een verkeerskundige de overlast heeft onderzocht en als gegrond heeft verklaard.
Overhangende takken/takken tegen de gevel en takken tegen straatmeubilair	Ja, bij overhangende takken overweegt de gemeente maatregelen als de takken lager hangen dan de norm zoals omschreven bij het kopje 'Normen'. Ja bij takken tegen de gevel/tegen straatmeubilair overweegt de gemeente maatregelen bij takken die zich binnen 1 meter van het betreffende object bevinden.
Vallend hout	Ja, als een boomverzorger de problematiek heeft onderzocht en erkend. Bij afgestorven takken overweegt de gemeente maatregelen bij takken dikker dan 4 cm en langer dan 50 cm.
Schade door wortels	Ja, als door een expert is aangetoond dat de boom gevels en/of funderingen verdukt of de wortels anderszins schade aanrichten. Wortels mogen worden gekapt, mits de boom niet zodanig beschadigd wordt dat veiligheidsproblemen ontstaan. (Dit gebeurt wanneer er wortels dikker dan 4 cm worden verwijderd.) Voor meer info zie kader ' <u>wat mag ik zelf (laten) doen</u> '.
Eikenprocessierups	Ja, bij eikenprocessierupsen op locaties met een hoge gebruiksintensiteit zoals woongebieden, winkelgebieden, recreatiegebieden, speeltuinen of langs fiets- en wandelpaden.

1.2 Schaduwwerking, uitzicht en beschutting

Schaduwwerking is een vaak gehoorde klacht als het gaat om bomen. Toch is het niet altijd een reden om een boom te snoeien of te kappen. Bij schaduw maken we de onderverdeling in lichtinval in huis, schaduw op zonnepanelen en schaduw in de tuin. Ook is de belemmering van vrij uitzicht en of het wegvallen van beschutting door bomen reden om melding te maken.

In onderstaande tabel staat wanneer sprake is van gegronde overlast en de gemeente maatregelen zal overwegen.

SCHADUWWERKING, UITZICHT EN BESCHUTTING	
Reden van overlast	Overweegt de gemeente maatregelen als u overlast ervaart?
Onvoldoende daglicht in huis	Ja, als u kunt aantonen minder dan 2 bezonningsuren te hebben op het midden van de vensterbank (met uitzondering van de Noordgevel) in de periode tussen 19 februari en 21 oktober. Dit hoeven geen aaneengesloten uren te zijn.
Zonnepanelen, zonneboilers en schaduw in de tuin	Nee, bij situaties met betrekking tot zonnepanelen, zonneboilers en dergelijke waarbij de boom er eerder was dan de technische voorzieningen, neemt de gemeente geen maatregelen. Ja, als er nieuwe bomen worden aangeplant die bij eindbeeld schaduw zullen geven als de zon in een hoek van 45 graden staat, op reeds aanwezige zonnepanelen en dergelijke. Voor boomstructuren zoals vastgelegd op de Groene Kaart kan echter een uitzondering worden gemaakt. Bij overlast door schaduw in de tuin overweegt de gemeente geen maatregelen.
Vrij uitzicht en Beschutting wegnemen	Nee. Vrij uitzicht/beschutting is geen wettelijk recht en de gemeente hanteert hier geen eigen normen voor.

1.3 Woongenot en seizoensgebonden overlast

Veel klachten en meldingen gaan over het woongenot dat door bomen wordt aangetast. Denk aan bladval, vogelpoep, luizen of vruchten, het belemmerde uitzicht of juist teveel inkijk vanwege het verwijderen van groen. Deze vormen van overlast hebben vaak een seizoensgebonden, tijdelijk karakter. Wel kan het zijn dat een bepaalde boomsoort ieder seizoen overlast geeft. De mate van overlast, de locatie en de gebruikers worden meegewogen door de boombeheerder om te bepalen of er maatregelen worden genomen.

SEIZOENSGEBONDEN OVERLAST	
Reden van overlast	Overweegt de gemeente maatregelen als u overlast ervaart?
Bloesem, pluisjes, bladeren, naalden, zaden, vruchten, plak door luizen, vogelpoep/geluidsoverlast door vogels, allergische reacties en stank.	Bij overlast door bloesem, pluisjes, bladeren, naalden, zaden, vruchten, plak door luizen, vogelpoep, geluidsoverlast door vogels, allergische reacties overweegt de gemeente geen maatregelen. Overlast door stank wordt als gegrond geacht bij overlast door de vruchten van de Ginkgo Biloba.

1.4 Vellen en kapvergunningsplicht

In het uiterste geval zal een boom geveld moeten worden. Vellen is een ruim begrip. Rooien, kappen, voor het eerst knotten of kandelaberen (alleen de dikke takken laten zitten), kandelaren (alle takken verwijderen) en verplanten vallen allemaal onder de term vellen. Ook wanneer de boom door ernstige beschadiging afsterft, valt dit onder 'vellen'. Voor het vellen van beschermwaardige bomen, geldt een kapvergunningsplicht. Voordat het echter zover komt, worden andere maatregelen overwogen om overlast te verhelpen.

1.5 Normen

In dit document wordt gebruik gemaakt van de volgende geijkte normen:

1.5.1 Handboek Bomen 2022

Grof dood hout:

Het verwijderen van grof dood hout is aan de orde wanneer er sprake is van een takdiameter van tot 4 cm en een taklengte van vanaf 50 cm.

Overhangende takken:

De vereiste vrije doorgang bedraagt:

- 4,5 meter bij auto(rij)wegen
- 2,5 meter bij voet- en fietspaden

1.5.2 CROW

Bestratingsopdruk:

De gemeente Huizen maakt gebruik van de normen van CROW om te bepalen of overlast door bestratingsopdruk gegrond is.

1.5.3 TNO

De gemeente hanteert de 'lichte' TNO norm om te bepalen of overlast door onvoldoende daglicht in huis gegrond is.

1.6 Boom van uw buren

Heeft u last van de boom van uw buren? Bespreek dit allereerst met elkaar. Komt u er niet uit met uw buren? Raadpleeg eerst buurtbemiddeling (<https://www.huizen.nl/buurtbemiddeling>). Als het gaat om het snoeien van takken, dan moet de eigenaar van de boom namelijk zelf actie ondernemen om gegronde overlast te verhelpen. Om te bepalen wat gegrond is, kunt u de normen volgen, zoals ze in het onderstaande overzicht zijn opgenomen.

Als uw buren geen maatregelen nemen binnen de redelijke termijn die u hebt gegeven, mag u de boom zelf (laten) snoeien bijvoorbeeld. Het weghalen van wortels hoeft niet in overleg te gebeuren ([zie Burgerlijk Wetboek artikel 5:44](#)).

Het is wel belangrijk dat alle werkzaamheden zorgvuldig worden uitgevoerd door een deskundige. De ingreep mag niet leiden tot onherstelbare schade aan de boom. De stabiliteit van de boom en de normale kroonvorm moeten behouden blijven. Het beschadigen van een boom wordt gezien als onrechtmatige daad ([zie Burgerlijk Wetboek artikel 6:162](#)).

1.6.1 Wat mag ik zelf (laten) doen?

Wortels kappen

Het wortelgestel van de boom zorgt voor stabiliteit. Om zichzelf overeind te houden, moet de boom een volledige en onbeschadigde stabiliteitskluit hebben. De stabiliteitskluit is een denkbeeldige cirkel rondom de stam. Binnen deze cirkel mag geen enkele wortel verwijderd worden. Hoe dikker de stam, hoe groter de stabiliteitskluit, zie onderstaande tabel (Uit: Handboek Bomen, Hoofdstuk 2 afbeelding 2.22 Leidraad minimale graafafstanden). Buiten de stabiliteitskluit mogen enkel wortels worden verwijderd die dunner zijn dan 4 centimeter. Bij het kappen of afzagen van wortels moet de snoeiwond zo klein mogelijk blijven. Zaag wortels daarom altijd recht af en niet schuin.

Stamdiameter (op 1,3 meter boven maaiveld)	Straal stabiliteitskluit (afstand tot hart van de boom) als er aan één zijde wortels worden verwijderd	Straal stabiliteitskluit (afstand tot hart van de boom) als er aan meer zijden wortels worden verwijderd
Tot 20 cm	125 cm	200 cm
21 tot 40 cm	150 cm	250 cm
41 tot 60 cm	175 cm	300 cm
61 tot 80 cm	225 cm	350 cm
81 tot 100	250 cm	400 cm
Groter dan 101 cm	350 cm	500 cm

Tabel: Straal stabiliteitskluit per stamdiameterklasse. Bron: Handboek Bomen 2022, Hoofdstuk 2.

2 VEILIGHEID

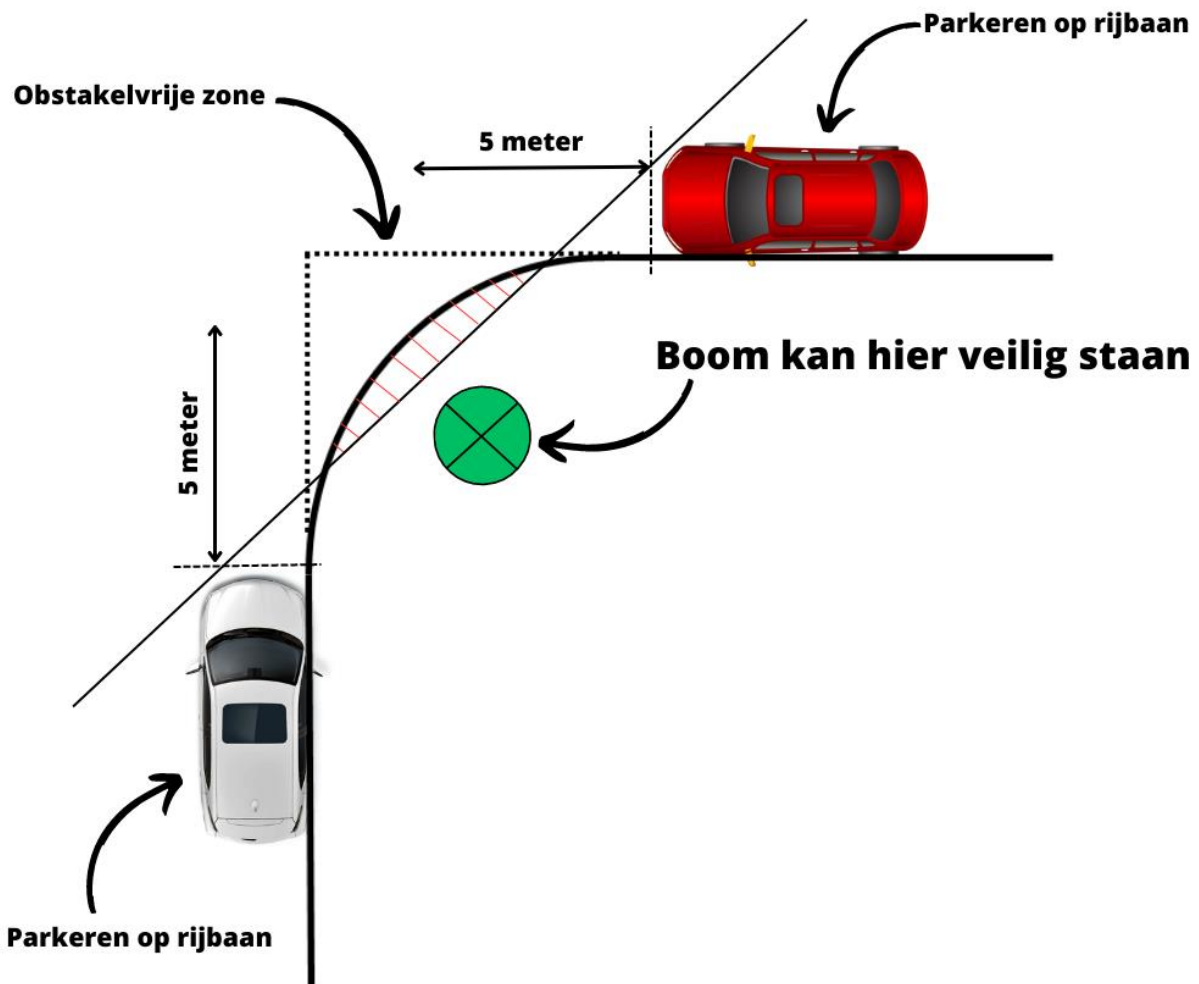
2.1 Onvoldoende zicht In verband met de verkeersveiligheid

Ja, we spreken van gegronde overlast bij onvoldoende zicht in het verkeer als een verkeerskundige de overlast heeft onderzocht en als gegrond heeft verklaard.

Bomen kunnen het zicht ontnemen als ze te dichtbij een zijweg of kruispunt staan. Schade aan voertuigen of letsel door aanrijdingen kunnen het gevolg zijn.

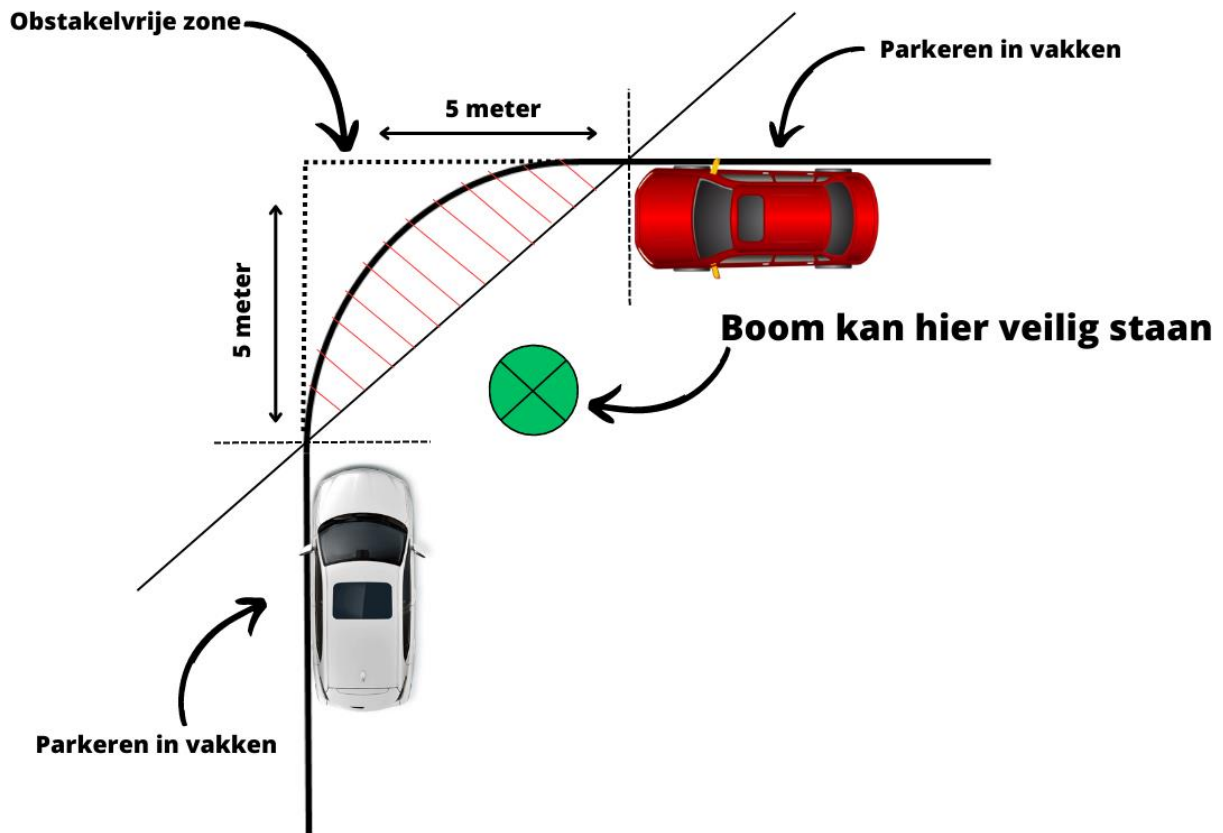
Voor de verkeersveiligheid is het belangrijk dat men voldoende zicht heeft op het kruispunt om nog veilig tot stilstand te komen. Dit is afhankelijk van de snelheid van het voertuig, de reactiesnelheid van de bestuurder en de remvertraging. Er zijn twee situaties denkbaar; A waarbij auto's op de rijbaan geparkeerd worden en B waarbij auto's naast de rijbaan in parkeervakken geparkeerd worden. De obstakelvrije zone is rood gemarkeerd.

A. Auto's op de rijbaan

Afbeelding 1: obstakelvrije zone bij parkeren op de rijbaan

B. Auto's in parkeervakken naast de rijbaan

Afbeelding 2: obstakelvrije zone bij parkeren naast de rijbaan

In alle gevallen mag er redelijkerwijs verwacht worden van bestuurders dat zij hun snelheid aanpassen aan de verkeerssituatie. Het is aan een verkeerskundige om per situatie een goed oordeel te geven over voldoende zicht in verband met de verkeersveiligheid.

2.2 Overhangende takken/takken tegen de gevel

Bij overhangende takken is overlast gegrond als de takken lager hangen dan de norm zoals omschreven in paragraaf 'Normen'. Bij takken tegen de gevel is overlast gegrond als de takken zich binnen 1 meter tot het betreffende object bevinden.

Bij overhangende takken boven paden en wegen kan de doorgang van voetgangers en/of verkeer belemmerd worden waardoor de veiligheid in het geding komt. Schade aan voertuigen of letsels door aanrijdingen kunnen het gevolg zijn.

Alle gemeentelijke bomen langs wegen en paden worden conform de normen opgekroond. Dit houdt in dat de onderste takken worden gesnoeid totdat de vereiste vrije doorgang is bereikt.

Takken tegen gevels van gebouwen kunnen schade veroorzaken en voor belemmering zorgen.

Bij takken waarvan overlast wordt ervaren, wordt door een deskundige namens de gemeente bepaald of maatregelen noodzakelijk zijn.

2.3 Takken tegen straatmeubilair

Bij takken tegen straatmeubilair is overlast gegrond als de takken zich binnen van 1 meter tot het betreffende object bevinden.

Takken tegen straatmeubilair kunnen schade veroorzaken als ze zich tegen het straatmeubilair begeven. Ook kunnen ze bij straatverlichting zorgen voor belemmering van de wegverlichting, en het zicht belemmeren op straatmeubilair zoals verkeersborden, stoplichten en de rijbaan. Bij takken waarvan overlast wordt ervaren, wordt door een deskundige namens de gemeente bepaald of maatregelen noodzakelijk zijn.

2.4 Vallend hout

Overlast bij vallend hout is gegrond als een boomverzorger de problematiek heeft onderzocht en erkend, of als deze afgestorven takken dikker dan 4 centimeter en langer dan 50 centimeter heeft vastgesteld.

Vallende takken kunnen leiden tot schade en letsel. Doorgaans worden gebreken bij de cyclische inspectie en onderhoud verholpen. Ontstaat in de tussenliggende periode overlast, dan zal de gemeente bepalen of maatregelen nodig zijn.

2.5 Schade door wortels

Bij schade door wortels is overlast gegrond als door een expert is aangetoond dat de boom gevels en/of funderingen verdrukt of de wortels anderszins schade aanrichten. Wortels mogen worden gekapt, mits de boom niet dermate beschadigd wordt waardoor veiligheidsproblemen ontstaan (dit gebeurt wanneer er wortels dikker dan 4 centimeter worden verwijderd.)

2.5.1 Bestratingsopdruk

Wortels kunnen bestratingsopdruk veroorzaken waardoor tegels en andere verhardingselementen ongelijk gaan liggen. In asfalt ontstaan hobbels. Voetgangers kunnen struikelen, andere bestuurders kunnen de macht over het stuur kwijtraken als gevolg van bestratingsopdruk. Op basis van uw melding beoordeelt de gemeentelijk boombeheerder de situatie en neemt, indien nodig, maatregelen.

2.5.2 Overlast door boomwortels in tuinen, riool en aan gevels/funderingen

Wortels kunnen in tuinen voor een onregelmatige en ondoordringbare bodem zorgen.

Wortels kunnen rioolbuizen binnendringen waardoor die verstopt raken. Bij oudere rioolbuizen kunnen openingen ontstaan (lekkage) wat wortels de mogelijkheid geeft de buis in te groeien. In deze gevallen biedt het weghalen van de boom meestal geen oplossing: het vervangen van de rioolbuis wel.

In uitzonderlijke gevallen kunnen wortels leiden tot verdrukking van een gevel of fundering.

Op basis van uw melding beoordeelt de gemeentelijk boombeheerder de situatie en neemt, indien nodig, maatregelen.

2.6 Eikenprocessierups

Overlast door eikenprocessierups is gegrond bij aanwezigheid op locaties met een hoge gebruiksintensiteit zoals woongebieden, winkelgebieden, recreatiegebieden, speeltuinen of langs fiets- en wandelpaden.

Eikenprocessierupsen komen voor in alle soorten eiken, maar verreweg het meeste in de zomereik (*Quercus robur*). De rupsen beschikken over brandharen die ze los laten en afschieten wanneer ze in een stresssituatie terecht komen. Brandharen van de eikenprocessierups zijn schadelijk voor mensen en dieren. Ze kunnen jeuk, luchtwegproblemen en schade aan ogen veroorzaken. De brandharen hebben weerhaken waardoor ze in de poriën van de huid vast komen te zitten. Aan de punt van de brandhaar bevindt zich een eiwit dat een allergische reactie kan veroorzaken. Brandharen van de eikenprocessierups kunnen 6 tot 8 jaar actief blijven. Bron: www.processierups.nu.

2.6.1 Bestrijding door middel van wegzuigen

Bij bestrijding van eikenprocessierups worden de rupsen weggezogen. Dit gebeurt wanneer de rupsen in het stadium van hun ontwikkeling zijn waarin ze brandharen vormen. Deze vorm van bestrijding zorgt voor weinig tot geen nevenschade aan overige flora en fauna.

3 SCHADUWWERKING, UITZICHT EN BESCHUTTING

3.1 Onvoldoende daglicht in huis

Overlast door onvoldoende daglicht in huis is gegrond als er in de woning minder dan 2 bezonningsuren zijn op het midden van de vensterbank (met uitzondering van de Noordgevel) in de periode tussen 19 februari en 21 oktober.

Onvoldoende daglicht in huis door het blokkeren van zonlicht door bomen kan voor overlast zorgen. Een donkere leefomgeving kan als onprettig en somber worden ervaren. De gemeente Huizen hanteert de TNO norm om te bepalen of overlast door schaduw gegrond is, zie onderstaand kader. Degene die overlast ervaart dient aan te tonen dat de overlast gegrond is en dat de belemmerde lichtinval veroorzaakt wordt door een boom.

De TNO norm kent de volgende norm:

- **De 'lichte' TNO-norm:** ten minste 2 mogelijke bezonningsuren per dag in de periode van 19 februari tot 21 oktober (gedurende 8 maanden) in midden vensterbank binnenkant raam.

Deze normen worden alleen toegepast op gevels die zon kunnen ontvangen. Noordgevels zijn uitgesloten van de TNO norm, deze ontvangen immers nooit direct zonlicht.

Bron: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/omgevingsthema/bezonnings/>

3.2 Zonnepanelen, zonneboilers en dergelijke/schaduw in de tuin

Overlast door schaduw op zonnepanelen, zonneboilers en dergelijke is ongegrond bij situaties waarbij de boom er eerder was dan de technische voorzieningen.

Als er nieuwe bomen worden aangeplant die bij eindbeeld schaduw geven op reeds aanwezige zonnepanelen en dergelijke, dan is de overlast gegrond en kan de gemeente overgaan tot het vervangen van de pas geplante bomen. Uitzondering kan gemaakt worden bij boomstructuren zoals aangegeven op de Groene Kaart.

Overlast door schaduwwerping van bomen in de tuin wordt niet als gegrond geacht.

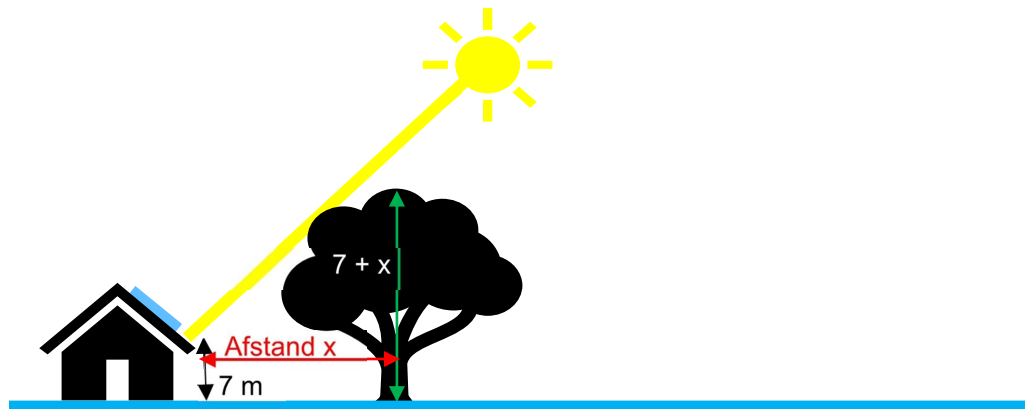
3.2.1 Zonnepanelen zonneboilers en dergelijke

Als er schaduw op zonnepanelen valt, leveren deze minder stroom op. Er zijn wel technologische ontwikkelingen om dit te verhelpen, die in de toekomst kunnen zorgen dat er ook bij schaduw energie kan worden opgewekt, maar er zijn nog altijd situaties waarbij schaduw op zonnepanelen een groot financieel effect heeft.

Van schaduw van bomen op zonnepanelen wordt dan ook vaak melding gemaakt met het verzoek de boom te snoeien, toppen of kappen. De gemeente is echter van mening dat bomen belangrijk zijn en gezien hun functie als afvang en opslag van CO2 gelijk bijdragen aan klimaatdoelstellingen als zonnepanelen. Het kappen van bomen ten behoeve van energieopbrengst is dan ook niet de maatregel die wordt gekozen. Tevens zijn ingrepen zoals toppen en drastische snoei schadelijk voor de boom en op lange termijn destructief i.v.m. ziekten en afsterving van de boom.

Bestaande bomen zullen daarom niet worden gekapt.

Een boom wordt in principe vervangen door een nieuwe boom van dezelfde soort of grootte om het ruimtelijk karakter te behouden of te versterken, vooral bij laanstructuren. Als bij herplant niet vastgehouden hoeft te worden aan dezelfde soort of grootte, wordt rekening gehouden met de schaduwval. Als uitgangspunt geldt de gemiddelde zonnehoek tussen 1 april en 1 oktober; 45° . De boomhoogte bij eindbeeld is dan een optelsom van de afstand tussen de panelen en de boom en de hoogte van de panelen. In onderstaande schematische tekening gaan we ervan uit dat de zonnepanelen op 7 meter hoogte liggen. Als de eindhoogte van de boom (gebaseerd op Boommonitor bij optimale groeiplaatsinrichting) hoger is, dan is er sprake van gegronde overlast.

Afbeelding 3: schematische weergave schaduwtoets.

3.2.2 Schaduw in de tuin

Wanneer bomen schaduw in tuinen werpen kan dit als overlast worden ervaren. Te weinig zonlicht in de tuin, mos in de tuin of op de stoep en slecht functioneren van gras/groen in de tuin zijn veel voorkomende klachten.

Het aantal bezonningsuren van de tuin is echter geen wettelijk recht. Gemeente Huizen heeft hierom besloten om overlast veroorzaakt door schaduwwerping van bomen in de tuin niet als gegrond te achten.

3.3 Vrij uitzicht

Overlast door belemmering van het vrije uitzicht wordt niet als gegrond geacht.

Het belemmerde uitzicht door bomen kan als overlast worden ervaren. Klachten ontstaan vaak bij aanplant of naarmate de boom (steeds) groter wordt. Vrij uitzicht is echter geen wettelijk recht. In bestaande situaties worden bomen niet gekapt vanwege de wens om vrij uitzicht te hebben. Bij het aanplanten van bomen wordt gekeken of rekening gehouden kan worden met ervaren overlast.

3.4 Beschutting wegnemen

Overlast door het wegnemen van beschutting wordt niet als gegrond geacht.

Bomen bieden beschutting tegen inkijk, weersinvloeden, verkeer en licht. Waar bomen worden gekapt of beplanting wordt gesnoeid kan het voorkomen dat deze beschutting (tijdelijk) wegvalt. Bewoners dienen zelf voor beschutting te zorgen en kunnen geen rechten ontleen aan de afschermende functie van gemeentelijk groen en bomen.

4 SEIZOENSGEBONDEN OVERLAST

4.1 Bloesem, pluisjes, Bladeren, naalden, zaden, vruchten en stank

Overlast door bloesem, pluisjes, bladeren, naalden, zaden, vruchten en wordt niet als gegrond geacht. Overlast door stank wordt als gegrond geacht bij overlast door de vruchten van de Japanse notenboom, oftewel *Ginkgo Biloba*. De gemeente overweegt naar aanleiding van uw melding het nemen van maatregelen.

Bloesem, bladeren, naalden, zaden en vruchten van bomen kunnen ophopen op trottoirs en wegen. Dit kan leiden tot gladheid, veel opruimwerk, een rommelig aanzicht en stank. Vallende vruchten zoals eikels en kastanjes kunnen leiden tot schade aan onder andere auto's. Een vaak voorkomende vraag bij deze vorm van overlast is om de boom te snoeien. Dit heeft geen of weinig zin omdat de bomen het jaar erop weer uitlopen, en voor dezelfde problematiek zorgen. Bij overlast door vallende vruchten kan snoei juist voor een verergering van de problematiek leiden omdat de boom een stressreactie kan krijgen waardoor deze juist meer vruchten zal produceren. Bij de Japanse notenboom (*Ginkgo Biloba*) kunnen de vruchten een hoge mate van stankoverlast veroorzaken.

Ook 'afval' op zonnepanelen wordt genoemd als overlast aangezien de bladeren, pluisjes en vruchten de energieopbrengst kunnen verminderen.

4.2 Plak door luizen

Overlast van plak door luizen wordt als niet gegrond geacht.

Bomen kunnen bladluizen aantrekken. Deze luizen scheiden een plakkerige substantie uit die op de ondergrond voor overlast kan zorgen. Met name de plak op auto's wordt als overlast ervaren. Sommige boomsoorten zoals linden zijn gevoeliger voor het aantrekken van bladluizen dan andere soorten. Inwoners worden geacht bij het ervaren van overlast zelf maatregelen te nemen, zoals extra wassen van de auto of ergens anders parkeren.

4.3 Vogelpoep/geluidsoverlast door vogels

Overlast door de aanwezigheid van vogels wordt als niet gegrond geacht.

Vogels die in bomen verblijven kunnen voor overlast zorgen door de uitwerpselen die ze uitscheiden en het geluid dat ze produceren. Het moeten poetsen van auto's, tuinmeubilair of het schrobben van stoepen en terrassen zijn veel voorkomende klachten. Het verwijderen van takken of een gehele boom stimuleert de vogels alleen maar om naar de naastgelegen boom te verhuizen, waarmee de overlast zich verplaatst. Inwoners worden geacht bij het ervaren van overlast zelf maatregelen te nemen, zoals extra wassen van de auto of ergens anders parkeren.

4.4 Allergische reacties

Overlast door allergische reacties wordt als niet gegrond geacht.

Bomen kunnen op verschillende manieren zorgen voor allergische reacties. Vaak zijn stuifmeelpollen en zaden de aanleiding van hooikoorts, maar ook soorten als plataan en zilverlinde kunnen een allergische reactie veroorzaken bij in contact komen van het fijne stof dat zich op het blad vormt. Het verwijderen van een enkele boom heeft weinig effect omdat stuifmeelpollen, zaden en stof zich ver kunnen verspreiden.

BIJLAGE 9: AFWEGINGSKADER HERPLANT OF VERPLANT

Werkwijze in stappen conform afwegingskader

- 1. Inventariseren groene waarden van de oorspronkelijke boom die verwijderd wordt of is verwijderd.**
 - a. Milieuwaarde / klimaatwaarde bepalen aan de hand van het huidige boomkroonvolume.
 - b. Ecologische waarde.
 - c. Ruimtelijke waarde.
 - d. Cultuurhistorische waarde.
 - e. Financiële waarde bepalen aan de hand van Boomwaarde-indextabel Handboek Bomen. Bij minder dan 15 jaar toekomstverwachting wordt het bedrag verlaagd (zie stap 6a).
- 2. Mogelijkheden voor de locatie verkennen**
 - a. Boven- en ondergrondse groeiruimte.
 - b. Bodem en grondwaterstand.
 - c. In beeld brengen van bebouwing, zonnepanelen, zichthoeken en esthetische waarde (uitstraling: kroonvorm, transparantie, kleur, bloeiwijze, eindhoogte).
 - d. Maximale boomgrootte en kroonvorm voor deze locatie bepalen, op basis van a, b en c.
- 3. Boomsoort(en) selecteren**
 - a. Het uitgangspunt is om met de nieuwe aanplant binnen 40 jaar het kroonvolume van de oorspronkelijke boom te vervangen.
 - b. Boomsoort(en) kiezen die groene waarde(n) kan / kunnen compenseren en bij optimale groei het beoogd boomkroonvolume behaalt / behalen.
 - c. Groeiplaatsinrichting voor ten minste 60 jaar bepalen met Boommonitor.
- 4. Uitvoering**
 - a. Groeiplaats inrichten.
 - b. Boom planten.
- 5. Nazorg**
 - a. 3 jaar en inboet bij voortijdige uitval waarna de nazorgperiode van 3 jaar weer opnieuw begint.
- 6. Financiële afwikkeling**
 - a. De financiële boomwaarde van de oorspronkelijke boom wordt als 'schuld' opgevoerd. Indien de toekomstverwachting minder is dan 15 jaar wordt de financiële waarde verminderd.
 - i. Met een toekomstverwachting van meer dan 15 jaar wordt de waarde uit de boomwaarde-indextabel volledig (100%) overgenomen.
 - ii. Bij een toekomstverwachting van 10 tot 15 jaar wordt 60% van de boomwaarde gerekend.
 - iii. Bij een toekomstverwachting van 5 tot 10 jaar wordt 30% van de boomwaarde gerekend.
 - iv. Bij een toekomstverwachting van 1 tot 5 jaar wordt 10% van de boomwaarde gerekend.
 - v. Bij een toekomstverwachting van 0 tot 1 jaar wordt geen (0%) boomwaarde gerekend.
 - b. De stichtingskosten voor een nieuwe boom, bestaande uit de aanschaf, groeiplaatsinrichting en nazorg worden als 'aflossing' opgevoerd. Voor deze posten worden normbedragen gehanteerd die de gemeente zelf opstelt op basis van boomsoort en ambitieleeftijd.
 - c. Het eventuele restbedrag wordt gestort in het Bomenfonds.
 - d. Het kan ook zijn dat de investering die gedaan wordt voor het aanplanten van nieuwe bomen hoger is dan de financiële waarde van de oorspronkelijke boom. In dat geval kan er aanspraak gemaakt worden op het Bomenfonds voor een financiële bijdrage voor de stichtingskosten van de nieuwe bomen.

BIJLAGE 10: TABEL STANDAARD DATAPASPOORT

Standaard datapaspoort, uit: Handboek Bomen 2022, overzicht 14.13.

Hieronder is het standaard datapaspoort met alle paspoortvelden overgenomen, waarin met groene arcering is aangegeven welke velden al wel zijn opgenomen en welke keuzes bijvoorbeeld gemaakt kunnen worden op basis van de informatie.

Datamodule en kenmerken	Opgenomen	Geeft informatie over of voor
<u>Administratiegegevens</u>		
Boomeigenaar		Zorgplicht
Gemeente (BAG)		Zorgplicht
Wijk (BAG)		Norm per wijk
Straatnaam (BAG)	Ja	Norm per straat
KEY BOOM (uniek systeem-ID)		Communicatie
Boomnummer ID (boom-ID beheersysteem)	Ja	Communicatie
Geometrie-X boom (RD-X-coördinaten)		Exacte locatie
Geometrie-Y boom (RD-Y-coördinaten)		Exacte locatie
Controle positie boom (boompunt op kaart)		Exacte locatie
<u>Boomsoort</u>		
Boomsoort (wetenschappelijk)	Ja	Diversiteitsnorm / ecologische waarde
Boomsoort Nederlands		Communicatie
<u>Boomgegevens (vast)</u>		
Boomtype		Snoeibehoeft, boomkroonvolume
Standplaats	Ja	Kwaliteit groeiplaats
Bomenstructuur		Bescherming
Beoogde omloop boom (ontwerp/planologisch)		Kwaliteit groeiplaats
Realisatie boom		Leeftijd
Plantjaar boom (JJJJ)		Monumentale status
Boomhoogteklasse (eindbeeld)		Compensatieplicht
Boomkroondiameterklasse (eindbeeld)		Boomkroonbedekkingsgraad
Boomkroonvolumeklasse I BKV-klasse (eindbeeld)		Ecosysteemdiensten
Specifieke boomkenmerken		Communicatie
<u>Boomgegevens (variabel)</u>		
Boomhoogteklasse (actueel)	Ja	Compensatieplicht
Stamdiameterklasse	Ja	Bescherming: vergunningsplicht
Conditie (groei) boom		Kwaliteit
Toekomstverwachting boom		Kwaliteit
Boomkroondiameter (actueel)		Financiële boomwaarde
Boomkroonvolumeklasse		Financiële boomwaarde
<u>Beleid (boom)</u>		
Boombeleidsstatus		Bescherming: vergunningsplicht
Beheerbaarheid boom		Kwaliteit
Boomwaarderingscijfer (W-Cijfer) (optioneel)		Financiële boomwaarde
<u>Onderhoud (boom)</u>		

Datamodule en kenmerken	Opgenomen	Geeft informatie over of voor
Snoeiwijze boom		Onderhoudsbehoefte, kostenraming
Boombeeld		Onderhoudsbehoefte, kostenraming
Beoogde opkroonhoogte		Onderhoudsbehoefte, kostenraming
Actuele opkroonhoogte		Onderhoudsbehoefte, kostenraming
Vereiste vrije doorgang		Onderhoudsbehoefte, kostenraming
Specifiek onderhoud		Onderhoudsbehoefte, kostenraming
Boomveiligheid (BVC)		
Omgevingsrisicoklasse	Ja	Zorgplicht
Controlefrequentie BVC	Ja	Zorgplicht
Datum BVC		Zorgplicht
Naam: Boomcontroleur		Zorgplicht
Boomveiligheidsklasse	Ja	Zorgplicht
BVC-gebrek	Ja	Zorgplicht
Plaatsaanduiding gebrek BVC	Ja	Zorgplicht
Gevolg BVC (risico-indeling gebrek)		Zorgplicht
Veiligheidsmaatregelen BVC	Ja	Zorgplicht
Urgentie (maatregel) BVC	Ja	Zorgplicht
BVC-afwijking		Zorgplicht
Plaatsaanduiding BVC-afwijking		Zorgplicht
Melding bestratingsopdruk		Zorgplicht
<u>Opmerkingen</u>		